

İTALYA PAZAR BİLGİLERİ

T.C.
Ticaret Bakanlığı
Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği
Genel Müdürlüğü

İçindekiler

1.	DIŞ TİCARET POLİTİKASI VE UYGULAMALARI	3
2.	PAZARIN ÖZELLİKLERİ	26
3.	ÖNEMLİ SEKTÖRLER.....	32
4.	PAZARDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR VE DİĞER BİLGİLER.....	48
5.	ŞİRKET KURULUŞU VE İŞ YAPMA İLE İLGİLİ BİLGİLER	52

1. DIŞ TİCARET POLİTİKASI VE UYGULAMALARI

Dış Ticaret Politikası

1958 tarihinden bu yana Avrupa Birliği (AB) üyesi olan İtalya, AB ortak ticaret politikasını benimsemiő ve AB'nin ortak gümrük tarifelerini uygulamaya koymuştur. Buna bağlı olarak AB ve AB Gümrük Birliği üyesi ölkelerden İtalya'ya yapılan ithalat gümrük vergisinden muaftır. AB dış ölkelerden ithal edilen ürünler için AB'nin ortak gümrük tarifeleri uygulanmaktadır.

Avrupa Birliği Ortak Dış Ticaret Politikası

Avrupa Birliği (AB) üyesi ölkeler arasında tesis edilen Gümrük Birliği çerçevesinde, üye ölkeler üçüncü ölkelerden ithalatta ortak kurallar uygulamaktadır.

Bu çerçevede, ticaret politikası münhasıran Avrupa Birliği'nin yetki alanına girmekte ve "Ortak Ticaret Politikası (OTP)" olarak adlandırılmaktadır. OTP, ortak gümrük tarifeleri; çok taraflı, bölgesel ve ikili ticaret anlaşmaları; üçüncü ölkelere uygulanan tek taraflı tavizler ve ticari savunma araçlarını kapsamaktadır. OTP çerçevesinde, mal ticaretinin yanı sıra hizmetler, ticaretle bağlantılı fikri mülkiyet hakları ve doğrudan yabancı yatırımlar AB'nin münhasır yetki alanında yer almaktadır.

Bu doğrultuda:

AB üyesi ölkelerce ortak gümrük tarifesi ve ticari savunma araçları uygulanmakta olup, ürünlere uygulanan gümrük vergileri ve varsa, ürünler üzerinde bulunan ticari savunma araçlarına TARIC CONSULTATION veri tabanı üzerinden erişilebilmektedir.

TARIC veri tabanı ürün bazında faaliyet göstermektedir. TARIC görüntüleme sayfasında ürün kodu (good code) kısmına bilgi edinilmek istenen ürünün GTİP kodu, Geliő/Varış Ülkesi (Origin/Destination) kısmına ise ürünün ihraç veya ithal edilmek istendiği ülke yazılmak suretiyle söz konusu ürüne dair mevcut tüm uygulama ve tüzöklere ulaşılabilir. Ürünün GTİP kodunu bilmiyorsanız gelişmiş arama (advanced search) sekmesinden metin bazında da arama yapılabilir.

TARIC kullanılarak ne yapılabilir?

- Ürüne dair gümrük uygulamaları ve kotalarına, gümrük muafiyetlerine;
- Ürüne dair alınmiő ticaret politikası önlemlerine (dampinge karşı uygulamalar, telafi edici önlemler vs.);
- Ürüne yönelik alınmiő ithalat veya ihracat kısıtlamalarına ulaşılabilir.

TARIC veri tabanına aşağıdaki adresten erişim sağlanabilmektedir:

https://ec.europa.eu/taxation_customs/dds2/taric/taric_consultation.jsp?Lang=en

Access2Market üye ölkelerin ve AB'nin 120'den fazla ticaret ortağının AB ile dış ticareti kapsamındaki;

- Gümrük vergilerine;
- Menşe kurallarına;
- Yürürlükteki diğer vergilerine;
- İthalat prosedürlerine;
- Ürüne ilişkin teknik gerekliliklere;
- Dış ticaret istatistiklerine ilişkin detaylı bilgileri ihtiva eden bir veri tabanıdır.

Access2Market veri tabanına aşağıdaki adresten erişim sağlanabilir:

(<https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/en/home>)

AB dışı lkelerin AB ile olan ticari anlaşmalarına ve yararlanabildikleri gümrük muafiyetlerine aşağıdaki adresten erişim sağlanabilmektedir:

(<https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/en/non-eu-markets>)

ye lkelerin pazar profillerine, ithalat prosedürlerine ve dış ticareti düzenleyen mevzuatı ile birlikte ticarete konu ürüne ilişkin teknik mevzuatına aşağıdaki adresten erişim sağlanabilmektedir:

(<https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/en/content/eu-market-0#tocms>)

Access2Market veri tabanında mal ticaretinin yanı sıra hizmet ticareti ve e-ticarete ilişkin veriler de yer almaktadır. Bu bilgilere aşağıdaki adresten erişim sağlanabilmektedir:

(<https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/en/content/services>)

Access2Market veri tabanını daha etkin kullanmak adına Avrupa Komisyonunun organize ettiği sanal eğitim programlarına aşağıdaki adresten erişim sağlanabilir:

(<https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/en/event>)

Ayrıca, AB tarafından nc lkelere karşı yürütülen ve tamamlanan dumping, sübvansiyon ve korunma önlemleri soruşturmalarına aşağıdaki adresten erişim sağlanabilmektedir:

(https://policy.trade.ec.europa.eu/enforcement-and-protection/trade-defence_en)

AB, ikili ticaret anlaşmaları bağlamında aktif bir ticaret politikası izlemektedir. AB tarafından yeni nesil serbest ticaret anlaşmaları (STA) ile mal ticaretinin yanı sıra, hizmetler, kamu alımları, fikri mülkiyet hakları, sürdürülebilir kalkınma gibi ticaret ile ilgili alanları da içeren kapsamlı STA'lar müzakere edilmekte ve akdedilmektedir.

AB'nin STA'ları hakkında detaylı bilgiye aşağıdaki adresten erişim sağlanabilmektedir:

(<https://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/negotiations-and-agreements/>)

AB, Genelleştirilmiş Tercihler Sistemi (GTS) kapsamında Gelişme Yolundaki lke ve En Az Gelişmiş lkelere (EAG) belirli dönemler için geçerli olacak şekilde tek taraflı olarak vergi tavizleri sağlamaktadır. Halihazırda uygulanan GTS Rejimi, düşük ve düşük orta gelirli lkeler için gümrük tarifelerini tamamen ya da kısmen kaldıran Standart GTS Rejimi; sürdürülebilir kalkınma ve iyi yönetişimin sağlanmasını teşvik etmek üzere GTS Rejimi ekinde sayılan Uluslararası Konvansiyonları onaylamaları ve uygulamaları şartıyla gelişmekte olan lkeler için tarifeleri sınırlayan GTS + ve silah ve mühimmat hariç olmak üzere en az gelişmiş lkelerden gelen diğer malların vergisiz ve kotasız olarak AB pazarına girmesine imkan tanıyan Silahlar Hariç Her şey (Everything But Arms-EBA) düzenlemelerini içermektedir.

Güncel GTS yararlanıcısı lkelerin listesine aşağıdaki adresten erişim sağlanabilmektedir:

(<https://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/development/generalised-scheme-of-preferences/>)

Avrupa Yeşil Mutabakatı:

Avrupa Yeşil Mutabakatı

İş insanlarımız tarafından Avrupa Birliği üyesi ülkelerin pazarına erişimde dikkate alınması gereken önemli bir husus da Avrupa Yeşil Mutabakatı çerçevesinde gerçekleşmekte olan ekonomik dönüşüm sürecidir.

Avrupa Birliği (AB), 11 Aralık 2019 tarihinde açıkladığı [Avrupa Yeşil Mutabakatı \(AYM\)](#)¹ ile 2050 yılında iklim-nötr ilk kıta olma hedefini ortaya koymuştur. AB, bu hedefe ulaşmak için yeni bir büyüme stratejisi benimseyeceğini ve tüm politikalarını iklim değişikliği ekseninde yeniden şekillendireceğini açıklamıştır. Sanayiden finansmana, enerjiden ulaşırmaya ve binalardan tarıma uzanan bir dizi alanda AB politikalarında kapsamlı değişiklikler öngören Yeşil Mutabakat, Tek Pazar'ın tesisinden bu yana AB'nin en büyük girişimlerinden birisidir.

Bu kapsamda, AB'nin iklim, enerji, arazi kullanımı, ulaşım ve vergilendirme politikalarının 2030 yılına kadar 1990'daki seviyesine kıyasla %55 emisyon azalımı sağlanacak şekilde gözden geçirilmesi için "[Fit for 55](#)" (55'e Uyum) mevzuat değişikliği paketi² Avrupa Komisyonu'nca 14 Temmuz 2021'de yayımlanmıştır.

Paketin uluslararası ticareti etkileyecek en önemli unsurlarından birisi [Sınırdaki Karbon Düzenlemesidir](#)³ (SKDM/CBAM). AB'de 2005 yılından bu yana uygulanan Emisyon Ticareti Sisteminin (ETS) dış ticarete yansımaları olarak kurgulanan SKDM uygulaması kapsamında çelik, alüminyum, çimento, gübre, hidrojen ve elektriğin AB'ye ihracatından karbon emisyonları oranında bir mali yükümlülüğe tabi olması öngörülmektedir. 1 Ekim 2023 ile 31 Aralık 2025 tarihleri arasında sadece ilgili ürünlerdeki emisyonların raporlamasını gerektiren SKDM uygulaması 1 Ocak 2026 itibarı ile mali yükümlülükler açısından yürürlüğe girmiştir.

SKDM kapsamında yayımlanan tüm uygulama mevzuatı, detaylı bilgi notları ve son gelişmelere Bakanlığımız [Yeşil Mutabakat](#) sayfasından erişim sağlanması mümkündür.

Yeşil Mutabakatın ana unsurlarından bir diğeri ise dögüsel ekonomi mevzuatlarıdır. AB tarafından dögüsel ekonomiye geçiş sağlanması amacıyla, ham madde temini aşamasından ürünlerin üretimi, tüketimi ve atık yönetimine dair dögüsel bir yaklaşım ile yeni kurallar getirileceği açıklanmış, elektronik ve bilişim teknolojileri, piller ve araçlar, ambalaj, plastikler, tekstil, yapı ve inşaat, gıda, su ve besinler öncelikli sektörler olarak belirlenmiştir.

Bu çerçevede, [Batarya ve Batarya Atıkları Tüzüğü](#)⁴, [Gıda ile Temas Eden Geri Dönüştürülmüş Plastik Tüzüğü](#)⁵, [Ambalaj ve Ambalaj Atıkları Tüzüğü](#)⁶, [Yapı Malzemeleri Tüzüğü](#)⁷ yasalaşmış olup, [dögüsel araç tasarımına](#)⁸ ilişkin mevzuatın yasama süreci devam etmektedir.

¹ https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/european-green-deal_en

² <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/green-deal/fit-for-55-the-eu-plan-for-a-green-transition/>

³ https://taxation-customs.ec.europa.eu/carbon-border-adjustment-mechanism_en

⁴ <https://eur-lex.europa.eu/legal->

content/EN/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.L_.2023.191.01.0001.01.ENG&toc=OJ%3AL%3A2023%3A191%3ATOC

⁵ <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2022/1616/oj>

⁶ <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2025/40/oj/eng>

⁷ <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2024/3110/oj/eng>

⁸ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52023PC0451>

Öte yandan, Gümrük Birliği kapsamında ülkemizce uyum sağlanan ürün mevzuatında önemli değişiklikler getirecek olan ve 30 Mart 2022 tarihinde açıklanan Sürdürülebilir Ürün İnisyatifi ile gıda, yem ve medikal ürünler haricinde tüm ürün grupları için sürdürülebilirliğin bir norm olarak belirlenmesi amaçlanmıştır.

Bu kapsamda 28 Haziran 2024 tarihinde AB Resmi Gazetesinde yayımlanarak yürürlüğe giren [Sürdürülebilir Ürünler İçin Eko-Tasarım Tüzüğü \(ESPR\)](#)⁹ ile ürün bazlı geliştirilecek eko-tasarım kurallarının genel çerçevesi oluşturulmuş olup, söz konusu eko-tasarım kuralları ile AB pazarına girişte kaynak verimliliği, çevre ve su ayak izi, zararlı kimyasal kullanımından arılık, dayanıklı, tamir edilebilir, geri dönüştürülebilir olma gibi kriterlerin esas alınması, ürün özelliklerinin dijital ürün pasaportu ile tüm ekonomik operatörlerin erişimine açık olması amaçlanmaktadır. Bu itibarla, ihraç ürünlerimizin AB pazarına girişinde, eko-tasarım kurallarına uyum sağlaması, ilgili teknik kriterlere uyumun belgelendirilmesi zorunlu hale gelecektir.

Bu doğrultuda Tüzük kapsamında çıkarılacak eko-tasarım kurallarına dair [2025-2030 Dönemi Çalışma Programı](#)¹⁰ 16 Nisan 2025 tarihinde açıklanmıştır. Ürün bazlı eko-tasarım kuralları için öngörülen takvim, demir-çelik için 2026, hazır giyim, lastik ve alüminyum için 2027, mobilya için 2028, döşekler için 2029 olarak belirlenirken; yatay olarak çıkarılacak mevzuat için takvim, tamir edilebilirlik için 2027, geri dönüştürülmüş içerik ve elektrikli aletlerin geri dönüştürülebilirliği için 2029 olarak belirlenmiştir. Ayrıca, halihazırda enerji-etiketlemesi mevzuatına tabi olan 16 elektronik cihaz için de 2030 yılına kadar eko-tasarım kurallarının belirlenmesi öngörülmüştür. Komisyon tarafından yetki devrine dayanan mevzuatlar ile çıkarılacak ürün bazlı kurallara uyum için 18 aylık geçiş süresi tanınması beklenmektedir.

Buna ek olarak, AB bir taraftan üçüncü ülkelere yönelik atık ihracatını kontrol altına almayı hedeflerken, AB içindeki mevcut atıkların da bir kaynak olarak ekonomiye kazandırılmasını amaçlamaktadır.

Bu itibarla, AB tarafından açıklanan [Atık Sevkiyatı Tüzüğü](#)¹¹ ile AB içinde toplanan atıkların öncelikli olarak AB içinde kullanılması amacıyla atık sevkiyatlarına kısıtlamalar getirilmesi öngörülmektedir. Bu çerçevede, 21 Mayıs 2027 tarihinden itibaren AB'den atık ithalatı yapan tesislerin atığı çevreye uygun koşullarda işlediğine yönelik üçüncü taraf denetimlerine tabi tutulması zorunlu hale gelecektir. Bu çerçevede, ilgili denetimden geçmemiş tesislerin atık ithalatı yapması mümkün olmayacak olup denetimlerde [AB'nin Endüstriyel Emisyonlar Direktifi \(2010/75\)](#) kapsamında atık işleme tesisleri için belirlemiş olduğu Mevcut En İyi Teknikler belgeleri başta olmak üzere mevzuatta listelenen AB mevzuatları ve uluslararası sözleşmelere uyum esas alınacaktır.

[Atık Çerçeve Direktifinin Revizyonu](#)¹² ile ise, AB içindeki atıkların kaynağında ayrı toplanması amacıyla Genişletilmiş Üretici Sorumluluğu (GÜS) uygulamasının tüm sektörlerle genişletilmesi amaçlanmış, bu çerçevede 2025 yılı itibarı ile AB üye ülkelerinde tekstil ve konfeksiyon atıklarının ayrı toplanmasının GÜS kapsamında gerçekleştirilmesine yönelik ortak kurallar düzenlenmiştir.

Öte yandan, [Ormansızlaşmanın Önlenmesi Tüzüğü \(EUDR\)](#)¹³ ile 30 Aralık 2026 tarihi itibarıyla, büyük oranda ormansızlaşmaya sebep olan soya, sığır eti, palm yağı, ahşap/ağaç ürünleri, kakao, kauçuk, kahve ve bunlardan elde edilen belirli ürünleri üretimde girdi olarak kullanan çikolata, mobilya, lastik, deri gibi ürünlerin AB pazarına girişinde ormansızlaşmaya/orman bozulumuna yol açmadığı ve insan ve işçi haklarına uygun üretildiğine yönelik özen yükümlülüğü beyanı zorunlu hale getirilmiştir.

⁹ https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=OJ:L_202401781

¹⁰ https://environment.ec.europa.eu/document/download/5f7ff5e2-ebe9-4bd4-a139-db881bd6398f_en?filename=FAQ-UPDATE-4th-Iteration_clean.pdf

¹¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32024R1157>

¹² https://environment.ec.europa.eu/publications/proposal-targeted-revision-waste-framework-directive_en

¹³ [EUR-Lex - 02023R1115-20251226 - EN - EUR-Lex \(europa.eu\)](https://eur-lex.europa.eu/eur-lex-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX%3A32023R1115-20251226-EN-EUR-Lex)

29 Ocak 2025 tarihinde yayımlanan [Rekabetçilik Pusulası](#)¹⁴ ile iklim değişikliği ile mücadele sürecinde AB'nin rekabetçiliğini artıracak adımlar atılması, inovasyonun kolaylaştırılması, yatırım ortamının iyileştirilmesi, AB mevzuatlarının basitleştirilmesi amaçlanmıştır. 26 Şubat 2025 tarihinde açıklanan Temiz Sanayi Planı ile enerji maliyetlerinin düşürülmesi, yeni finansman kaynağı oluşturulması, ham madde tedarik güvenliğinin sağlanması, uluslararası işbirliklerinin artırılması, kamu alımlarında sürdürülebilir ürünlere talebin artırılmasına yönelik tedbirler belirlenmiştir. Bu doğrultuda, otomotiv sektörü eylem planı ile demir-çelik ve metaller eylem planları yayımlanmıştır.

Söz konusu politikalar arasında, otomotiv sektörünü kapsayan yeni sanayi, kamu alımları ve teşvik politikalarında **"AB önceliği"**, **"Made in EU"** gibi kriterler ile yerel ürünlere ayrıcalık tanınması, hurda demir-çelik ve alüminyum ihracatına kısıtlama getirilmesi gibi politikalar ülkemizde yakından takip edilmektedir.

"Made in EU" yaklaşımının kapsamını ve kriterlerini ortaya koyması beklenen [Sanayi Hızlandırma Yasası](#) taslağı 4 Mart 2026 tarihinde yayımlanmıştır. Son açıklanan taslakta AB tarafından öncelikli sektörlerde kamu alımları ve kamu destek politikalarında düşük karbonlu ve/veya "AB menşeli" olma şartı getirilmiş olup anılan taslakta Gümrük Birliği'nin "Birlik ile eşdeğer menşe" şartını karşılayabilmesine imkan veren hukuki zemine yer verilmiştir. Bu kapsamda ülkemiz pozisyonunun korunmasına ve güçlendirilmesine yönelik AB ile teknik ve üst düzey temaslar sürdürülecektir.

**AB Yeşil Mutabakatı kapsamındaki güncel gelişmeler ve AB Kurumlarınca yayımlanan bilgi/belgeler hakkında özet bilgiye erişmek için Bakanlığımız web sitesindeki ["Yeşil Mutabakat"](#) bölümünü¹⁵ takip ediniz.

İtalya'nın İhracat Eylem Planı

İtalya İhracatı için Eylem Planı MAECI (Ministero degli Affari Esteri e della Cooperazione Internazionale) tarafından 2/7/2025 tarihinde yayımlanmış olup, ülkenin ihracatını dünya çapında güçlü bir hale getirme hedefine yönelik olarak hazırlanmıştır.

Raporda, ihracatta büyümenin, başta enerji maliyetlerini düşürmek ve yüksek potansiyelli pazarlara açılmak üzere üretimi artırarak sağlanabileceği belirtilmektedir. Amaç, İtalyan ihracatının yüksek büyüme potansiyeline sahip pazarlara nüfuzunu hızlandırırken, aynı zamanda geleneksel pazarlardaki ihracatı da desteklemek ve özellikle İtalya'nın ana ticaret ortağı olan Almanya'ya ve İtalyan ekonomisinin toparlanmasına odaklanmaktır. İtalyan ihracatı için en umut verici gelişmekte olan pazarlar arasında Hindistan, Meksika, Brezilya (ve daha geniş anlamda Mercosur ve Latin Amerika), Türkiye, BAE, Suudi Arabistan (ve Körfez ülkeleri), ASEAN ülkeleri (özellikle Tayland, Vietnam, Endonezya ve Filipinler), bazı Afrika ülkeleri (özellikle Güney Afrika ve Cezayir), Batı Balkanlar (özellikle Sırbistan) ve Orta Asya sayılmıştır. İlave olarak, Birleşik Krallık, İsviçre, Japonya ve Kanada da dahil olmak üzere birçok sanayileşmiş ülke için henüz keşfedilmemiş ihracat potansiyeli bulunduğu ifade edilmiştir.

Eylem Planı, özel sektörle, özellikle iş dünyası dernekleriyle, İtalyan Ticaret Odaları ağıyla ve Poste Italiane gibi büyük kamu kuruluşlarıyla sürekli diyalog yoluyla geliştirilmiştir. Eylem planında ihracatçı

¹⁴ https://commission.europa.eu/document/download/10017eb1-4722-4333-add2-e0ed18105a34_en

¹⁵ <https://ticaret.gov.tr/dis-iliskiler/yesil-mutabakat>

firmaların finansman açısından desteklenmesi, fuarlara katılım, iş forumları düzenlenmesi, e-ticaret konularının destek verilmesi gibi birçok araç kullanılması planlanmıştır.

Türkiye söz konusu eylem planında, İtalya'nın ihracatında %2,8 lik bir paya sahip olması (2024 yılı- ihracat pazarı sıralaması 10) vesilesiyle gelişmekte olan ülkeler içinde önemli potansiyele sahip bir pazar olarak değerlendirilmektedir. İleri mekanik, altyapı, dijital teknolojiler, savunma ve lüks ürünler ana hedef ihracat sektörleri olarak belirlenmiştir.

Bu kapsamda planlanan eylemler arasında;

- Ticaret fuarları, iş heyetleri, büyük ölçekli organize perakende anlaşmaları ve e-ticaret faaliyetleri için destek (ITA - İtalyan Dış Ticaret ve Tanıtım Ajansı) ITA tarafından yürütülen iş eşleştirme faaliyetleri, OpportunItalia Programı ve CDP Platformu,
- CDP (Cassa Depositi e Prestiti) tarafından sunulan ihracat ve uluslararasılaşma kredileri ile kalkınma finansmanı imkanları,
- SACE (l'Export Credit Agency italiana) aracılığıyla, ihracat kredileri ve uluslararasılaşmayı destekleyen iş eşleştirme girişimleri (İtalyan tedarik zincirinin tanıtımına yönelik olarak altyapı, kamu hizmetleri, bileşen üretimi, lojistik, elleçleme ve ambalaj sektörlerinde fırsatlar sunulmaktadır.),
- SIMEST (Società Italiana per le Imprese all'Estero) tarafından sağlanan uygun maliyetli finansman imkanları (Yatırım Destek Programları, sermaye katılımı ve ihracat kredileri ile firmaların uluslararası pazarlara açılımı desteklenmektedir.)

Bu bütüncül plan sayesinde, İtalya'nın küresel ihracat kapasitesi daha da güçlendirilerek "Made in Italy" markasının dünya genelindeki varlığının artırılması hedeflenmektedir.

(<https://www.esteri.it/wp-content/uploads/2025/04/Action-Plan-for-Italian-Exports-in-high-potential-non-EU-markets.pdf>)

İthalat Rejimi

AB dışı ülkelere yapılan sanayi ürünleri ithalatında bazı istisnalar haricinde İtalya serbest ticaret politikasını izlenmektedir.

Bu istisnalardan biri, bazı ülkelere daha önceden belirlenmiş ürünlerin ithalatında miktar kısıtlamaları ve kontrol önlemleri uygulanmasıdır. Bu tür kısıtlamalara konu olan ürünler arasında tekstil ürünleri, eldiven, ayakkabı, porselen, cam ve seramik mamuller, çelikten mamul ürünler, oyuncaklar, bazı kimyasal ürünler yer almaktadır.

Diğer taraftan yasaklı maddeler, ateşli silahlar, patlayıcılar ve cephane gibi bazı maddelerin ithalatı özel lisanslara tabidir. Kesin ithalat, malları etkileyen tüm gümrük vergilerinin ödenmesini içerir ve operatörün AB dışı bir ülkeden gelen malları herhangi bir gümrük veya vergi bağından serbest bırakmasına izin verir. Serbest dolaşım rejimi ile AB dışı mallar, Avrupa Birliği'ne girişte bir beyan sürecini gerektirir.

AB ülkelerine yapılan ihracat ile ilgili olarak, gümrük tarife istatistik pozisyonu verileri ile TARIC (The Integrated Tariff of the European Union) sistemi üzerinden kontrol yapılabilmektedir.

Üçüncü ülkelerden İtalya'ya ithal edilen ürünleri kontrol etmekle görevli yetkili makam Ekonomi ve Maliye Bakanlığı bağlı kuruluşu olan İtalya Gümrük ve Tekel Ajansı'dır.

- İtalya Gümrük ve Tekel İdaresi (Agenzia delle Dogane e dei Monopoli)
- Adres: Via M. Carucci, 71 I-00143 Roma
- Tel: (+39) 06 50241
- Link: (<https://www.adm.gov.it/portale/home>)

Ayrıca, İtalya'da faaliyet gösteren, ithalat ve ihracat işlemleri için gümrük müşavirlerinin listesinin yer aldığı ulusal sicil aşağıda sunulmaktadır. Söz konusu sicil üzerinden, isme ve bölgelere göre listeleme yapmak mümkündür (<https://www.cnsd.it/il-consiglio-nazionale/albo-nazionale>).

Gümrük Kontrolleri:

AB Gümrük İşlemleri Başlığı

- İthalat Kontrol Sistemi 2 (ICS2) Sürüm 3

ICS2 sistemi, ekonomik operatörlerin AB'ye doğrudan veya AB'den transit şekilde üçüncü ülkelere gerçekleştirilecek sevkiyatlarına ilişkin bilgi ve verilerin yükleme öncesi kargo bilgisi (PLACI) ve varış öncesi giriş özet beyanları (ENS) aracılığıyla AB Gümrük İdareleri'ne sunulmasını gerekli kılan bir elektronik gümrük sistemidir.

Sistem ile kargo ve taşımaya ilişkin risk analizinin gerçekleştirilip güvenliğe ilişkin tehditlerin önlenmesi, uluslararası gümrük işlemlerinin kolaylaşması ve ekonomik operatörler ve AB Gümrük İdareleri arasındaki bilgi alışverişinin basitleşmesi amaçlanmaktadır.

Sistemden pek çok ticari aktör etkilenecek olup AB sınırları içinde ve dışında posta operatörleri, ekspres kargo taşımacılığı, havayolu kargo taşımacılığı, denizyolu, demiryolu ve karayolu taşımacılığı, AB sınırları dahilinde belirli son alıcılar, lojistik firmaları bu aktörler arasında yer almaktadır. Bu yönüyle, doğrudan AB'ye veya AB'den transit olarak başka bir ülkeye eşya gönderen Birlik dışındaki, Türkiye dahil, tüm ihracatçılar sistemden etkilenecektir.

Sistem kapsamında, AB'nin ihtiyaç duyduğu verilerin girilmemesi halinde, taşımaya ilişkin işlemler AB sınırında durdurulup eşyanın gümrük işlemleri yapılmayacak, yetersiz beyanlar reddedilecek ya da ticaret akışını sektöre uğratan tedbirler söz konusu olabilecektir.

Sistem, sevkiyat kapsam ve şekline göre üç sürüm halinde uygulanmaktadır. Havayolu kargo taşımacılığı ön yükleme ve havayolu posta taşımacılığı ön yükleme için Sürüm 1, 15 Mart 2021 tarihi itibarıyla; havayolu genel kargo taşımacılığı ile havayolu taşımacılığı ve posta taşımacılığı için Sürüm 2 ise, 1 Mart 2023 tarihi itibarıyla; deniz yolu, karayolu ve demiryolu taşımacılıklarını kapsayan Sürüm 3 ise 1 Nisan 2025 tarihi itibarıyla uygulanmaktadır. Böylece, sistemin operasyonel süreci tüm taşımacılık modları için AB gümrüklerinde devreye alınmıştır.

Avrupa Komisyonu tarafından sistem sürümlerine ilişkin Türkçe broşürler yayımlanmaktadır. Buna ilâve olarak, sistemin tanıtımının yapıp kullanımına ilişkin bilgilerin sunulduğu eğitim videolarına Bakanlığımız girişimleriyle Türkçe dil seçeneği de eklenmiş olup, ilgili videolara (https://taxation-customs.ec.europa.eu/customs/customs-security/import-control-system-2_en#elearning-courses) adresinden erişim sağlanabilmektedir.

ICS2 sistemi kapsamındaki uygulamaya ilişkin diğer tüm bilgilere ve ekonomik operatörlere yönelik yayımlanan belgelere AB'nin [Import Control System 2 \(ICS2\) - European Commission \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/ics2/) adresindeki bağlantısından erişilebilmektedir.

- Pan-Avrupa-Akdeniz (PEM) Tercihli Menşe Kurallarına Dair Bölgesel Konvansiyona İlişkin Güncel Durum

PEM Tercihli Menşe Kurallarına Dair Bölgesel Konvansiyonu revize eden yeni PEM Konvansiyonu ülkemizde 19 Aralık 2025 tarihinde onaylanmış ve revize Konvansiyonun uygulama hükümlerine ilişkin "Pan-Avrupa-Akdeniz Tercihli Menşe Kurallarına Dair Bölgesel Konvansiyon Ortak Komitesinin 1/2023 Sayılı Kararı Kapsamı Tercihli Menşe Kuralları Hakkında Yönetmelik" 20 Aralık 2025 tarihli ve 33113 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

PEM bölgesinde yer alan ülkeler arasındaki tercihli ticarete kullanılan çapraz menşe kümülasyonu sayesinde, taraf ülkeler ithal edilen girdileri üretim süreçlerinde kendi ülkeleri menşeli ürünler olarak kullanılabilmekte ve bu sayede nihai ürün kolay bir şekilde ihracatçı ülke menşeli kazanabilmektedir.

Bölge ülkeleriyle olan 16 tercihli düzenlemeden 14'ü için (AB Tarım, AKÇT, EFTA, Faroe Adaları, Filistin, Fas, Mısır, Sırbistan, Bosna-Hersek, Kosova, Kuzey Makedonya, Karadağ, Gürcistan, Moldova) revize menşe kuralları uygulamaya alınmış ve eski kural setine dayanan Tunus ve Arnavutluk STA'larımızın da revize kurallara geçişinin sağlanması için çalışmalar devam etmektedir.

1 Ocak 2026 tarihi itibarıyla ülkemiz ile PEM'e taraf ülkeler arasında uygulanan çapraz kümülasyon olanaklarına ilişkin güncel durum ve PEM kümülasyon olanaklarına ilişkin güncel gelişmeler Bakanlığımız internet sitesinin Duyurular (<https://ticaret.gov.tr/duyurular>) bölümünde ve (<https://ticaret.gov.tr/dis-iliskiler/avrupa-birligi/pan-avrupa-akdeniz-tercihli-mense-kurallari>) sayfasında düzenli olarak yayımlanmaktadır.

İthalat Lisansları:

Demir, çelik ve alüminyum ürünler için ithalat lisansı vermekle yetkili makam İtalya Dışişleri ve Uluslararası İş Birliği Bakanlığı'dır.

Tarım ürünleri İthalat lisansları için yetkili makam da yine İtalyan Dışişleri ve Uluslararası İş Birliği Bakanlığı nezdindeki Avrupa ve Dış Ticaret Politikası Genel Müdürlüğü'dür.

- İtalya Dışişleri ve Uluslararası İş Birliği Bakanlığı (Ministry of Foreign Affairs and International Cooperation/MAECI)
Avrupa ve Uluslararası Ticaret Politikası Genel Müdürlüğü (Direzione Generale Per l'Europa E La Politica Commerciale Internazionale)
Tel: +39 06 3691 8775 Fax +39 06 3691 7151
IV.Daire - Tarımsal Ürünlerin İthalat ve İhracatı
(<https://www.esteri.it/it/ministero/struttura/dgeuropapoliticacommit/>)

Diğer ürünler için yetkili kuruluşlara aşağıda web sitesinden erişim sağlanabilmektedir:
(https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/en/content/eu-market-0#MT_customs_administration)

İhracat Rejimi

Gerek tarım gerekse sanayi ürünlerinin AB dışı ülkelere ihracatında da serbest ticaret politikası izlenmektedir. Bazı ürünler menşesine bakılmaksızın AB'nin getirdiği zorunluluklar sebebiyle birtakım mevzuatlarla sınırlandırılmıştır.

Diğer taraftan, bütün birlik ülkeleri için özellikle haklı rekabeti destekleyici çeşitli garanti sistemleri getirmek gibi yine topluluğun koyduğu birtakım teknik zorunluluklar söz konusudur. İhracatçı, malları ve ilgili ihracat beyannamesini ve özel izinler veya lisanslar talep edildiğinde, AB 2015/2447-221. maddesi uyarınca "ihracat" gümrük idaresine ibraz etmelidir. İhracatçının yerleşik olduğu veya malların ihracat için paketlenildiği veya yüklendiği yerin yetkili gümrük idaresi yetkili gümrük idaresidir.

Gümrük beyannamesi, ihracat gümrük idaresine, İtalya Gümrük İdaresi'nin (Agenzia Delle Dogane-ADM) BT sisteminin belirli işlevleri kullanılarak elektronik formatta gönderilmelidir. İhracat gümrük idaresi verilen beyannameyi kabul eder ve vergi ve güvenlik amaçlı risk analizini yapar. Prosedüre bir MRN (Hareket Referans Numarası) atanır. İşlemler yapıldıktan sonra, İhracat Ofisi eşyayı, gümrük bölgesinden ihracat beyannamesi kabul edildiğindeki koşullarla çıktığı sürece ihracat için serbest bırakmaktadır. Ayrıntılı bilgi için:

<https://www.adm.gov.it/portale/en/web/guest/dogane/operatore/regimi-e-istituti-doganali/i-regimi-doganali/esportazione-1>

Gümrük Tarifeleri

1/95 sayılı Ortaklık Konseyi Kararı'nın kabulü ve Ocak 1996 tarihinde Türkiye ile AB arasında Gümrük Birliği'nin yürürlüğe konulmasıyla, ülkemiz ve İtalya arasında gümrük vergileri sanayi ürünleri ve işlenmiş tarım ürünlerinde sıfırlanmıştır.

Türkiye-AB Gümrük Birliği

Türkiye ile AB arasındaki Gümrük Birliği kapsamındaki ürünler için gümrük vergisi veya herhangi bir miktar kısıtlaması bulunmamaktadır. Gümrük Birliği 31 Aralık 1995 tarihinden beri yürürlükte olup, temeli 1963'te imzalanan Ankara Anlaşması ve 1970'de imzalanan Ek Protokol'e dayanmaktadır.

Gümrük Birliği, sanayi ürünleri ve işlenmiş tarım ürünlerini (sanayi payı itibarı ile) kapsamaktadır. Gümrük Birliği sınırlarında üretilen ve elde edilen mallar ya da Gümrük Birliği'nde serbest dolaşıma sunulan mallar bu gümrük statüsünün kanıtı olan A.TR Belgesi eşliğinde Gümrük Birliği topraklarında herhangi bir yerde serbestçe dolaşma hakkına sahiptir.

Yasal Dayanaklar:

- AT-Türkiye Ortaklık Konseyi'nin Gümrük Birliği'nin son aşamasının uygulanmasına ilişkin 1/95 sayılı ve 22 Aralık 1995 tarihli kararı:

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:21996D0213%2801%29&rid=2>

- AT-Türkiye Gümrük İşbirliği Komitesi'nin 1/2006 sayılı ve 26 Eylül 2006 tarihli AT-Türkiye Ortaklık Konseyi'nin 1/95 sayılı kararının uygulamasına ilişkin ayrıntıları düzenleyen karar
(<https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:265:0018:0038:en:PDF>)

Gümrük Birliği, Amsterdam Anlaşması EK 1'de belirtilen tarım ürünleri ile Avrupa Kömür ve Çelik Anlaşması'nın kapsadığı kömür ve çelik ürünlerini kapsamamaktadır. Bu ürünler aşağıdaki yasal dayanaklar çerçevesinde tavizli bir rejimden yararlanabildikleri zaman bir menşe ispat belgesi ibraz edilmesi gerekmektedir (Movement Certificate-Dolaşım Belgesi-EUR.1 ve fatura beyanı).

Yasal Dayanaklar:

- AT-Türkiye Ortaklık Konseyi'nin 25 Şubat 1998 tarihli ve 1/98 sayılı kararı ile tarım ürünleri ticaret rejimi hakkında 3 no.lu Protokol:

(<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=OJ:L:1998:086:TOC>)

- Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu ile Türkiye Cumhuriyeti arasındaki anlaşma uyarında Anlaşmanın 1. Protokolünü değiştiren 8 Temmuz 1991 tarihli Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu'nu kuran Anlaşma kapsamındaki ürünlerin ticaretiyle ilgili düzenlenen Ortak Komite'nin 2/99 sayılı kararı:

(<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=uriserv:OJ.L .2009.143.01.0001.01.ENG>)

Rekabet

AB'nin Rekabeti Bozucu Yabancı Sübvansiyonlar Tüzüğü

Avrupa Komisyonunun Rekabeti Bozucu Yabancı Sübvansiyonlar Tüzüğü 23 Aralık 2022 tarihinde L 330 sayılı AB Resmi Gazetesinde EU 2022/2560 sayısıyla yayınlanmış olup, anılan Tüzük kapsamında, Avrupa Komisyonu'na üçüncü ülkeler tarafından verilen ve AB pazarında rekabeti bozan sübvansiyonlara karşı soruşturma yürütme ve gerekli durumlarda önlem alma yetkisi verilmektedir. Böylelikle, AB'nin katı rekabet kurallarına tabi AB'de yerleşik firmalar ile üçüncü ülke firmaları arasında eşit rekabet şartlarının sağlanmasının hedeflendiği açıklanmıştır.

Tüzük ile birlikte üçüncü ülkenin, doğrudan veya dolaylı olarak iç pazarda faaliyette bulunan bir veya daha fazla yüklenici veya sektöre fayda sağlayan mali katkı yabancı sübvansiyon olarak değerlendirileceği ifade edilmiştir.

Tüzük kapsamında, yüklenicilerin eşik değerlerin üzerinde kalan tüm satın alma ve birleşmeleri ile kamu alımlarına katılımlarının Komisyona ön bildirimini yapılması gerekmekte olup, ayrıca Komisyonun eşik değerler altında kalsalar dahi, piyasayı bozucu yabancı sübvansiyon şüphesi bulunan tüm piyasa hareketlerini soruşturma yetkisi bulunmaktadır. Tüzüğe (<https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2022/2560/oj>) bağlantısından erişilebilmektedir.

Söz konusu Tüzük, 12 Temmuz 2023 tarihi itibarıyla uygulanmaya başlamış olup, 12 Ekim 2023 itibarıyla şirketlerin, yabancı mali katkıları içeren ve ilgili bildirim eşiklerini aşan şirket birleşmeleri ve kamu alımları hakkında bildirimde bulunmaları gerekmektedir.

Tüzük kapsamında Komisyonun soruşturması, üçüncü ülke tarafından sağlanan mali katkının iç pazarı bozan bir yabancı sübvansiyon niteliğinde olup olmadığını değerlendirdiği bir ön inceleme

aşaması ile başlamaktadır. Komisyonun bu değerlendirmeye ulaşması halinde, yabancı sübvansiyon alan teşebbüse yönelik derinlemesine soruşturma başlatması mümkündür. Halihazırda, Komisyonun hem resen hem de bildirim yükümlülükleri çerçevesinde başlattığı çeşitli soruşturmalar bulunmaktadır.

Tüzük ile ilgili olarak 12 Temmuz 2023 tarihli AB Resmi Gazetesinde (EU) 2023/1441 sayılı Uygulama Tüzüğü yayınlanmıştır. Söz konusu Tüzükte birleşmelere ilişkin bildirimlerin ve kamu alımları prosedürlerinde yabancı mali katkı bildirimlerinin şekil, içerik ve usulü, Tüzüğe göre yapılması gereken sözlü açıklamaların usulüne ilişkin detaylar, ifşa, dosyalara ve gizli bilgilere erişim hakkındaki detaylı kurallar, şeffaflık gereklilikleri ve zaman kısıtlarının hesaplanması ve Tüzük kapsamındaki taahhütlere ilişkin zaman kısıtlarının detayları belirlenmiştir.

Uygulama Tüzüğüne [Implementing regulation - 2023/1441 - EN - EUR-Lex \(europa.eu\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32023R1441) adresinden ulaşılabilir.

İç Vergiler

2026 yılı itibariyle İtalya'da uygulanmakta olan başlıca doğrudan vergiler ve oranları aşağıda yer almaktadır:

- Kurumlar Vergisi (IRES): %24
- Kişisel Gelir Vergisi (IRPEF): %23 ile %43 aralığında gelire göre değişebilmektedir:
 - %23, toplam 28.000 avroya kadar olan gelirler için;
 - %33, toplam geliri 28.000- 50.000 avro arasında olan gelirler için;
 - %43, 50.000 avroyu aşan gelirler için uygulanır.
 - Yıllık geliri 8.500 avronun altında olanlar gelir vergisine tabi değildir.

Detaylı bilgi için:

- <https://www.agenziaentrate.gov.it/portale/iva-regole-generalali-aliquote-esenzioni-pagamento/norme-generalali-e-aliquote>
- <https://www.agenziaentrate.gov.it/portale/web/english/flat-rate-scheme>
- <https://www.agenziaentrate.gov.it/portale/regime-forfetario-le-regole-2020-/infogen-regime-forfetario-le-regole-2020->

İtalya'da Uygulanmakta Olan Başlıca Dolaylı Vergiler:

KDV (IVA):

İtalya'da standart KDV oranı %22'dir. Belirli mal ve hizmetler için indirimli oranlar da mevcuttur. Örneğin: gıda, içecek ve tarım ürünleri için %4, belirli gıda maddeleri için %5, evsel kullanım için elektrik ve gaz tedariki, ilaçlar, bina tadilatı/onarımı gibi bazı mal ve hizmetler için %10 oranında KDV uygulaması vardır.

- %22 standart oran; çoğu mal ve hizmet için uygulanmaktadır.
- %10 indirilmiş oran; turizm (otel/konaklama), restoran hizmetleri, yolcu taşıma gibi belirli sektörler için uygulanır.
- %5 indirilmiş oran; bazı gıda ürünleri, tıbbi cihazlar, sosyal/hizmet alanları vb. için uygulanmaktadır.

- %4 süper indirgenmiş oran; temel gıda maddeleri, kitaplar, gazeteler vb. gibi asgari ihtiyaç maddeleri için uygulanmaktadır.
- %0 aşırı indirgenmiş/sıfır oran; ihracat ve belirli AB içi işlemler gibi istisnai durumlarda uygulanmaktadır.

Damga Vergisi:

16,00 avro Resmi belge / sertifikalar için kullanılır. 2,00 avro fatura / makbuz gibi ticari belgelerde, eğer fatura tutarı belirli bir sınırı aşarsa (77,47 avro üzeri ve KDV yoksa) 2 avro sabit damga vergisi uygulanır.

77,47 avronun üzerindeki KDV hariç faturalar için uygulanan damga pulu vergisi 2 avro ve nüfus idaresi sicil kayıt belgeleri kayıt sertifikaları/belgeleri, nüfus sicil memuru tarafından sertifikalar üzerinde özel muafiyetler özellikle belirtilmedikçe, mevzuat gereği 16,00 avro damga vergisine tabidir.

2026 yılında İtalya'da **flat tax (tek oranlı vergi)** sistemi korunmakta ve kapsamı genişletilmektedir. Yıllık geliri 85.000 avroya kadar olan serbest meslek sahipleri (Partita IVA) için uygulanan %15 oranındaki götürü vergi rejimi devam etmekte, yeni faaliyete başlayanlar için ise ilk beş yıl boyunca %5 oranı uygulanmaktadır.

2026 Bütçe Yasası önemli yenilikler getirmektedir. Buna göre, çalışanların gece çalışması, fazla mesai ve resmi tatil çalışmalarından elde ettikleri gelirler için %15 oranında ikame vergi öngörülmektedir. Bu uygulama, yıllık 1.500 avro sınırı ve yıllık 40.000 avroya kadar brüt gelire sahip çalışanlar için geçerlidir; performans primleri bu kapsama dahil değildir.

Ayrıca, 2025-2026 dönemine ait toplu iş sözleşmesi (CCNL) yenilemelerinden kaynaklanan ücret artışlarına %5 oranında avantajlı vergi uygulanacaktır. İtalya'ya yeni yerleşen yüksek net değerli bireyler (HNWI) için uygulanan sabit vergi tutarı ise 300.000 avroya yükseltilmiştir. Bunun yanında, 2026 yılından itibaren üç veya daha fazla konutu kısa süreli kiraya veren kişiler için "Partita IVA" açma zorunluluğu getirilmektedir.

Genel olarak 2026 yılı, mevcut flat tax sisteminin korunup güçlendirildiği ve özellikle ücretli çalışanların net gelirlerini artırmayı hedefleyen düzenlemelerle kapsamının genişletildiği bir dönem olarak öne çıkmaktadır. Farklı Ekonomik Faaliyet Kodlarıyla (ATECO) ayırt edilen birden fazla faaliyetin yürütülmesi halinde, yürütülen farklı faaliyetlere ilişkin gelir ve ücretlerin toplamı dikkate alınmaktadır. Düz oranlı vergi rejimi, uygunluk koşullarından birinin bile artık karşılanmadığı veya hariç tutulma nedenlerinden birinin ortaya çıktığı yılı takip eden yıldan itibaren uygulanmaya son verilir. Gelirin 100.000 avroyu aşması halinde, bu eşğin aşıldığı aynı yıldan itibaren artık bu rejim geçerli değildir ve bu durumda, tavanın aşılmasına neden olan işlemler için KDV ödenmesi gerekir.

Hisse senedi ve bazı finansal işlemler üzerinden alınan **Tobin vergisi oranları** 2026 itibarıyla %100 artırılmıştır

([https://www.mef.gov.it/focus/Principali-misure-della-legge-di-bilancio-2026/#:~:text=Confermato%20l'innalzamento%20a%2035mila,2026%20\(cosiddetta%20Tobin%20tax\)](https://www.mef.gov.it/focus/Principali-misure-della-legge-di-bilancio-2026/#:~:text=Confermato%20l'innalzamento%20a%2035mila,2026%20(cosiddetta%20Tobin%20tax).)).

Ürün Standartları ile İlgili Uygulamalar

İtalya’da piyasaya sürülen teknik ürünlerin (endüstriyel ürünler, tıbbi cihazlar, radyo ve telekomünikasyon terminal ekipmanları, araçlar vb.) standardizasyon gerekliliklerini karşılayıp karşılamadığının kontrolünden sorumlu farklı kuruluşlar bulunmaktadır. Bazı ürünler menşesine bakılmaksızın Avrupa Birliği'nin getirdiği zorunluluklar sebebiyle birtakım mevzuatlarla sınırlandırılmıştır. Diğer taraftan bütün Birlik ülkeleri için özellikle haklı rekabeti destekleyici çeşitli garanti sistemleri getirmek gibi yine topluluğun koyduğu birtakım teknik zorunluluklar söz konusudur. ISO 9000 serisi ve HACCP kaliteyi garantileyen ve rekabet faktörünü ön plana çıkaran bir uygulamadır. Çevre üzerine ISO 14000 serisi ve OHSAS 18001 teknik özelliklerine göre iş kazalarını önleme sertifikası da her geçen gün daha önem kazanmıştır.

Avrupa Birliği'nin Ürünlere Dair Teknik Mevzuatı

Bir ürünün Avrupa Birliği (AB) pazarına girebilmesi için AB'nin tüzük, direktif vb. olarak adlandırılan (EURLEX internet sayfasından ulaşılabilen) teknik mevzuata uygun olarak üretilmesi ve piyasaya arz koşullarını sağlaması gerekmektedir. AB'nin teknik mevzuatı, tüm ürünler için temel kuralları belirleyen yatay mevzuatın yanı sıra, ürünlere ilişkin teknik düzenlemelerden (örn: oyuncaklar, makineler, asansörler, tıbbi cihazlar, yapı malzemeleri, kimyasallar vs.) oluşmaktadır. Bunun haricinde, AB içinde ortak bir düzenlemeye tabi olmayan (kırtasiye ürünleri, mobilyalar, saatler vs.) ürünlere ilişkin üye ülkeler kendi düzenlemelerini yapmakta serbesttir.

Ülkemiz, Gümrük Birliği gereğince AB'nin ürünlere dair teknik mevzuatını ve sistemini uyumlaştırmaktadır. Bu çerçevede, Türkiye AB'nin CE İşareti, onaylanmış kuruluşlar, piyasa gözetimi ve denetimi, AB'nin ortak bir düzenlemesi olmayan alanda karşılıklı tanımaya dair kurallarını ve ürünlere ilişkin (sektörel) mevzuatını ulusal mevzuatına aktarmıştır. Ülkemiz, AB'nin ürünlere ilişkin mevzuatındaki güncellemeleri de takip ederek bilahare ulusal mevzuatına yansıtılmaktadır.

Ülkemizde, AB mevzuatı kapsamında atanmış onaylanmış kuruluşların listesi ise güncel olarak AB'nin Yeni Yaklaşım Onaylanmış Kuruluş Bilgi Sistemi'nde (NANDO- <https://webgate.ec.europa.eu/single-market-compliance-space/home>) yayınlanmaktadır.

Sonuç olarak, ortak bir AB mevzuatı bulunan ürünler yönünden ulusal mevzuatımızı uyumlaştırdığımız ölçüde veya düzenlenmemiş alanda yer alan ürünler yönünden Türk ürünlerinin AB'de ilave test/belgelendirmeye ihtiyaç olmaksızın AB menşeli ürünlerle eşit muameleye tabi tutulması ve malların serbest dolaşımı ilkesi kapsamında ithalat kontrollerine tabi tutulmaması gerekmektedir. Bu kapsamda, Türkiye’de üretilen ürünler, AB’de üretilmiş ürünlere eşdeğer güvenlik ve kalite düzeyini sağlamaktadır. Ülkemizce uyum sağlanan AB mevzuatı ve ilgili yetkili kuruluşların irtibat bilgileri “Türkiye Ürün Kuralları Veri Tabanı”nda yer almaktadır; anılan Veri Tabanına <https://urunkurallari.ticaret.gov.tr/> adresinden erişim sağlayabilirsiniz.

AB teknik mevzuatına ilişkin ayrıntılı bilgi edinmek için (abteknik@ticaret.gov.tr) adresinden irtibata geçilebilmektedir. Ayrıca, Avrupa Birliği’nce hazırlanan ve ürün kurallarının uygulanmasına ilişkin bilgiler içeren güncel Mavi Rehber, Bakanlığımız tarafından Türkçeye çevrilerek üreticilerimizin, ilgili Bakanlıklarımızın, sivil toplum kuruluşlarımızın ve ilgili tüm paydaşların hizmetine sunulmuştur.

Mavi Rehber’e aşağıda yer alan adres üzerinden erişilebilmektedir:

(<https://ticaret.gov.tr/data/5dc55af713b87654fc017421/MAV%C4%B0%20REHBER%202022,...pdf>)

AB kuralları gereğince bazı sanayi ürünlerinin AB ülkelerine ithal edilebilmesi için AB teknik mevzuatına uyumlu olması gerekir. CE işareti bu kapsamdaki uygulamalardan biridir ve birçok sanayi ürünüde CE işareti (https://single-market-economy.ec.europa.eu/single-market/ce-marking_en) bulunması zorunludur. Ürünlerin, CE işaretli olarak piyasaya sunulmasından üretici sorumludur. Ancak, eğer üretici ya da üreticinin yetkili temsilcisi Avrupa Birliği içinde değilse, bu sorumluluğu ithalatçı yerine getirmek zorundadır.

AB genelinde gıdalarla ilgili genel prensiplerin ve temel düzenlemelerin çerçevesini belirleyen EC 178/2002 sayılı düzenleme ile Gıda Yasası uygulanmaktadır. 2002 yılı içerisinde yürürlüğe giren bu düzenlemeyle, aynı zamanda, AB Gıda Güvenliği Otoritesi kurulmuş ve gıda güvenliği konusundaki uygulanması zorunlu prosedürler belirlenmiştir. Düzenleme genel olarak Genel Gıda Yasası olarak bilinmekte olup, gıdaların izlenebilirliği konusunda da düzenlemeleri içermektedir (Madde 18). Genel Gıda Yasası'nın belirlediği ana başlıklar Ocak 2005 tarihinde uygulamaya girmiştir. İtalya'da gıda ürünlerinin standart ve belgelendirilmesine ilişkin kurallar AB direktifleri ile tamamen uyumlu halde bulunmaktadır. Bu anlamda herhangi bir AB ülkesinde serbest dolaşıma giren bir gıda ürününün herhangi başka bir teste tabi tutulmadan İtalya'ya ithalatı ve iç pazarda satışı mümkün olmaktadır.

AB genelinde pazara sunulan taze meyve ve sebze ürünlerinin kalite ve etiketlemelerine ilişkin pazarlama standartları AB Ortak Tarım Politikası çerçevesinde çıkartılan EC 2200/96 sayılı kararname ile 28 Ekim 1996 tarihinde belirlenmiştir. Bu yasayla öngörülen standartlara sahip olmayan ürünler pazara sunulmamakta ve pazardan kaldırılmaktadır. AB pazarlama standart düzenlemeleri çerçevesinde kalite standartları belirlenmiş diğer ürünler arasında taze ve soğutulmuş balık (EC 2406/1996), yumurta (EC 1028/2006), zeytinyağı (EC 1019/2002) ile sert kabuklu meyveler arasında kabuklu fındık (EC 1284/2002) ve kabuklu ceviz bulunmaktadır.

Gıda ve Yem Güvenliği ve Pazarlama Standartları:

Yetkili makam "İtalya Sağlık Bakanlığı nezdindeki Hijyen, Gıda Güvenliği ve Beslenme Genel Müdürlüğü"dür.

- İtalya Sağlık Bakanlığı (Ministero della Salute)
Hijyen, Gıda Güvenliği ve Beslenme Genel Müdürlüğü
(Direzione Generale per l'Igiene e la Sicurezza degli Alimenti e la Nutrizione)
Adres: Viale Giorgio Ribotta 5 00144 Roma
Tel: (+39) 06 5994 6616
E-posta: segreteriaadgsan@sanita.it
Link: (<http://www.salute.gov.it/portale/home.html>)

Bitki, Meyve ve Sebzelerin Pazarlama Standartları:

Yetkili makam İtalya Tarım, Gıda ve Orman Politikaları Bakanlığı nezdindeki Avrupa ve Uluslararası Politikalar ve Kırsal Kalkınma Bölümü altındaki Avrupa Birliği ve Uluslararası Politikalar Genel Müdürlüğü'dür.

- Tarım Bakanlığı, Gıda Egemenliği ve Ormanlar Bakanlığı (Ministero dell'Agricoltura, Della Sovranità Alimentare e delle Foreste)
Avrupa ve Uluslararası Politikalar ve Kırsal Kalkınma Bölümü (Direzione Generale Delle Politiche Internazionali E Dell'unione Europea)
Adres: Via XX Settembre, n. 20 I-00187 Roma

Tel: (+39) 06 4665 4048 / 06 4665 4073

E-posta: piue.direttore@masaf.gov.it/piue.segreteria@masaf.gov.it

Link: (<https://www.politicheagricole.it/flex/cm/pages/ServeBLOB.php/L/IT/IDPagina/15155>)

- PIUE IV - Zeytinyağı ve Tek CMO Dairesi
Telefon: +39 0646654026
E-Posta: piue4@masaf.gov.it
- PIUE V - Meyve ve Sebzeler Dairesi
Telefon: +39 0646654027
E-posta: piue5@masaf.gov.it

Hayvansal Kökenli Gıda Ürünlerinin Pazarlama Standartları:

Yetkili makam Tarım, Gıda ve Orman Politikaları Bakanlığı nezdindeki Avrupa ve Uluslararası Politikalar ve Kırsal Kalkınma Bölümü altındaki Avrupa Birliği ve Uluslararası Politikalar Genel Müdürlüğü' dür.

- PIUS VI - Hayvansal Üretim Sektörü (PIUE VI -Settore produzioni animali)
Adres: Via XX Settembre, n. 20 I-00187 Roma
Tel: (+39) 06 4665 4044
E-posta: piue6@politicheagricole.it
Link: (<http://www.politicheagricole.it>)

AB Komisyonu'nun aşağıda sunulan internet adresinde konuya ilişkin İtalya'da yetkili olan tüm kuruluşlara ulaşabilmektedir:

(https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/en/content/eu-market-0#tocms_3).

AB ve Ürün Standartları

Bazı ürünler menşesine bakılmaksızın Avrupa Birliği'nin getirdiği zorunluluklar sebebiyle birtakım mevzuatla sınırlandırılmıştır. Diğer taraftan, bütün Birlik ülkeleri için özellikle adil rekabeti destekleyici çeşitli garanti sistemleri bulunmaktadır. ISO 9000 serisi kaliteyi garantileyen ve rekabet faktörünü ön plana çıkaran bir uygulamadır. Çevre üzerine ISO 14000 serisi ve iş sağlığı ve güvenliği amacıyla ISO 45001 sistemi önem kazanmıştır. GLOBALGAP (eski adıyla EUREPGAP) sertifikasının alınması zorunlu olmamakla birlikte ürün satın almada tercih nedenidir.

AB kuralları gereğince bazı sanayi ürünlerinin AB pazarına girebilmesi için AB teknik mevzuatına uyumlu olması gerekmektedir. CE işareti bu kapsamdaki uygulamalardan biridir. Birçok sanayi ürününde CE İşareti (https://ec.europa.eu/growth/single-market/ce-marking_en) bulunması zorunludur. Ürünlerin, CE işaretli olarak piyasaya sunulmasından imalatçı sorumludur. Ancak, eğer imalatçı ya da imalatçının yetkili temsilcisi Avrupa Birliği içinde değilse, bu sorumluluğu ithalatçı yerine getirmek zorundadır. Diğer bir anlatımla, ithalatçı ithal ettiği ürünlerin AB mevzuatına uygunluğunu temin etmek zorundadır.

Ürünlerin piyasaya arz edilmesine ilişkin akreditasyon ve piyasa gözetimi ve denetimi işlemleri AB'nin 765/2008/EC sayılı Tüzüğü ile 2019/1020/EU sayılı Tüzüğü'ne göre yürütülmektedir. Anılan mevzuat, AB gümrüklerinde kontrolleri, CE İşareti ve akreditasyonunun yanı sıra üye devletlerde piyasa gözetimi ve denetimine yönelik hükümler ihtiva etmekte olup, üye ülkeler tarafından işbirliği içinde uygulanmaktadır.

AB genelinde gıda ile ilgili genel prensiplerin ve temel düzenlemelerin çerçevesini belirleyen 178/2002/EC sayılı Tüzük doğrultusunda Genel Gıda Yasası uygulanmaktadır. 2002 tarihli düzenlemeyle, aynı zamanda, AB Gıda Güvenliği Otoritesi kurularak gıda güvenliği konusunda uygulanması zorunlu prosedürler belirlenmiştir. Genel Gıda Yasası, gıdaların izlenebilirliği konusunda da hükümler içermektedir ve düzenlediği ana başlıklar Ocak 2005 tarihinde uygulamaya girmiştir.

AB genelinde tarım ürünlerinin piyasaya arzına ilişkin ortak kuralları 1308/2013/EU ve 1379/2013/EU sayılı Tüzükler belirlemektedir.

Üçüncü ülkelerden ithal edilen taze meyve ve sebzelerin sevkiyatının AB pazarlama standartları ve diğer eşdeğer standartlara uygun olması gerekmektedir. Bu yönde, 2023/2429 sayılı Tüzük taze meyve ve sebze ithalatı ile ilgili genel ve spesifik pazarlama standartlarını belirlemektedir.

Test Etme, Muayene ve Belgelendirme

Teknik standartlara uygunluk değerlendirme adımı AB mevzuatına uygunluğun sağlanmasında zorunlu bir adımdır. Burada amaç üretimin her aşamasında gerekli koşullara uyumun sağlanması ve nihai ürünün kabulünün kolaylaştırılmasıdır.

AB ürün mevzuatı üreticilere ürünlerinin kullanımı sırasında oluşabilecek risk düzeyine göre uygunluk değerlendirme aşamasında bir miktar seçme hakkı sunmaktadır. Bu seçenekler sertifikasyon, tip inceleme ve ürün kalite kontrol sistemi, tam kalite güvencesi olabilmektedir. AB üyesi ülkelerin uygunluk değerlendirme kuruluşları listesi AB Komisyonu web sitesinde yer almaktadır.

Nihai ürünün pazara girişini kolaylaştırmayı sağlayan bazı zorunlu olmayan değerlendirme programları bulunmaktadır. Bunlar hakkında bilgi CEN (Avrupa Standardizasyon Komitesi) ve CENELEC (Avrupa Elektroteknik Standardizasyon Komitesi) (<https://www.cenelec.eu/>) üzerinden temin edilebilir.

İtalya pazarına giren teknik ürünlerin (sanayi ürünleri, tıbbi cihazlar, radyo ve telekomünikasyon terminal ekipmanları, araçlar, vb.) standardizasyon gereksinimlerini karşılayıp karşılamadığını kontrol etmekten sorumlu birkaç yetkili makam vardır. Bunlar aşağıda sunulmaktadır;

- İtalyan Elektroteknik Komitesi (Comitato Elettrotecnico Italiano/CEI)
Via Saccardo, 9 20134 Milano
Tel: (+39) 02 210 061
E-posta: info@ceinorme.it
Web: (<http://www.ceinorme.it/it>)
- İtalyan Ulusal Standartlar Enstitüsü (Ente Nazionale Italiano di Normazione – UNI)
Via Sannio, 2 20137 Milano
Tel: +39 02700241
E-posta: uni@uni.com
Web: (<http://www.uni.com>)

Onaylanmış Kuruluşlar (Notified bodies/NANDO):

Ürünlerin teknik standartlara uygunluğunun onaylanmasından sorumlu birkaç onaylanmış kuruluş vardır (uygunluk değerlendirmesi), her bir kuruluş belirli bir direktif altındaki belirli ürün gruplarından sorumludur (<https://webgate.ec.europa.eu/single-market-compliance-space/#/notified-bodies>).

Ulusal Akreditasyon Kurumu (ACCREDIA):

İtalyan hükümeti tarafından, malların ve hizmetlerin standartlara uygunluğunu doğrulayan organların ve laboratuvarların yetkinliğini, bağımsızlığını ve tarafsızlığını belgelemek üzere görevlendirilen kuruluştur (<https://www.accredia.it/>).

Uygunluk Değerlendirme

AB ve Uygunluk Değerlendirme

Standartlara uygunluk değerlendirme adımı AB mevzuatına uygunluğun sağlanmasında zorunlu bir adımdır. Burada amaç üretimin her aşamasında gerekli koşullara uyumun sağlanması ve nihai ürünün kabulünün kolaylaştırılmasıdır.

AB ürün mevzuatı üreticilere ürünlerinin kullanımı sırasında oluşabilecek risk düzeyine göre uygunluk değerlendirme aşamasında bir miktar seçme hakkı sunmaktadır. Bu seçenekler öz sertifikasyon, tip inceleme ve ürün kalite kontrol sistemi, tam kalite güvencesi olabilmektedir.

AB üyesi ülkelerin uygunluk değerlendirme kuruluşları listesi AB Komisyonu web sitesinde yer almaktadır (NANDO- <https://webgate.ec.europa.eu/single-market-compliance-space/home>).

Nihai ürünün pazara girişini kolaylaştırmayı sağlayan bazı zorunlu olmayan değerlendirme programları da bulunmaktadır. Bunlar hakkında bilgi CEN (Avrupa Standardizasyon Komitesi), CENELEC-Avrupa Elektroteknik Standardizasyon Komitesi ([CEN-CENELEC - CEN-CENELEC](#)) ve ETSI-Avrupa Telekomünikasyon Standartları Kurumu'ndan (<https://www.etsi.org/>) temin edilebilir.

Ambalaj, Paketleme ve Etiketleme

Avrupa Birliği (AB), sürdürülebilir ambalajlama ve atık yönetimi alanında çevresel sorumluluğu güçlendirecek önemli bir adım atmıştır. 22 Ocak 2025 tarihinde kabul edilen (AB) 2025/40 sayılı Ambalaj ve Ambalaj Atıkları Yönetmeliği, ambalaj atıklarının azaltılması, geri dönüşüm süreçlerinin iyileştirilmesi ve sürdürülebilir üretim uygulamalarının teşvik edilmesi amacıyla hazırlanmıştır.

Uzun yıllardır yürürlükte olan 94/62/EC sayılı Direktif'in yerini alan yeni düzenleme, 11 Şubat 2025 tarihinde yürürlüğe girmiş olup 12 Ağustos 2026 tarihinden itibaren İtalya dahil tüm Avrupa Birliği üye devletlerinde bağlayıcı hale gelerek uygulanmaya başlanacaktır. Ayrıca, 97/129/EC sayılı Karar da 12 Ağustos 2028 itibarıyla yürürlükten kaldırılacaktır.

2025/40 sayılı **Ambalaj ve Ambalaj Atıkları Tüzüğü (PPWR)**, bir AB tüzüğü olması nedeniyle ulusal mevzuata aktarılmasına gerek yoktur; doğrudan ve bağlayıcı şekilde uygulanır. Her ne kadar 2025 yılında yürürlüğe girmiş olsa da, şirketler açısından ilk somut yükümlülükler uygulama tarihi olan 12 Ağustos 2026 itibarıyla devreye girecektir. Bu tarihten itibaren ambalajların sürdürülebilirlik kriterlerine uygun tasarlanması, geri dönüştürülebilirlik esaslarına göre üretilmesi ve özellikle gıda ile temas eden ambalajlarda PFAS gibi tehlikeli maddelere yönelik sınırlamalara uyulması zorunlu olacaktır. Ayrıca, AB genelinde uyumlaştırılmış etiketleme sistemi kademeli olarak uygulanacak ve 2028'e kadar tüm ambalajlarda malzeme bileşimi ile doğru atık ayrıştırma bilgileri standart hale getirilecektir. 1 Ocak 2030'dan itibaren ise belirli tek kullanımlık plastik ambalaj formatlarına kısıtlamalar getirilecek, bazı sektörlerde yeniden kullanım yükümlülükleri başlayacak ve asgari geri dönüştürülmüş içerik oranları uygulanacaktır.

2040 yılına kadar uzanan süreçte ambalaj atıklarının azaltılmasına yönelik aşamalı hedefler öngörülmektedir. Bu nedenle 2025–2026 dönemi, İtalya'daki ve AB genelindeki şirketler açısından ambalaj tasarımının gözden geçirilmesi, kimyasal uygunluk kontrollerinin yapılması ve etiketleme sistemlerinin güncellenmesi bakımından kritik bir hazırlık süreci niteliği taşımaktadır

Bu kuralların amacı; üretilen ambalaj ve ambalaj atığı miktarını en aza indirmek, birincil (ham) hammadde kullanımını azaltmak ve dögüsel, sürdürülebilir ve rekabetçi bir ekonomiye geçişi teşvik etmektir. Yönetmelik, 2030 yılına kadar AB pazarındaki tüm ambalajların ekonomik olarak uygulanabilir şekilde geri dönüştürülebilir olmasını sağlamak, ambalajlarda geri dönüştürülmüş plastik kullanımını güvenli biçimde artırmak ve ambalaj sektöründe bakir (işlenmemiş) hammadde kullanımını azaltmak ve sektörü 2050 yılına kadar iklim nötrlüğüne ulaştırmak hedeflerini içermektedir.

PPWR, Avrupa'nın atık mevzuatıyla uyumlu yeni bir gereklilikler seti getirmektedir. Bu gereklilikler, ambalajın tüm yaşam döngüsünü kapsar; ürün tasarımından atık yönetimine kadar aşağıdaki yeni kuralları içermektedir:

- Tek kullanımlık bazı plastiklere yönelik kısıtlamalar (örneğin tek porsiyonluk sos ve çeşni paketleri gibi ürünler),
- Paket servis işletmelerinin müşterilere, kendi kaplarını ek ücret talep etmeksizin kullanma seçeneği sunma zorunluluğu,
- Belirli eşik değerlerin aşılması halinde PFAS dahil olmak üzere endişe verici maddelerin sınırlandırılması.
- PPWD (Direktif), PPWR'nin yürürlüğe girmesinden 18 ay sonra yürürlükten kaldırılacaktır. Ancak, mevcut düzenlemenin bazı hükümleri, bu tarihten sonra da uygulanmaya devam edecektir (https://ec.europa.eu/environment/topics/waste-and-recycling/packaging-waste_en).

PPWR'de yer alan gereklilikler; ambalajlara ilişkin uyumlaştırılmış standartlar, kılavuz dokümanlar ve daha sonra kabul edilecek uygulama ve yetki devri (delegated) düzenlemeleri ile daha ayrıntılı şekilde belirlenecektir. 16 Aralık 2024 tarihinde Avrupa Komisyonu Çevre Genel Müdürlüğü (DG Environment), yeni kuralların uygulanmasına hazırlık ve sorunsuz bir geçiş sürecinin sağlanması amacıyla çevrim içi bir paydaş etkinliği düzenlemiştir.

Üreticiler ayrıca, 97/129/EC sayılı AB Komisyonu Kararı uyarınca, kullanılan ambalaj malzemelerinin niteliğini de (ambalaj tanımlama ve sınıflandırma amacıyla) belirtmekle yükümlüdür. İtalya'da bu konu ile ilgili kuruluş Ulusal Ambalaj Üreticileri Birliği'nin (CONAI) yayımladığı İngilizce rehber bulunmaktadır

(<http://www.progettareciclo.com/en/docs/environmental-labeling-packaging>).

AB ve Ambalaj, Paketleme, Etiketleme

Tüketicinin korunması göz önünde tutularak, AB içerisinde sadece AB etiketleme mevzuatına uyan ürünlerin pazarlanmasına izin verilmektedir. AB etiketleme mevzuatı, gıda, ev gereçleri, ayakkabı, tekstil vb. sektörler için zorunlu etiketleme standartları koymaktadır.

Paketleme ve ambalajlama, tüketici sağlığı ve çevrenin korunması amacıyla, AB tarafından belirlenen kurallara uygun yapılmak zorundadır. Paketleme ve ambalajlamaya ilişkin temel AB mevzuatı şunlardır:

Tüzük 2025/40/EC; Ambalaj ve Ambalaj Atıkları Tüzüğü, AB pazarına arz edilen tüm ürünlerin ambalajlarına dair eko-tasarım kuralları,

Tüzük 1272/2008/EC (CLP); madde ve karışımların sınıflandırması, etiketlenmesi ve ambalajlanması hakkında kurallar,

Tüzük 2022/1616/EC; gıda ile temas eden geri dönüştürülmüş plastik materyallerin pazara giriş koşulları ve geri dönüşüm teknolojilerine ilişkin kurallar,

Direktif 94/62/EC (OJ L-365 31/12/1994); paketleme ve paket artıklarına dair genel kurallar.

Tüzük 1935/2004/EC (OJ L-338 13/11/2004); gıda maddeleriyle temas eden malzemelere dair özel kurallar.

Tüzük 2016/2031 (OJ L 317, 23/11/2016); ağaç ve diğer bitkilerden yapılan paketlere uygulanacak bitki sağlığı kuralları.

AB içerisinde pazarlanan ambalajlar, çevrenin korunmasına yönelik konulan genel kuralların yanı sıra tüketici sağlığı için herhangi bir riski önlemek amaçlı özel hükümleri yerine getirmelidir (EU Labels: https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/product-safety-and-requirements/eu-labels_en).

AB, üye ülkelerde gönüllülük esasına bağlı olarak, 66/2010/EC sayılı Tüzük ile Çevre Etiketleri (Eco-label) düzenlemesi geliştirmiştir. Çevre Etiketleri ile ilgili bilgi

(https://environment.ec.europa.eu/topics/circular-economy/eu-ecolabel_en) bağlantısından edinilebilir.

İtalyan şirketlerin ürünlerinin ambalajları üzerindeki çevre ile ilgili uyarıları/endikasyonları/bildirimleri açık ve doğru bir şekilde sunmalarını sağlamak ve aynı zamanda atıkların nihai akıbeti konusunda tüketici bilincini artırmak amacıyla Çevre ve Enerji Güvenliği Bakanlığı (Ministero dell'Ambiente e della Sicurezza Energetica/Mase), ürün ambalajları üzerinde çevreyi ilgilendiren etiketler hakkında "Teknik Yönetmelikler" kabul edilmesini öngören bir kararname onaylamıştır. 152/2006 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 219. maddesinin 5. paragrafı kapsamında değinilen teknik yönetmelikler, 1 Ocak 2023'ten itibaren yürürlüğe girmiş olup, yeni yasal müdahaleler ve teknolojik evrim temelinde periyodik olarak güncellenecektir.

Söz konusu yönetmelikler, bir yılı aşkın bir süredir Çevre ve Enerji Güvenliği Bakanlığı ile mutabakat içerisinde çalışan ve tüm üretim sektörlerinin ihtiyaçlarını biraya getiren ve

uygulamaya destek sağlayan **Ulusal Ambalaj Konsorsiyumu-CONAI** tarafından kurulan teknik grubun çalışmalarının sonucudur.

Mevzuatın birincil amacı ambalajların ayrıştırılarak toplanmasını iyileştirmek ve bu tür atıkların nihai akıbeti konusunda tüketicinin bilincini artırmaktır. Yönetmelikler, uygulamaların güncellenmesini kolaylaştırmak ve iç pazarın önündeki engelleri ortadan kaldırmak amacıyla orijinal versiyonda zaten öngörülen etiketlerin dijitalleştirilmesi kullanımının güçlendirilmesi konusunda Avrupa Komisyonu'nun göstergelerini uygulamaktadır. Bu bağlamda, kullanılan yöntem ve teknik içerik açısından son derece değerli bir örnek teşkil eden AB mevzuatının eşsiz bir teknik destek aracı olarak belirlemektedir. Bakanlık tarafından da yakın zamanda açıklığa kavuşturulduğu üzere, bu yönetmelikler/uygulama endikasyonları sektör mevzuatının halihazırda belirli yükümlülükler getirdiği **ilaç ve tıbbi cihazlar için geçerli değildir**.

152/2006 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 219. maddesinin 5. paragrafı ve müteakip değişiklikler/entegrasyonlar uyarınca, ürün paketleri üzerinde çevreyle ilgili yer alması öngörülen uyarılar hakkındaki teknik yönetmeliği İngilizce olarak görüntülemek mümkün olabilmektedir

<https://www.gazzettaufficiale.it/dettaglio/codici/materiaAmbientale>;

https://www.mase.gov.it/sites/default/files/archivio/normativa/rifiuti/GUIDELINES_for_the_environmental_labelling_of_packaging_27.09.2022.pdf

İtalya'da ambalaj ölçüleri ile ilgili yetkili kurum, İşletmeler ve Made in Italy Bakanlığı (Ministero delle Imprese e Made in Italy) nezdindeki Pazar, Rekabet, Tüketiciler, Denetim ve Teknik Düzenlemeler Genel Müdürlüğü'dür:

- İşletmeler ve Made in Italy Bakanlığı (Ministero delle Imprese e Made in Italy/MIMIT)
Piyasa, Rekabet, Tüketiciler, Denetim ve Teknik Düzenleme Genel Müdürlüğü

Direzione Generale per il Mercato, la Concorrenza, il Consumatore, la Vigilanza e la Normativa Tecnica

Adres: Via Sallustiana 53 00187 Roma

Tel: (+39) 06 4705 5309 / 06 4705 5500

E-posta: dgmccvnt.segreteria@mise.gov.it; dgmccvnt.dg@pec.mise.gov.it

Link: <https://www.mise.gov.it/it/component/organigram/?view=structure&id=10>

Plastik Vergisi (Plastic Tax):

İtalya'da eşyaların ve gıda ürünlerinin saklanması, korunması, taşınması veya teslimi için kullanılan tek kullanımlık plastik ürünler (MACSI) için kilogram başına 0,45 € olarak öngörülen Plastik Vergisi, yeniden ertelenmiştir. 2026 Bütçe Yasası, yürürlüğe girişi 31 Aralık 2026'ya kadar askıya alınmış olup, 1 Ocak 2027'den itibaren uygulanacaktır. Geri dönüştürülmüş plastikler ve biyolojik olarak çözünebilir ile kompostlanabilir tek kullanımlık plastik ürünler (MACSI) vergiye tabi değildir.

Şekerli İçecek Vergisi (Sugar Tax):

İtalya hükümeti, şeker vergisinin yürürlüğe girişini 1 Ocak 2027 tarihine ertelenmiştir. Bu vergi, şekerli alkolsüz içecekleri hedef almaktadır ve aslen 1 Ocak 2026'da uygulamaya başlaması planlanmıştır. Ancak 2026 Bütçe Yasası, uygulamayı yeniden ertelenmiştir. Vergi, fazla şeker tüketimini azaltmayı amaçlamaktadır.

Şekerli İçecek Vergisi, şekerli, hazır içecek veya sulandırılarak tüketilen alkolsüz içecekleri üreten veya ithal eden firmaları kapsamaktadır. Hazır ürünlerde hektolitreye başına 10 € (litreye başına yaklaşık 10 cent), toz veya konsantre ürünlerde ise kilogram başına 0,25 € olarak uygulanması öngörülmektedir. Vergi; kolalar, portakal suları, limonatalar, sitronatalar, meyve suları, çaylar ve alkolsüz içecekler gibi şeker eklenmiş tüm alkolsüz içecekleri etkilemektedir. Aynı zamanda sular, tahıl türevi içecekler ve bu ürünlere şeker eklenmişse sütü de kapsamaktadır. Gıda maddeleriyle temas eden mal ve ürünlerle ilgili yetkili kurum, İtalyan Sağlık Bakanlığı nezdindeki Hijyen, Gıda Güvenliği ve Beslenme Genel Müdürlüğü'dür:

- İtalya Sağlık Bakanlığı (Ministero della Salute)
Hijyen, Gıda Güvenliği ve Beslenme Genel Müdürlüğü
(Direzione Generale per l'Igiene e la Sicurezza degli Alimenti e la Nutrizione)
Adres: Viale Giorgio Ribotta 5 00144 Roma
Tel: (+39) 06 5994 6616
E-posta: segreteriaadgsan@sanita.it
Link: (<http://www.salute.gov.it/>)

Ayrıca, gıda ürünleri ile ilgili, Sağlık Yüksek Enstitüsü nezdindeki Gıda Güvenliği, Beslenme ve Veteriner Halk Sağlığı Bölümü de yetkilidir:

- Sağlık Yüksek Enstitüsü (Istituto Superiore di Sanità)
Gıda Güvenliği, Beslenme Ve Veteriner Halk Sağlığı Birimi (Sicurezza alimentare, nutrizione e sanità pubblica veterinaria)
Adres: Viale Regina Elena 299 00161 - Roma
Telefon: (+39) 06 4990 3420
E-posta: dipspsva@iss.it
Link: (<http://www.iss.it>)

Etiketlerin içeriği İtalyanca olmalıdır. AB mevzuatına uygun olarak, farklı ürün türleri (gıda maddeleri, tekstil, kozmetik ürünler, tıbbi cihazlar, vb.) için özel hükümler vardır. Atık yönetimi ve denetimi ile ilgili yetkili makam ise İtalya Çevre ve Enerji Güvenliği Bakanlığı'dır:

- Çevre ve Enerji Güvenliği Bakanlığı (Ministero dell'Ambiente e della Sicurezza Energetica /MASE)
AB Döngüsel Ekonomi Genel Müdürlüğü (Direzione Generale Economia Circolare)
Telefon: +39 06-57228652- 8644- 5958
E-posta: EC-UDG@mase.gov.it
Link: (<https://www.mase.gov.it/pagina/direzione-generale-economia-circolare-ec>)

Çevre Düzenlemeleri, Gereksinimler ve Belgeler:

AB'nin önemli bir önceliği, bölgede pazarlanan ürünlerin çevre ve insan sağlığı için güvenli olmasını sağlamaktır. Avrupa Birliği'ne ihracat yapan Türk üreticilerinin, pazara girmek için ürünlerinin bu gereksinimleri karşıladığından emin olmaları gerekmektedir.

11 Aralık 2019'da Komisyon, Avrupa Yeşil Anlaşmasını (Green Deal) sunmuştur. Bu politika ve yasal programın amacı, 2050 yılına kadar Avrupa'yı iklim açısından nötr bir topluma

dönüştürmektir. Avrupa Yeşil Anlaşması, tarım, inşaat, finans ve imalat dahil olmak üzere Avrupa ekonomisinin tüm sektörlerini etkilemektedir.

Diğer taraftan, CEAP II, "Döngüsel bir ekonomiye doğru: Avrupa için sıfır atık programı" Avrupa Yeşil Anlaşmasını uygulamaktadır. Avrupa Komisyonu, CEAP II'yi uygularken, tasarım aşamasında bir ürünün çevresel etkilerinin bütüncül bir değerlendirmesini teşvik eden mevzuatı ve diğer önlemleri de teşvik edecektir. Avrupa Komisyonu'nun bu amaca ulaşmakta kullandığı yasal araç, **AB Çevre Dostu Tasarım** Direktifidir. Ayrıca, **EU Ecolabel** ve **REACH** dahil olmak üzere diğer enstrümanlara da dikkate alınacaktır.

Piller ve Akümülatörler:

2006 yılında kabul edilen AB Pil Direktifi, AB pazarına yerleştirilen tüm piller ve akümülatörler için geçerlidir. Buna otomotiv, endüstriyel ve taşınabilir piller dahildir. Yönerge, civa veya kadmiyum içeren pillerin ve akümülatörlerin satışını sınırlayarak (acil durum ve alarm sistemleri, tıbbi ekipman ve kablosuz elektrikli aletler için bir muafiyetle) ve yüksek düzeyde toplama ve geri dönüşümü teşvik ederek çevreyi korumayı amaçlamaktadır. Kullanılmış pillerin ve akümülatörlerin toplanması, işlenmesi ve geri dönüştürülmesiyle ilgili maliyetleri finanse etme sorumluluğunu üreticilere yükler. Direktif ayrıca pillerin etiketlenmesi ve cihazdan sökülmesi ile ilgili hükümleri de içerir (https://ec.europa.eu/environment/topics/waste-and-recycling/batteries-and-accumulators_en#ecl-inpage-387).

Teknik Engeller

Piyasaya arz edilen tüm ürünlerin güvenli ve kaliteli olmasını sağlamak ülkelerin en temel öncelikleri arasındadır. Bu amaçla, ürünlerin uyması gereken teknik kriterler (standartlar ve teknik düzenlemeler) ile ürünlerin bu kriterlere uygun üretildiğini belgeleyen uygunluk değerlendirmesi işlemlerine günümüzde daha fazla başvurulmaktadır. Standartlar, teknik düzenlemeler ve uygunluk değerlendirmesi prosedürleri, sınai, ekonomik ve ticari gelişmeye katkıda bulunan, insan can ve mal güvenliğini korumayı amaçlayan, modern ekonominin ve standardizasyon sisteminin temel taşlarıdır.

Bununla birlikte, standartlar, teknik düzenlemeler ve uygunluk değerlendirmesi işlemleri çoğu zaman insan sağlığı ve güvenliği gibi meşru amaçların ötesinde ticarete teknik engeller olarak adlandırılan ve uluslararası ticaretin serbest akışını olumsuz etkileyen engellere yol açmaktadır. Uluslararası kabul görmüş standartlardan farklı teknik kriterler belirlenmesi ve gerektiğinden katı test ve belgelendirme işlemlerinin zorunlu kılınması bu alandaki en önemli sorunlardır. Şeffaf bir şekilde kabul edilmeyen ve uygulanmayan bu düzenlemeler ihracatçı firmalar açısından ek külfet ve maliyetlere de yol açmakta ve rekabet edebilirliklerini güçleştirmektedir. İhracatta karşılaştığımız ticarete teknik engellerin önlenmesi, sürdürülebilir ihracat artışının sağlanması açısından da önemlidir.

Bu kapsamda, T.C. Ticaret Bakanlığı Ürün Güvenliği ve Denetimi Genel Müdürlüğü internet sayfasında konu ile ilgili ayrıntılı bilgi mevcuttur (<https://teknikengel.ticaret.gov.tr/>). Ticarete Teknik Engeller İnternet Sitesi, ihracatçılarımızın ticarete teknik engeller alanında yararlanacağı ve etkin olarak kullanacağı temel bir platform olarak yapılandırılmıştır. Bu çerçevede; ihracata konu ülkenin ticarete teknik engeller uygulamaları hakkında bilgi sahibi

olunabilmekte, ihtiyaç duyulan ülke mevzuat ve uygulamaları hakkında ilave bilgiler Bakanlığımızdan talep edilebilmekte ve ihracatta karşılaşılan ticarete teknik engeller interaktif olarak Bakanlığımıza bildirilebilmektedir. Ticarete Teknik Engeller İnternet Sitesine üyelik suretiyle ilgilenilen ülke ve ürün gruplarına ilişkin taslak düzenlemeler e-posta ile günlük olarak gönderilmektedir. Ayrıca, firmalarımız ihracatlarını olumsuz etkileyebilecek diğer ülke düzenlemelerini taslak aşamasında öğrenip yorum yapabilmektedir. Ticarete Teknik Engeller İnternet Sitesine üyelik ücretsizdir.

Gıdayla temas edecek plastik ürünlerin yeniden kullanılabilirlik şartlarının belirlenmesine ilişkin teknik kural teklifinin (8 Kasım 2021 tarihli ve 196 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin B bölümü kapsamındaki ürünler) 1. maddesinde, gıdayla temas edecek yeniden kullanılabilir plastik tabaklar ve diğer ürünlere ilişkin hükümler yer almaktadır. Belirli plastik ürünlerin çevre üzerindeki etkisinin azaltılmasına ilişkin 2019/904 sayılı AB Direktifin uygulanması kapsamında; plastik tabaklar, çatal-bıçaklar, pipetler ve içecek karıştırıcıları, aynı amaçla fiilen birden fazla kez kullanılmaya elverişli olmaları şartıyla yeniden kullanılabilir kabul edilir ve aşağıdaki teknik özellikleri taşımaları halinde bu şekilde piyasaya arz edilebilir:

- Plastik tabaklar: Çapı 19 santimetreden küçük ve ağırlığı 45 gramdan fazla olan tabaklar, çapı 19 ile 24 santimetre arasında olup ağırlığı 80 gramdan fazla olan tabaklar, çapı 24 santimetreden büyük ve ağırlığı 110 gramdan fazla olan tabaklar,
- Plastik çatal, bıçak, kaşık ve çubuklar için, ağırlık/uzunluk oranının santimetre başına 0,5 gramdan fazla olması,
- Gıda amaçlı plastik pipetler için, ağırlık/uzunluk oranının santimetre başına 0,5 gramdan fazla olması (90/385/AET veya 93/42/AET sayılı Direktifler kapsamına girenler hariç),
- Plastik içecek karıştırıcıları için, ağırlık/uzunluk oranının santimetre başına 0,5 gramdan fazla olması.

Bu maddede yer alan hükümler, düzenlemenin yürürlüğe girdiği tarih esas alınarak 180. günden itibaren uygulanır

(<https://technical-regulation-information-system.ec.europa.eu/it/notification/26801>)

2. PAZARIN ÖZELLİKLERİ

Fikri, Sınai Mülkiyet Hakları

İtalya Sanayi Ürünlerinin Mülkiyetin Korunmasına ilişkin Paris Sözleşmesi'ne taraf olmanın yanı sıra Dünya Fikri Mülkiyet Örgütü (WIPO) üyesidir. İtalya'da fikri ve sınai mülkiyet hakları 10 Şubat 2005 tarihli ve 30 sayılı Kanun Hükmünde Karaname (<https://www.normattiva.it/uri-res/N2Ls?urn:nir:stato:decreto.legislativo:2005-02-10;30>) kapsamında düzenlenmiştir.

Söz konusu Karaname'nin 223'üncü maddesi gereğince, İtalya'da İtalya Sanayi Ürünlerinin Mülkiyetin Korunmasına ilişkin uygulamalar, Dışişleri Bakanlığı'nın sınai mülkiyet alanındaki kurumsal yetkileri ve Başbakanlığın koordinasyon faaliyetleri saklı kalmak kaydıyla, Şirketler ve Made in Italy Bakanlığı nezdindeki (Ministero delle Imprese e del Made in Italy) "İtalya Patent ve Marka Ofisi" (<https://uibm.mise.gov.it/index.php/it/>) tarafından yürütülmektedir. İtalya Patent ve Marka Ofisi, İtalya'nın ulusal düzeydeki faaliyet gösteren birimdir.

- Şirketler ve Made in Italy Bakanlığı (Ministero delle Imprese e del Made in Italy)
Sınai Mülkiyetin Korunması Genel Müdürlüğü - İtalyan Patent ve Marka Ofisi
Bölüm VII - Patentler
Adres: Via Molise, 19 00187 Roma
Tel: (+39) 06 4705 5616
E-posta: dglcuibm.segreteria@mise.gov.it
PEC (KEP): dglcuibm.dg@pec.mise.gov.it

AB ve Fikri Sınai Mülkiyet Hakları

AB, fikri ve sınai mülkiyet haklarının etkin şekilde korunmasını sağlamak ve üye devletler arasında tutarlı bir uygulama tesis etmek amacıyla kapsamlı bir yasal çerçeve geliştirmiştir. 1 Haziran 2023 tarihinde yürürlüğe giren ve geliştirilmiş iş birliği kapsamında bir grup üye devleti kapsayan üniter patent sistemi ile, birden fazla AB ülkesinde patent korumasının tek ve sadeleştirilmiş bir prosedürle sağlanması mümkün hale gelmiştir.

(https://single-market-economy.ec.europa.eu/industry/strategy/intellectual-property/patent-protection-eu/unitary-patent-system_en)

AB ayrıca, Dünya Ticaret Örgütü (WTO) ve Dünya Fikri Mülkiyet Örgütü (WIPO) üyesi olup, Ticaretle İlgili Fikri Mülkiyet Hakları Anlaşması (TRIPS) başta olmak üzere uluslararası fikri mülkiyet düzenlemelerinin tarafıdır. AB'nin akdettiği ticaret anlaşmalarında da fikri mülkiyet haklarına ilişkin kapsamlı hükümlere yer verildiği görülmektedir.

Avrupa Birliği Fikri Sınai Mülkiyet Hakları Ofisi-EUIPO, AB markaları, tescilli topluluk tasarımları, zanaat ve sanayi ürünlerine yönelik coğrafi işaretler ile fikri mülkiyet alanında Avrupa'da ve uluslararası arenada iş birliğini yönetmekten sorumlu bir AB kuruluşudur. Ayrıca, Fikri Mülkiyet Haklarının İhlallerine İlişkin Avrupa Gözlemevi'ni (European Observatory on Infringements of Intellectual Property Rights) yönetmekle görevlidir. Bu kuruluş, ulusal ve bölgesel faaliyet gösteren Fikri Sınai Mülkiyet Ofisleri, kullanıcı grupları, Avrupa Komisyonu, Avrupa Parlamentosu ve diğer uluslararası kuruluşlarla ortak çalışmaktadır (<https://euipo.europa.eu/>).

Türkiye’de veya başka bir ülkede kaydedilmiş bir patent veya marka İtalya’da markanın veya patentin korunması için ayrıca tescil ettirilmesi gereklidir. Aynı zamanda İtalyan bir firmanın İtalya’da kayıtlı patent veya markasını koruması için de Türkiye’de veya başka ülkede de kaydolmalıdır. Firmalar, AB düzeyinde ticari markalarını tescil ettirip koruma sağlamak için, AB genelinde koruma sağlayan European Union Intellectual Property Office (EUIPO) üzerinden başvuruda bulunabilecektir. Küresel düzeyde bir kayıt ise Dünya Fikri Mülkiyet Örgütü (WIPO) sistemi üzerinden yapılmaktadır. İtalya’da patent ve marka kaydı başvurusu yapmak isteyen Türkiye’de yerleşik firmalar, bu konuda tek yetkili organ olan İtalya İşletmeler ve Made in Italy Bakanlığı bünyesinde faaliyet gösteren İtalya Patent ve Marka Ofisi’ne (UIBM) başvurmalıdır.

Patent ve marka kaydı için üç yol mevcuttur:

- Doğrudan UIBM’nin “Sala del Pubblico” birimine fiziken gidilmesi ile,
- Aşağıdaki adrese posta yolu ile evrakların iletilmesi ile;
Ministero dello Imprese e del Made in Italy, UIBM, Divisione V - Servizi per l’utenza Via Molise n. 19, 00187, Roma, RM, Italia
(Bu durumda İtalya’da referans bir adresin de belirtilmesi zorunlu olup, bu adres bir avukat adresi veya bir firma adresi olabilir),
- Elektronik kayıt sistemi ile;

(<https://servizionline.uibm.gov.it/deposito-online-new/pubblica/index.html>).

Yukarıda belirtilen linkte bulunan kayıt sisteminde öncelikle kişisel kayıt oluşturulması gerekmektedir. İşlemlerin sonlandırılabilmesi için İtalya sisteminden alınmış bir Vergi Numarası (Codice Fiscale) ve dijital imza gereklidir. Türk firmaları için bu imkan hemen bulunamayacağından, bu işlem genellikle İtalya’daki bir avukata vekalet verilerek veya Ekonomik Kalkınma Bakanlığı’na kayıtlı marka, patent danışmanlığı yapan firmalarca yürütülebilmektedir. “10 Şubat 2005 tarihli ve 30 sayılı Kanun Hükmünde Kararname”nin 217. maddesinde “Danışmanlık” ile ilgili hükümler bulunmaktadır. Danışmanlık firmaları listesine (istenirse buldukları şehir bazında da), (<https://www.ordine-brevetti.it/it/elenco-societa-studi>) linkinden erişim sağlanabilmektedir.

Dağıtım Kanalları

Dağıtım, franchising ve acentelik anlaşmalarını kullanmak isteyen şirketler, yaptıkları anlaşmaların AB yasalarına ve üye devlet ulusal yasalarına uygun olmasını sağlamalıdır. 86/653/EEC sayılı Konsey Direktifi, müvekkilleri adına mal satan veya satın alan serbest çalışan ticari acenteler için belirli minimum koruma standartları belirler (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:31986L0653&from=EN>).

Direktif, müvekkil ve vekillerinin hak ve yükümlülüklerini, acentenin ücretini ve bir acentelik sözleşmesinin akdedilmesini ve feshedilmesini belirler. Diğer taraftan, Avrupa Komisyonu Rekabet Genel Müdürlüğü, dikey anlaşmaların iç pazardaki rekabet üzerindeki etkilerine ilişkin ilgili mevzuatı uygulamaktadır. Buna göre Avrupa Birliği’nin İşleyişi Hakkında Antlaşma’nın 101(1). maddesi Kapsamında Rekabeti Hissedilir Ölçüde Etkilemeyecek Anlaşmalara İlişkin 30 Ağustos 2014 tarihli ve 2014/C 291/01 (de minimis) sayılı Komisyon duyurusu ile belirli bir pazarın %10’undan daha azını etkileyen anlaşmalar genellikle muaftır. Ödeme gecikmeleri ile ilgili olarak ise 2011/7/AB direktifi uygulanmaktadır. Söz konusu direktif hem kamu hem de

özel sektör uygulamalarını bağlamakta olup, AB içerisindeki tüm ticari faaliyetleri kapsamakla birlikte tüketicilerle yapılan işlemler bu direktif kapsamına girmemektedir.

İtalya'da franchise ağlarının en yoğun olduğu yerler Kuzey İtalya'da (Lombardiya ve Veneto), özellikle şehir merkezlerinde, ticari bölgelerde ve alışveriş merkezlerinde bulunmaktadır. Avrupa Franchise Federasyonu üyesi olan İtalyan Franchise Derneği (Associazione Italiana Franchising) tarafından açıklanan verilere göre İtalya'da 2024 yılı itibarıyla franchise veren firma sayısı 929 olup, söz konusu firmaların yıllık ciroları 34 milyar avro seviyesini aşmıştır. 287 binden fazla kişiye istihdam sağlarken 65 binden fazla satış noktası bulunmaktadır (<https://www.assofranchising.it/il-franchising.html#dati>). Lombardiya bölgesi yaklaşık 10 bin satış noktası ile toplam franchising pazarının lideridir ve bunu Lazio ile Campania Bölgeleri sırasıyla takip etmektedir. Roma ve Milano gibi büyük şehirlerde yeni franchise konseptleri belirlemiştir. Bununla birlikte, franchising iş fırsatları, esas olarak yeni ve sofistike mal ve hizmetler için güçlü bir talep ile nispeten büyük bir orta sınıfın varlığından dolayı küçük şehirlerde de başarılı olmuştur.

Son yıllarda, alışveriş merkezlerinde, mağazalarda ve ana caddelerde bulunan franchise yerlerine ek olarak, havaalanlarında ve tren istasyonlarında artan sayıda franchise şubeler açılmıştır. İtalya'da 6 Mayıs 2004 tarih ve 129 sayılı Kanun (<https://www.normattiva.it/uri-res/N2Ls?urn:nir:stato:legge:2004;129>), franchise sözleşmesini tanımlayan, asgari içeriğini ve süresini, tarafların yükümlülüklerini ve sözleşme öncesi müzakereler sırasında taraflarca yanlış bilgi verilmesi durumunda verilecek cezaları belirlemektedir. Ayrıca, 2022/720/AB sayılı komisyon yönetmeliği de Avrupa Birliği'nin işleyişine ilişkin Antlaşma'nın 101. maddesinin dikey anlaşmalar ve franchising ile ilgili yeni grup düzenlemelerini içermektedir.

Sektörel olarak incelendiğinde, İtalya'da genel olarak hızlı tüketim ürünleri satan ve zincir marketleri de bünyesinde barındıran Büyük Dağıtım Organizasyonları (Grande Distribuzione Organizzata) toplam franchise sektörü cirosunun %35'ini oluşturmaktadır. Giyim franchise sektörü %25, hizmetler sektörü ise toplam franchising cirosunun yaklaşık %13'ünü oluşturmaktadır.

Ülkede toptancıların, perakende mağazaların, çokuluslu süpermarketlerin ve outletlerin sayısı oldukça fazladır. Tüm sanayileşmiş ülkelerde olduğu gibi İtalya'da da dağıtım kanallarını yapısı teknolojik değişime uğramış, online satış teknikleri hızla gelişmiştir. Diğer batı Avrupa ülkelerinde olduğu gibi İtalya'da da fiyat, satın alma kararının en önemli belirleyicisidir. Ülkede faaliyet göstermek isteyen firmaların pazarlama alanında başarılı olabilmesinde güvenilirlik, mal kalitesi ve satış sonrası hizmetler önemli bir role sahiptir.

Ülke piyasasında, en önemli rakipler diğer AB ülkeleri, ABD ve Japonya'dır. Bu ülkelerin ürünlerinin yüksek teknoloji içermesi ve kalite düzeyinin yüksek olması, ayrıca AB kaynaklı ihracatın hükümetler tarafından ticareti geliştirme faaliyetleri kapsamında desteklenmesi, ödeme koşullarında esneklik ve satış sonrası hizmetler sağlanması, ortak promosyon faaliyetleri gerçekleştirilmesi ve ürünlerin yerel piyasa ihtiyaçlarına göre uyumlandırılması İtalya piyasasında rekabeti artıran faktörler olarak ön plana çıkmaktadır. Büyük mağazalar ve hipermarketler, İtalya'da perakende dağıtımda en önemli yeri tutmaktadır.

Tüketici Tercihleri

31 Aralık 2024 itibarıyla İtalya'da ikamet eden nüfus 59 milyona yaklaşmıştır. 2023 yılının aynı tarihiyle karşılaştırıldığında, binde -0,5'e denk gelen 27.766 kişilik hafif bir azalma görülmektedir. Ülke genelindeki bu düşüş, bölgesel bazda farklılıklar göstermektedir: Güney (-binde 2,5) ve Adalar (-binde 2,8) bölgelerinde daha dik düşüşler yaşanırken, Merkezde (-binde 1,0) daha ılımlı bir azalma gerçekleşmiştir. Buna karşın, Kuzeybatı (+binde 1,4) ve Kuzeydoğu (+binde 1,2) bölgelerinde nüfus artışı gözlemlenmiştir.

Yabancı nüfustaki olumlu eğilim, ulusal nüfustaki düşüşü frenlemeye ve Kuzeydeki hafif büyümeyi desteklemeye devam etmektedir. 31 Aralık 2024 itibarıyla yerleşik yabancı nüfus 5.371.251 kişiye ulaşmış (2023'e göre binde 22,4 artış), yabancıların toplam nüfus içindeki payı ise %9,1 olmuştur (2023'te %8,9 idi).

2024 yılında İtalya'daki 7.896 belediyenin %56,1'i (4.429 belediye) bir önceki yıla göre nüfus kaybetmiştir (2023'te bu oran %57,8 idi). Roma, 2.747.290 sakiniyle ülkenin en kalabalık belediyesi olmaya devam etmekte ancak, geçen yıl olduğu gibi, nüfusu azalmaktadır (-4.457 kişi). Sadece 32 sakini olan Morterone (Lecco eyaleti) ise ülkenin en az nüfuslu belediyesi olma rekorunu korumaktadır. 0-14 yaş aralığındaki bireylerin oranı %12,4'ten %12,2'ye düşmüştür.

Kadınlar, yerleşik nüfusun %51'ini oluşturmaktadır (her 100 kadına 96 erkek). Kadınların daha uzun ömürlü olması nedeniyle yaş ilerledikçe kadın oranı artmaktadır. 40-44 yaş grubuna kadar erkek baskınlığı görülürken (doğumdaki biyolojik oran ve genç göçmen nüfus nedeniyle), 45-49 yaş grubundan itibaren kadınlar sayıca üstün gelmektedir. 85 yaş ve üzeri grubun %64,6'sını, 100 yaş ve üzerindekiilerin ise %82,4'ünü kadınlar oluşturmaktadır. 31 Aralık 2024 itibarıyla nüfusun ortalama yaşı 46,9 olmuştur (kadınlarda 48,2, erkeklerde 45,4). Bu, 2023'e göre üç aydan fazla bir artış demektir. Nüfusun yaş dağılımına bakılacak olursa;

- 0-14 yaş grubu: %12,2'den %11,9'a gerilemiş,
- Çalışma çağındaki nüfus (15-64): %63,4'e düşmüş,
- 65 yaş ve üzeri: %24,3'ten %24,7'ye yükselmiş,
- Çok yaşlı nüfus (85+): 90.000 artışla 2,41 milyona (toplamın %4,1'i) ulaşmıştır.

Campania 44,5 yaş ortalamasıyla en genç bölge, Liguria ise 49,6 yaş ortalamasıyla en yaşlı bölge olmaya devam etmektedir. Foggia'daki Ortona (37,6 yaş) İtalya'nın en genç, Abruzzo'daki Villa Santa Lucia (65,2 yaş) ise en yaşlı belediyesidir.

Yaş piramidi, yaşlılar lehine güçlü bir dengesizliği ortaya koymaktadır. 2024 yılında ülke genelinde her 6 yaşlıya (65+) karşılık sadece 1 çocuk (6 yaş altı) düşmektedir. Nüfusun "piramidin hem üstünde hem altında" yaşlanma süreci giderek belirginleşmektedir. Yaşlanma endeksi (0-14 yaş arası her 100 gence düşen 65+ yaşlı sayısı) 2011'de %149 iken, 2023'te %200'e, 2024'te ise %208'e yükselmiştir.

Satış Teknikleri ve Satışı Etkileyen Faktörler

Yanılıcı reklamlara karşı AB Komisyonu, iç pazardaki bu soruna yanıt vermek amacıyla, reklamda doğruluğa ilişkin asgari ve objektif kriterleri belirlemek üzere Ekim 1986'dan beri yürürlükte olan bir yönerge kabul etmiştir. Direktif kapsamında yanılıcı reklam, "sunumu da dahil olmak üzere herhangi bir şekilde hitap ettiği veya ulaştığı kişileri aldatan veya aldatma ihtimali olan ve aldatıcı niteliği nedeniyle ekonomik davranışlarını etkilemesi muhtemel olan veya bu nedenlerle bir rakibe zarar veren veya zarar verme ihtimali olan reklam" olarak tanımlanmaktadır.

Üye Devletler kendi ulusal yasaları kapsamında daha da kapsamlı bir korumaya izin verebilmektedir. Direktif Ekim 1997'de karşılaştırmalı reklamları da kapsayacak şekilde değiştirilmiştir. Karşılaştırmalı reklam, belirli koşullara tabi olarak, "açıkça veya ima yoluyla bir rakibi veya bir rakibin mal veya hizmetlerini tanımlayan reklam" olarak tanımlanmıştır. Üye Devletler yanılıcı veya karşılaştırmalı reklamları kısıtlayabilir ve bazı durumlarda kısıtlamıştır. Dijital Piyasalar Yasası, hedefli reklamcılık için kişisel verilerin birleştirilmesine yalnızca kapı bekçisinin açık rızası ile izin verileceğini öngörmektedir.

Buna ek olarak Avrupa Birliği, tüketiciyi koruma kurallarını daha da sıkılaştırmak amacıyla adil iş uygulamalarına ilişkin 2005/29/EC sayılı Direktifi kabul etmiştir. Bu kurallar, diğer potansiyel olarak yanılıcı reklam uygulamalarına ek olarak, piramit şemaları, bir dükkan kapanmadığında tasfiye satışları ve indirimlerin temeli olarak yapay olarak yüksek fiyatlar gibi çeşitli agresif veya aldatıcı pazarlama uygulamalarını yasaklamaktadır.

Çocuklara yönelik reklamlara ilişkin bazı kurallar da belirlenmiştir. Beşeri tıbbi ürünlerin reklamı, 2004/27/EC sayılı Yönerge ile değiştirilen 2001/83/EC sayılı Konsey Yönergesi ile düzenlenmektedir. Pazar izni henüz verilmemişse veya söz konusu ürün reçeteli bir ilaçsa, tıbbi ürünlerin reklamının yapılması yasaktır.

İtalya'da önemli Fuar Organizatörleri:

Fiera Milano: <http://www.fieramilano.it/>
Bologna Fiere: <http://www.bolognafiere.it/>
Verona Fiere: <http://www.veronafiere.it/>
Rimini Fiera: <http://www.riminifiera.it/>
Fiere di Parma: <http://www.fiereparma.it/>

Önemli Medya Kanalları:

TV

RAI: <http://www.rai.it>
Mediaset: <http://www.mediaset.it/>
Sky Italia: <http://www.sky.it/>
La7: <https://www.la7.it/>

Yazılı Basın:

Corriere della Sera: <http://www.corriere.it/>
Sole 24 Ore: <http://www.ilsole24ore.com/>
La Stampa: <http://www.lastampa.it/>
La Repubblica: <http://www.repubblica.it/>
Il Messaggero: <https://www.ilmessaggero.it/>

Kamu İhaleleri

İtalya'da kamu sözleşmelerinin yürütülmesinden ve denetlemesinden sorumlu kuruluş ANAC-Ulusal Yolsuzluk Önleme Otoritesi (Autorità Nazionale Anticorruzione - National Anti-Corruption Authority) kamu alımlarının sektör büyüklüğünün 2024 yılında 271,8 milyar avro olduğu açıklamıştır.

- **Hizmet Alımları:** Toplam ihalelerin %43,1'ini oluşturarak en büyük paya sahiptir.
- **Mal Alımları (Forniture):** Maddi değer bakımından toplamın %42,7'sini (yaklaşık 116,1 milyar avro) kapsayarak mali olarak en büyük kalemdir.
- **Yapım İşleri (Lavori):** Yaklaşık 60,8 milyar avro ile toplam değer %22,4'ünü oluşturmaktadır.

İtalya, Avrupa Komisyonu tarafından yapılan kapsamlı bir değerlendirmeye göre, teklif alınan son tarih ile işin verilmesi arasında 2023 yılında ortalama 123 günlük bir süreye sahip olan İtalya, AB ortalaması olan 74 gün ile karşılaştırıldığında, "Karar Hızı" endeksinde performansı düşüktür (https://single-market-scoreboard.ec.europa.eu/countries/italy_en).

İtalya'da kamu ihalelerine ülkemiz firmaları, DTÖ'nün kamu alımları anlaşmasına (GPA) ülkemizin taraf olmaması öne sürülerek, girememektedirler. Bununla birlikte, İtalya'da bürokratik süreçlerin yavaşlığı, dil, oturma-çalışma izinleri gibi konuların da kamu alımları pazarına girişte engel teşkil ettiği belirtilmiştir. Bu bilgilerden hareketle, İtalya'da kamu ihalelerine iştirak eden Türk firmaları, ülkemizin DTÖ Anlaşması çerçevesindeki Kamu Alımları Anlaşmasına taraf olmaması nedeniyle AB mevzuatında üçüncü ülke tedarikçilerine uygulanan bazı kısıtlamalardan etkilenmektedir. Özellikle altyapı, su, elektrik ve telekom şebekelerinin inşaa ve tedarik ihalelerinde AB mevzuatı çerçevesinde İtalyan kanunlarında da uygulanan %50 yerli tedarik kriteri uygulanmaktadır. Bu açıdan AB dışı yabancı firmaların İtalya'da kuracakları bir firma veya İtalyan bir firma ile ortaklık şeklinde ihalelere girmeyi tercih ettikleri gözlenmektedir.

İtalya'da Kamu İhale Duyurularının Takip Edileceği Linkler:

- **Pubblicità a Valore Legale-PVL:**
<https://www.anticorruzione.it/-/pubblicit%C3%A0-a-valore-legale-pvl/>
- **ANAC | Piattaforma di Pubblicità a Valore Legale:**
<https://www.anticorruzione.it/>
- **Gelişmiş Arama:**
<https://pubblicitalegale.anticorruzione.it/ricerca-avanzata>
- **Ulusal Kamu Sözleşmeleri Veri Tabanı:**
https://dati.anticorruzione.it/superset/dashboard/appalti/?native_filters_key=ullJH1q9bGR4jtIxzyLp6e_R4ETfOMGIVx4UQoqLbXbrGTzCehDphix0yED4Xlko
- **Diğer Kaynaklar:**
<https://www.anticorruzione.it/-/relazione.annuale.2024>
- **İtalyan Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı İhale Duyuruları:**
https://trasparenza.mit.gov.it/pagina566_bandi-di-gara-e-contratti.html
- **AB Kapsamında Elektronik Olarak Yayımlanan Kamu İhaleleri:**
<https://ted.europa.eu/TED/browse/browseByMap.do> (Harita üzerinden İtalya seçilerek güncel ilanlar görüntülenebilir.)
- **Kamu Alımları Alternatif Link:**
<https://www.acquistinretepa.it/opencms/opencms/>

3. ÖNEMLİ SEKTÖRLER

Tarım ve Hayvancılık

2026 yılı Ocak ayında en son güncellenen 2024 yılı verilerine göre, tarım sektörü İtalyan ekonomisinde 44,4 milyar avro (ağırlık olarak %2) katma değer ile İtalya'nın önemli sektörlerinden biridir. 2024 yılında İtalya'da kayıtlı tarım şirketi sayısı bir önceki yıla göre %-2,2 azalarak 688.289 olmuştur. Sektörde çalışan sayısı ise 1 milyondan fazladır.

2024 yılı itibarıyla İtalya'nın tarım sektörü ihracatı değer bazında 9,2 milyar avro, ithalatı ise 21,3 milyar avro olmuştur. Dünyanın önde gelen tarımsal ihracatçı ülkeleri ve pazar paylarına bakıldığında, 2024 yılında İtalya'nın %1,5 pay ile 17. sırada yer aldığı görülmektedir. Türkiye ise (%1,7) pazar payı ile 16. sıradadır. İtalya'nın 2025 yılı Ocak-Ekim döneminde tarım sektörü ihracatı değer bazında 8,2 milyar avro iken, ithalatı 20,8 milyar avro olarak kaydedilmiştir.

İtalya'nın 2024 yılı tarım sektöründeki ihracatı bölgesel olarak bakıldığında; Avrupa'nın payının %89,8; Asya'nın %5,3, Amerika'nın %3,2 ve Afrika'nın %1,6 olduğu görülmektedir. İtalya'nın 2025 yılı Ocak-Ekim döneminde ise Avrupa'nın payının %91,0; Asya'nın %4,7, Amerika'nın %2,3 ve Afrika'nın %2,0'dır.

Ülke bazında veriler incelendiğinde, İtalya'nın tarım ürünleri ihracatında Almanya (%24,5) Fransa (%10,9), Avusturya'nın (%6,0) ilk 3 sırada yer aldığı, ithalatında ise Fransa (%12,1), İspanya (%8,3) ve Brezilya (%7,6) ilk 3 sırayı paylaştığı görülmektedir. 2025 yılı Ocak-Ekim döneminde hem ihracat hem de ithalatta ilk 3 sırada yine aynı ülkeler yer almıştır. İtalya bölgeleri incelendiğinde, 2024 yılında tarım sektörü ihracatında ilk 3 sırada Emilia Romagna (%14,7), Veneto (%12,1) ve Puglia (%11,5) bölgeleri yer alırken; ithalatta Lombardia (%17,2), Veneto (%16,9) ve Piemonte (%14,4) bölgelerinin öne çıktığı görülmektedir.

Ürün bazında incelendiğinde; ihracat kalemleri arasında %23,7 pay ile sebzeler (kavun dahil ve şeker pancarı ve patates hariç) önemli bir paya sahiptir ve ardından yumuşak ve sert çekirdekli meyveler (%15,4) ve sert kabuklu yemişler (%11,4) gelmektedir. İthalat kalemleri arasında; Tahıllar (%20,5), İçecek imalat sanayinde kullanılan bitkiler (%14,5), deniz, göl ve tatlı suda yetişen balık ve su ürünleri (%9,3), diğer meyve ağaçları, meyveler ve sert kabuklu yemişler (%9,1), yağlı tohumlar (%6,7) ve siğir ve manda (%5,8) v ilk sıralarda yer almaktadır.

Istat tarafından yayınlanan 2024 yılı tarım sektörü raporuna göre, 2024 yılında tarım, ormancılık ve balıkçılık sektörünün üretimi ve katma değeri, reel olarak sırasıyla %0,6 ve %2 oranında artarken, istihdam %0,7 artmıştır.

Hacim açısından üretimde önemli artışlar gözlemlenmiştir: meyve üretimi %10,8, patates %10 ve kuru baklagiller %7,8 oranında artmıştır. Ayrıca, yıl şarap üretimi (%4), sebzeler (%2,4), ikincil faaliyetler (%1,8), endüstriyel ekimler (%1,7) ve hayvancılık (%0,8) açısından da elverişli geçmiştir. Buna karşın tahıllarda (%-6,9), narenciye (%-6,3) ve zeytinyağı (%-4,7) üretimi düşüş göstermiştir. 2024 yılında tarım ürünlerinin satış fiyatları %1,8 oranında artmış (2023'te %3,6), bu durum, sektörde kullanılan mal ve hizmetlerin fiyatlarının belirgin biçimde düşmesiyle (%-

7,1) desteklenmiştir. Avrupa tarım sektöründe ise üretim ve katma değer hacminde ılımlı bir artış kaydedilmiştir.

İtalya, katma değer açısından Avrupa Birliği'nde birinci sırada, üretim değeri açısından ise Almanya'ya çok yakın şekilde üçüncü sırada yer almaktadır (Almanya ikinci sıradadır) ve bu konum AB27 ülkeleri arasında geçerlidir.

(<https://www.istat.it/comunicato-stampa/landamento-delleconomia-agricola-anno-2024/>)

(<https://www.infomercatiesteri.it/public/osservatorio/interscambio-commerciale-settoriale/Interscambio Settoriale Agricoltura%2022 01 2026 1769070696.pdf>)

(<https://www.istat.it/wp-content/uploads/2025/01/stima-andamento-economia-agricola-2024.pdf>)

Tarımsal Gıda Sektörü:

2024 yılında İtalya'nın tarımsal gıda sektörü ihracatı bir önceki yıla göre %8,2 artarak yaklaşık 67,4 milyar ve ithalat ise %3,9 artarak yaklaşık 63,7 milyar avro olarak gerçekleşmiştir. İtalya'nın tarımsal gıda sektörü ihracatında yine Avrupa'nın ağırlığı (%72,8) en fazladır ve ardından sırayla Amerika (%15,5) ve Asya (%8,4) kıtaları gelmektedir. İthalatında ise Avrupa (%75,4), Amerika (%11,8) ve Asya (%7,5) kıtaları öne çıkmaktadır. Tarımsal gıda ihracatında ilk sıralarda, Almanya (%15,5), ABD (%11,6) ve Fransa (%11,0) yer almakta olup ithalatında ise İspanya (%12,6), Almanya (%11,9) ve Fransa (%11,4) ilk üç sıradadır. İtalya bölgeleri incelendiğinde, 2024'te tarımsal gıda sektörü ihracatında ilk 3 sırada Liguria (%16,1), Emilia Romagna (%15,7) ve Veneto (%14,8) bölgeleri yer alırken; ithalatta ise Liguria (%23,6) Veneto (%15,2) ve Emilia Romagna (%13,9) bölgelerinin öne çıktığı görülmektedir:

(<https://www.infomercatiesteri.it/public/osservatorio/interscambio-commerciale-settoriale/Interscambio Settoriale%20Agroalimentare %2022 01 2026 1769078386.pdf>).

2024 yılı ihracat verileri ürün bazında incelendiğinde; belirli bölgelerde üretilen sofr şarapları ve kaliteli şaraplar (%7,3), UHT Süt. (%8,6), Meyve ve sebze suları (%7,7), kakao tozu, çikolata, şekerleme ve tatlılar (%5,1) ilk sıralardadır. 2024 yılı ithalat verileri ürün bazında incelendiğinde, Kümes hayvanı dışı et ve işleme ürünleri (%10,4), Balıkçılık ürünleri (%8,8), süt türevleri (%6,9), Yağlı tohumlar veya yağlı meyvelerden rafine veya ham yağ (%6,3) ilk sıralardadır. Ayrıca "eAmbrosia", AB genelinde tescilli ve koruma altında olan tarım ürünleri ve gıda maddeleri, şarap ve alkollü içeceklerin isimlerinin yasal bir kayıdır. Yasal koruma araçları ve ürün özellikleri de dahil olmak üzere tüm tescilli coğrafi işaretlere ilişkin bilgilere doğrudan erişim sağlar. Ayrıca coğrafi işaretler tescil edilmeden önce başvurular ve yayınlar için önemli tarihleri ve bağlantıları gösterir (<https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/food-safety-and-quality/certification/quality-labels/geographical-indications-register/>).

Sanayi

İtalya Ticaret Odaları (Movimprese) verilerine göre, 2025 yılında İtalya'da kayıtlı toplam şirket sayısı bir önceki yıla göre %0,96 artarak 5.849.524 olmuştur ve bu da kayıtlar ve fesihler arasındaki dengenin +56.599 işletme ile pozitif olduğuna işaret etmektedir. Yeni açılan işletmelerin sayısı %5,5 artarak 323.533 olmuş, kapanan işletmelerin sayısı da %4,5 artarak 266.934 olmuştur. İmalat sanayi sektöründe 515.609 şirket faaliyet göstermektedir. İtalya'da

kurulu aktif şirket sayısı ise 5.034.652'dir ve bu sayı bir önceki yıla göre %1,12 artmıştır (<https://www.infocamere.it/movimprese>).

Sanayi Üretimi:

2025 yılının ilk dokuz ayı boyunca üretim faaliyetlerindeki seyir, İtalyan sanayisinin uzun süredir içinde bulunduğu sıkıntılı durumu açıkça ortaya koymuştur. Nitekim ilk çeyrekte sanayi üretimi sınırlı bir toparlanma sinyali vermiş olsa da, bu ivme ikinci çeyrekte zayıflamış; üçüncü çeyrekte ise eylül ayında gözlenen toparlanmaya rağmen sonuçlar genel olarak olumsuz olmuştur:

(https://www.istat.it/wp-content/uploads/2026/01/Produzione-industriale_novembre2025.pdf)

2025 yılının Temmuz–Eylül döneminde, İtalya sanayi üretimi ikinci çeyreğe kıyasla %0,5 oranında gerilemiştir. Bir önceki yılın aynı dönemiyle karşılaştırıldığında ise ham verilerde artış görülmekle birlikte, bu artış oldukça sınırlı kalmıştır (%0,7) (<https://www.federmeccanica.it/images/files/indaqine-congiunturale.pdf>).

Kasım 2025'te mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış sanayi üretim endeksinin, Ekim ayına kıyasla %1,5 artacağı tahmin edilmektedir. Eylül–Kasım dönemini kapsayan üç aylık ortalamada ise üretim düzeyi, bir önceki üç aylık döneme göre %1,1 oranında yükselmiştir.

Mevsim etkilerinden arındırılmış aylık endeks, ana sanayi gruplarının tamamında dönemsel artışlar göstermektedir. Artış oranları; enerjide %3,9, sermaye mallarında %2,1, tüketim mallarında %1,1 ve ara mallarında sınırlı olmak üzere %0,1 olarak kaydedilmiştir.

Takvim etkilerinden arındırılmış veriler dikkate alındığında, Kasım 2025'te genel endeks yıllık bazda %1,4 artış göstermiştir (Kasım 2025'te takvimsel iş günü sayısı, Kasım 2024'te olduğu gibi 20'dir). Yıllık bazda sermaye mallarında %3,3, enerjide %2,0 ve ara mallarında %1,0 oranında artışlar kaydedilirken; tüketim mallarında ise %0,8 oranında hafif bir düşüş gözlenmiştir.

Yıllık bazda en yüksek artışların görüldüğü ekonomik faaliyet sektörleri; temel eczacılık ürünleri ve eczacılık müstahzarlarının üretimi (%8,7), bilgisayar, elektronik ve optik ürünler ile elektromedikal cihazlar, ölçüm aletleri ve saatlerin imalatı (%5,8) ve elektrikli teçhizat ile elektrikli olmayan ev tipi cihazların imalatı (%5,1) olmuştur. En belirgin düşüşler ise kok kömürü ve rafine petrol ürünleri imalatında (%-4,4), ulaşım araçları imalatında (%-3,1) ve kimyasal ürünlerin imalatında (%-2,9) kaydedilmiştir.

Makine Sanayi Sektörü:

Eldeki en güncel 2023 rakamlarına göre makine sektöründe 17.592 firma faaliyet göstermekte olup bunların %27'si KOBİ'dir. Sektörde istihdam edilen kişi sayısı 498.283'tür. İhracat yapan şirketlerin oranı %62,0 olarak verilmektedir. 2023 yılı verilerine göre, yurtdışında yerleşik ve yurtiçinde kontrol edilen şirketlerin cirosu 49,6 milyar avro, İtalya'da yerleşik yabancı kontrollü şirketlerin cirosu 40,5 milyar avrodur.

2024'te dünyanın önde gelen makina ihracatçı ülkeleri ve pazar paylarına bakıldığında, İtalya'nın makine sanayi sektöründe %6,1 pay ile 5.sırada yer aldığı görülmektedir. İlk 3'te ise sırayla Çin (%19) Almanya (%13,2) ve ABD (%9,9) yer almaktadır. 2024 yılı verilerine göre

(geçici), makine sanayi sektörü ihracatı 99,5 milyar avro ve ithalatı ise 39,1 milyar avro olarak gerçekleşmiştir.

İtalya makine sektöründe net ihracatçıdır. İtalya'nın makina sektörü ihracatında yine Avrupa'nın ağırlığı (%54,6) en fazladır ve ardından sırayla Amerika (%20,9) ve Asya (%18,5) kıtaları gelmektedir. İthalatında ise Avrupa (%70,7), Asya (%22,3) ve Amerika (%6,4) öne çıkmaktadır.

İtalya bölgesel olarak incelendiğinde, 2024'te makine sektörü ihracatında ilk 3 sırada Lombardiya (%28,3), Emilia Romagna (%22,5) ve Veneto (%15,8) bölgeleri yer alırken; ithalatta Lombardiya (%35,4) Emilia Romagna (%14) ve Piemonte (%13,3) bölgeleri ön sıralardadır.

Makine sanayi ürünleri ihracatında, ABD (%12,8) Almanya (%9,8) ve Fransa (%7,7) ve ithalatında ise Almanya (%25,7), Çin (%14,9) ve Fransa (%7,8) ilk üç sıradadır. 2024 yılı ihracatı ürün bazında incelendiğinde; Ev dışı kullanım için soğutma ve havalandırma ekipmanları sabit ev tipi klima cihazları (%9,5); Kaldırma ve taşıma makine ve ekipmanları (%8,3), Diğer musluklar ve vanalar (%7,5), Diğer pompalar ve kompresörler (%7,5) ilk sıralarda yer aldığı görülmektedir. 2024 yılı ithalat verileri ürün bazında incelendiğinde; ev tipi olmayan soğutma ve havalandırma ekipmanları, sabit ev tipi klimalar (%10,8), diğer pompalar ve kompresörler (%8,8), kaldırma ve taşıma makineleri ile cihazları (%8,0), diğer madencilik, taş ocakçılığı ve inşaat makineleri (aksam ve parçaları dahil) (%7,3) ve içten yanmalı motorlar (parçalar ve aksesuarlar dahil ve karayolu taşımacılığı ve hava taşıtları için motorlar hariç) (%7,1) ilk sıralardadır.

Makine sektöründe, **Ima, Coesia, Marchesini, Biesse, Cama, Camozzi, Prima Industrie, Salvagnini, Breton** gibi isimler İtalyan makina sanayinin temel sütunlarını oluşturmaktadır. Yaşanan krizlere rağmen makine sektörü iyi sonuçlar vermeye devam etmektedir. Sektörde rekabet üzerinde hizmete dayalı yeni iş modelleri ve yeşil ve dijital dönüşüme adaptasyon önem taşımaktadır. Bu çifte geçiş sürecinin finansmanı karşılayacak kapasiteye veya imkana sahip olmayan şirketler maalesef marjinalleşme riski ile karşı karşıyadır.

İtalya'nın dünya makina sektöründeki ihracatı payı yüksek kalmaya devam etmekle birlikte, artan küresel rekabet endişe yaratmaktadır. Çin ve Hindistan gibi oyuncuların piyasaya girmesiyle İtalya potansiyel pazar payını kaybetmektedir. Son 30 yılda daha kırılğan bir ülke haline gelen İtalya'nın tam tersine bu ülkelerdeki şirketler, uzun vadeli yatırım getirisi hedefleyen sanayi politikası önlemleriyle desteklenmekte ve teşvik edilmektedir. İtalya'nın enerji tedariki, yarı iletkenler, bilgi teknolojileri ve lojistik için yabancı ülkelere bağımlı olmaya devam etmektedir.

<https://www.infomercatiesteri.it/public/osservatorio/intercambio-commerciale-settoriale/Intercambio Settoriale %20Meccanica 02 02 2026 1770019639.pdf>

Kimya Sektörü:

İtalya'nın kimya sektörü ithalat ağırlıklıdır. 2026'da açıklanan 2023 verilerine göre sektörde yaklaşık 3.899 firma faaliyet göstermektedir ve bunların %74,1'i mikro şirketler, %24'ü KOBİ'ler ve %2'si büyük şirketlerden oluşmaktadır. 2023 verilerine göre kimya sanayinde 116.909 kişi istihdam edilmektedir. Sektörde elde toplam gelir (ciro) 61,7 milyar avrodur. Üretimin toplam

değeri ise 62,5 milyar avrodur. 2023 yılı sonu itibarıyla, dünyanın önde gelen kimyasal ürünler ihracatçı ülkeleri ve pazar paylarına bakıldığında, İtalyan %2,6 pay ile 10.sırada yer almaktadır.

2024 yılı verilerine göre; kimya sektörünün İtalya'nın toplam ihracatı 40,6 milyar avrodur (İtalya'nın toplam ihracatında payı %6,5). Aynı dönemde, kimya sektörü ithalatı yaklaşık 52,1 milyar avro (pay %9,1) olarak kaydedilmiştir. İtalya bölgeleri incelendiğinde, 2024'te kimya sektörü ihracatında Lombardiya (%44,1), Emilia Romagna (%11,0) ve Piemonte (%11,2) ve ithalatta ise Lombardiya (%40,8), Veneto (%7,8) ve Emilia Romagna (%8,3) bölgelerinin öne çıktığı görülmektedir. Ülke bazında, bir önceki yılda olduğu gibi, ihracatın en fazla Almanya (%12,8), Fransa (%9,0) ve ABD (%7,0) yönüne olduğu ve ithalatın ise Almanya (%17,5), Çin'den (%16,5) ve Fransa (%11,0) yapıldığı görülmektedir.

Ürün bazında incelendiğinde, ihracatta parfümler, kozmetikler, sabunlar ve benzerleri (%20,9), Birincil formlardaki plastikler (%18,7), Diğer organik bazlı kimyasallar (%14,8), Kişisel temizlik malzemeleri: Endüstriyel kullanım için çeşitli kimyasallar (vuruntu önleyici ve antifriz preparatları dahil) (%10,1) ilk sıralarda yer almaktadır. İthalatta ise diğer Organik baz kimyasallar (%34,0) ve Birincil formlardaki plastikler (%24,0) önemli paya sahiptir. Kimya endüstrisi (bitmiş farmasötik ürünler hariç) İtalya'da 17 endüstri birliğini bünyesinde toplayan Federchimica (Federchimica, Federazione nazionale Industria Chimica) tarafından temsil edilmektedir.

<https://www.infomercatiesteri.it/public/osservatorio/intercambio-commerciale-settoriale/Intercambio Settoriale %20Chimica 27 01 2026 1769503476.pdf>

Hizmetler

İtalya'da hizmet sektörü, ülkenin ekonomik yapısının önemli bir parçası olup, son yıllarda önemli bir büyüme trendi göstermektedir. İtalya'da hizmetler sektörünün GSYH'si, 2025'in üçüncü çeyreğinde 320.704,8 milyon avro olarak gerçekleşmiş, bir önceki çeyrekteki 320.382,7 milyon avro seviyesinden artış göstermiştir.

1996–2025 döneminde hizmetler sektörünün GSYH ortalaması 286.567,5 milyon avro olmuştur. Bu dönemdeki en yüksek seviye 2025'in üçüncü çeyreğinde 320.704,8 milyon avro ile, en düşük seviye ise 1996'nın ilk çeyreğinde 241.656,9 milyon avro ile kaydedilmiştir.

İstat tarafından 2025 yılı Kasım ayında yayınlanan hizmet sektörü raporuna göre, 2025'in üçüncü çeyreğinde, İtalya'da iş dünyası pazarındaki (B2B) hizmet üretici fiyatları önceki çeyreğe göre %0,4, yıllık bazda ise %2,0 oranında artmıştır (önceki çeyrekte %3,3 artış görülmüştü). Çeyreklik fiyat artışı hemen tüm sektörlerde görülürken, tek istisna ulaştırma ve depolama hizmetleri olmuştur (-%0,3). Bu sektördeki hafif düşüş, taşımacılıkla ilgili destek hizmetlerinde (-%2,7) ve posta ile kurye hizmetlerinde (-%0,6) fiyatların gerilemesinden kaynaklanmaktadır. Diğer sektörlerde ise fiyat artışları farklı oranlarda gerçekleşmiş; en yüksek artışlar hava taşımacılığı (%5,0) ve depolama-muhafaza hizmetlerinde (%1,9) gözlemlenmiştir. Yıllık bazda, ulaştırma ve depolama hizmetleri fiyatları %1,2 düşerken, önceki çeyrekte %1,0 artış kaydedilmiştir.

İtalya'da hizmet sektörü, ekonomik büyümenin önemli bir parçası olup, çeşitli alt sektörlerdeki faaliyetlerle çeşitlenmiştir. Turizm, ticaret ve finansal hizmetler gibi alanlardaki büyüme, genel ekonomik performansı olumlu yönde etkilemektedir. Bununla birlikte, maliyet artışları ve yeni iş alımlarındaki düşüş gibi zorluklar, sektördeki şirketlerin karşılaştığı başlıca sorunlardır. Gelecekte, dijitalleşme ve sürdürülebilirlik odaklı stratejiler, hizmet sektörünün rekabet gücünü artırmada kritik rol oynayacaktır (<https://www.istat.it/wp-content/uploads/2025/12/Prezzi-alla-produzione-dei-servizi-III-trim-2025.pdf>).

Madencilik

İtalya madencilik açısından kıt kaynakların söz konusu olduğu bir ülkedir. Maden ve minerallerin çıkarılması alanında kayıtlı firma sayısı 2020 yılında 4.012 olan firma sayısı 2024 yılı sonunda 3.403'tür. Bu alanda faaliyet gösteren firmaların neredeyse tamamı KOBİ niteliğindedir. 50 ve üzeri çalışanı olan madencilik firma sayısı ISTAT verilerine göre, en son açıklanan yıl olan 2023 yılı verileri dikkate alındığında 47'dir. Özellikle Po vadisinde ve Adriyatik Denizi açıklarında doğal gaz çıkarılması, ülkenin ana maden kaynağını oluştururken hem mevcut sahaların tükenmesi hem de kaynakların çıkarılmasını sınırlayan katı çevresel düzenlemeler nedeniyle sürekli ve durdurulamaz bir düşüş içindedir. Ancak, bu minerallerin çıkarılıp üretimleri iç talep için yetersiz kalabilmektedir.

İtalya'da maden çıkarımı karışık bir geçmişe sahiptir ve şu anda ağırlıklı olarak endüstriyel malzemelere odaklanmaktadır. Ülkede çimento marnları, seramik mineralleri, endüstriyel kullanım için mineraller ve kaya tuzu gibi mineralleri çıkaran yaklaşık seksen maden bulunmaktadır. Bu malzemeler çeşitli endüstriler için önemlidir ve İtalyan ihracatına katkıda bulunur. Ancak madencilik sektörü, ithalata bağımlılığa yol açabilecek çevresel kısıtlamalar ve bürokrasi gibi zorluklarla karşı karşıyadır. Özellikle metal madenleri, artan üretim maliyetleri ve gelişmekte olan ülkelere gelen rekabet nedeniyle 1970'lerde ve 1980'lerde bir kriz yaşamıştır. Buna rağmen, İtalya'da hem açık ocak hem de yeraltı olmak üzere bazı endüstriyel mineral madenleri hala faaliyet göstermektedir. Alpler, Toskana, Calabria ve Sardunya'da metal cevherleri yaygın olurken, Sicilya, Marche ve Emilia Romagna bölgelerinde sülfür madenleri ve İtalya'nın alüvyonlu ovalarında linyit madeninin yoğun olduğu ve linyitin çoğunlukla orta İtalya'nın alüvyonlu ovalarında yetiştirildiği bilinmektedir.

İtalya'da metal cevheri madenleri, kaynakların tükendiği ve çevre kirliliğine yönelik kaygılar nedeniyle terk edilse de esas olarak, çevresel ve teknolojik olarak eskimiş madenlerin yenilenmesine yatırım yapmak yerine ucuz ithalat yapmanın bir ekonomi politikası tercihi olduğu belirtilmektedir. ISPRA tarafından, madencilik ekonomik sebeplerle terk edilmesinin, bu alandaki bilimsel, teknolojik ve yönetim becerilerinin kademeli olarak kaybedilmesine yol açtığı ve bu becerilerin kısmen ya da tamamen, üniversiteler, araştırma kuruluşları, meslek birlikleri ve dernekleri, ticaret ve çevre birlikleri ve ayrıca yurtdışında çalışan İtalyan profesyonelleri içeren özel eğitim süreçleri yoluyla yeniden inşa edilmesi gerekmediği vurgulanmaktadır.

İtalya'da 2024/1252 sayılı AB düzenlemesinin 84/2024 sayılı Ulusal Kararname ile iç hukuka aktarılmasının ardından bu alanda daha hızlı hareket edilmeye başlandığı gözlemlenmektedir. Kararnamenin Yürürlüğe Girmesinden kısa bir süre sonra Çevre Koruma ve Araştırma Enstitüsü

(Istituto Superiore per la Protezione e la Ricerca Ambientale/ ISPRA) Ulusal Madencilik Programını Başlatmış ve geçtiğimiz Temmuz ayında ilgili paydaşların iştirakiyle bir toplantı düzenlenmiş ve İtalya'nın kritik hammaddeler bakımından mevcut durumu ele alınmıştır. Söz konusu toplantıda gündeme gelen hususlar aşağıda özetlenmektedir.

- İtalya'da halihazırda 22'si AB'nin 34 kritik hammadde listesinde yer alan ürünlerle ilgili olmak üzere toplam 76 maden faaliyet göstermektedir. Bunların 20'sinde seramik endüstrisi için önemli bir mineral olan feldspat, 2'sinde ise çelik, alüminyum, cam, elektronik ve soğutma endüstrilerinde yaygın olarak kullanılan fluorspar (Bracciano ve Silius belediyelerinde) çıkarılmaktadır.
- Özellikle Genna Tres Montis'teki (Güney Sardinya) florit madeni, yenileme çalışmaları tamamlandığında Avrupa'daki en önemli madenlerden biri olarak tam üretime geri dönecektir. Geçmişte aktif olan diğer 91 fluorspar madeni arasında çok önemli olan bazıları - 1990'dan bu yana dört katına çıkan bugünkü fiyatlarla yeniden değerlendirilmek üzere - Bergamo, Brescia ve Trentino bölgelerinin yanı sıra Sardunya ve Lazio'da yer almaktadır.
- Bu nedenle feldspat ve fluorspar, bugüne kadar İtalya'da yetiştirilen tek kritik hammaddelerdir, ancak mevcut araştırma izinleri, geçmişteki aktif madenlere ilişkin veriler ve son araştırmalar, Toskana-Lazio-Campania jeotermal akışkanlarında önemli miktarlarda keşfedilen lityum gibi çeşitli kritik ve stratejik hammaddelerin ve karbondan arındırılmış kalkınma modeli, yeşil teknoloji, dijital geçiş ve üçüncü ülkelerden bağımsızlık için vazgeçilmez olan metallerin üretildiği çeşitli diğer minerallerin potansiyel varlığını belgelemektedir.

Madencilik ve taş ocakçılığı sektörü, İtalya'da döngüsel ekonomi açısından önemli bir role sahip olabilmesi için; malzeme çıkarımının azaltılması, taş ocaklarının peyzaj üzerindeki etkilerinin sınırlandırılması, terk edilmiş sahaların çevresel rehabilitasyon yoluyla yeniden değerlendirilmesi ve agregaların geri kazanımı ile geri dönüşümünün teşvik edilmesi gerekmektedir. Bu hedeflere ulaşabilmek için güncelliğini yitirmiş mevzuatın, son derece düşük ruhsat bedellerinin ve bölgelere göre parçalı yapıdaki yasal düzenlemelerin aşılması gerekmektedir. Legambiente'nin "Cave 2025" Raporu'nda bu gereklilikler bir kez daha vurgulanmaktadır. Verilere bakıldığında, inşaat sektöründeki kriz nedeniyle İtalya'da ruhsatlı taş ocağı sayısında (aktif olanlar ile ruhsatlı ancak fiilen faaliyette olmayanlar dahil) belirgin bir düşüş yaşandığı görülmektedir. Toplam sayı 3.378'e gerilemiştir. Bu, 2008'deki ilk rapora göre %51,3, 2021 raporuna göre ise %20,7'lik bir azalış anlamına gelmektedir.

Buna karşın, kum ve çakıl çıkarımında artış kaydedilmiştir. Yıllık çıkarılan miktar 34,6 milyon metreküp olup, bu değer 2021'e kıyasla %18,5 artış göstermektedir. Aynı dönemde, çıkarılan kireçtaşı miktarı neredeyse iki katına çıkarak 51,6 milyon metreküpe ulaşmış (%92,5 artış), süs ve dekoratif taşların çıkarımı ise 5,5 milyon metreküpe düşerek %11,3 azalmıştır. Bu veriler, Bölgeler ve iki Özerk Eyalet tarafından sağlanmıştır.

Yüksek üretim miktarlarına rağmen, ruhsat ve işletme bedelleri (canoni) hâlâ son derece düşüktür; bazı bölgelerde metreküp başına 50 euro/sent altındadır. Bu nedenle, kum ve çakıl çıkarımından elde edilen kamu geliri 20 milyon avroyu aşmamaktadır.

Oysa, İngiltere’de uygulandığı şekilde, piyasa değerine yakın %20 seviyesinde bir tarife uygulanması halinde yaklaşık 66 milyon avro gelir elde edilebilecektir. Legambiente’nin tahminlerine göre bu durum, yıllık 46,5 milyon avroluk kamu geliri kaybına işaret etmektedir.

Son olarak, taş ocaklarının envanterine göre terk edilmiş ocak sayısı 14.640’a yükselmiştir (2021’e göre %3,5 artış). Ancak bu sahaların yalnızca çok küçük bir bölümü çevresel iyileştirme ve rehabilitasyon çalışmalarına konu olmaktadır.

Legambiente’nin “Cave 2025” Raporu verilerine göre, İtalya’da en az bir ruhsatlı taş ocağının bulunduğu belediye sayısı 1.678’dir. En fazla çıkarım sahasına sahip bölgeler arasında Lombardiya, Veneto ve Puglia öne çıkmakta olup, bu bölgelerin her birinde 300’ün üzerinde ruhsatlı taş ocağı bulunmaktadır.

Ruhsat ve işletme bedelleri (canoni) bakımından bölgeler arasında ciddi farklılıklar mevcuttur. Basilicata ve Sardinya’da, çıkarılan hiçbir malzeme türü için ruhsat bedeli öngörülmemektedir. Valle d’Aosta’da ruhsat bedeli yalnızca kum ve çakıl için uygulanmaktadır. En düşük ruhsat bedelleri ise Calabria, Lazio, Puglia, Umbria ve Valle d’Aosta bölgelerinde görülmekte olup, metre başına 0,50 avronun altındadır.

Legambiente’nin “Cave 2025” Raporu, sektörde mevzuatın güncellenmesine duyulan ihtiyaca dikkat çekmektedir. Rapora göre ülkede çok sayıda aktif saha bulunmakta, buna karşılık 14.000’den fazla terk edilmiş (faal olmayan) ocak yer almaktadır. Bu alanda Lombardiya, 3.100’ün üzerinde atıl saha ile öne çıkmaktadır.

İtalya genelinde 76 aktif maden bulunmaktadır. Bunların 22’si, Avrupa Birliği açısından stratejik öneme sahip kritik hammaddeleri (florit, feldispat vb.) üretmektedir.

2025 Yılında Madencilik Faaliyetlerine İlişkin Başlıca Bulgular:

- **Taş Ocakları (İnşaat Malzemeleri):** Lombardiya, Veneto ve Puglia aktif taş ocağı sayısında ilk sıralarda yer almaktadır. Çıkarılan başlıca malzemeler kum, çakıl, kireçtaşı, mermer ve süs taşlarıdır. Ocak işletme bedelleri (royalty/canoni) ise özellikle Calabria, Lazio, Puglia, Umbria ve Valle d’Aosta bölgelerinde oldukça düşüktür.
- **Terk Edilmiş Taş Ocakları:** Binlerce terk edilmiş saha bulunmaktadır (Lombardiya: 3.100’den fazla, Toskana: 2.400, Puglia: 2.000, Piyemonte: 1.847).
- **Madenler ve Kritik Hammaddeler:** Toplam 76 aktif maden bulunmakta olup, bunların 22’si AB için kritik öneme sahip hammaddeleri üretmektedir.
- **Mevzuat ve Sürdürülebilirlik:** Legambiente, çevresel etkilerin azaltılması, malzeme geri dönüşümünün teşvik edilmesi ve terk edilmiş sahaların rehabilitasyonu için güncel ve etkili bir yasal çerçevenin acil olduğunu vurgulamaktadır.
- **Bölgesel Durum:** Piyemonte: 277 aktif taş ocağı. Terk edilmiş madenler ağırlıklı olarak Alpler, Liguria, Toskana–Campania Tiren kıyı kuşağı, Calabria ve Sardinya’da yoğunlaşmaktadır.

Sonuç olarak, inşaat ve seramik sanayileri için stratejik öneme sahip olan madencilik faaliyetleri, çevresel etkileri nedeniyle ciddi endişelere yol açmaya devam etmekte; bu durum sürdürülebilir ve etkin bir yönetimi hayati hale getirmektedir (<https://www.lanuovaecologia.it/report-cave-italia-2025-legambiente-estrazione-edilizia/>).

Enerji

2025 yılı, Avrupa fotovoltaik sektörü açısından tarihi bir dönüm noktası olmuştur. Haziran ayında güneş enerjisi, %22,1 pay ile Avrupa Birliği'nin en büyük elektrik üretim kaynağı haline gelmiştir. Böylece güneş enerjisi, %21,8 paya sahip nükleer enerjiyi ve %15,8 seviyesindeki rüzgar enerjisini geride bırakmıştır. Bu gelişme, Avrupa enerji dönüşüm sürecinde yapısal bir değişime işaret etmektedir.

İtalya özelinde ise yıl karma bir tablo ortaya koymaktadır. 2025'in ilk çeyreğinde (Q1), İtalya'da şebekeye bağlanan yeni kapasite yaklaşık 1,4 GW seviyesinde gerçekleşmiş ve bu değer 2024'e kıyasla %17'lik bir düşüş göstermiştir. Bu gerilemenin temel nedeni, özellikle konut sektöründeki (%-39) ve ticari sektördeki yavaşlamadır. Buna rağmen, Temmuz ayı itibarıyla toplam kümülatif kurulu güç 40,4 GW seviyesini aşmıştır. Buna rağmen Temmuz 2025 itibarıyla toplam kurulu güç 40,4 GW eşliğini aşmış, yıl sonunda ise toplam kurulu güç 43.513 MW (43,5 GW) seviyesine ulaşmıştır.

Toplam ihtiyacın karşılanmasında geleneksel termik üretim hala en büyük paya sahip olmakla birlikte (137,8 TWh brüt üretim), bu kaynakta düşüş eğilimi devam etmiştir. 2024 yılında termik üretim %6,0 oranında azalmış; bu düşüş mutlak değer olarak ağırlıklı şekilde katı yakıtlar ve petrol ürünlerinden kaynaklanmıştır. Hidroelektrik üretim ise 2022'de kaydedilen tarihi düşük seviyenin ve 2023'teki güçlü toparlanmanın ardından 2024 yılında da artışını sürdürmüş ve %28,9 yükselerek 54,2 TWh seviyesine ulaşmıştır. Fotovoltaik (güneş enerjisi) üretiminde yeni bir tarihi rekor kırılmış; üretim 36,0 TWh'ye ulaşmış ve 2023'e kıyasla %17,2 artmıştır. Genel olarak yenilenebilir enerji kaynakları, toplam brüt üretimin yaklaşık %50'sini karşılayarak fosil yakıtların katkısıyla neredeyse eşit seviyeye ulaşmıştır.

2024 yılında elektrik enerjisi talebi (geçici verilere göre) 312,6 TWh olarak gerçekleşmiş ve bir önceki yıla göre %2,3 artmış olup, bu talebin %83,7'si yurtiçi üretimle karşılanmıştır. Yardımcı hizmetler, pompalama faaliyetleri ile ısı pompaları ve bataryaların tüketimi düşüldükten sonra net ulusal üretim 261,6 TWh olarak gerçekleşmiş ve 2023 yılına göre %2,9 artış göstermiştir. Talebin kalan %16,3'lük kısmı ise net elektrik ithalatı ile karşılanmıştır. Net ithalat miktarı 51,0 TWh olup, bir önceki yıla göre neredeyse sabit kalmıştır (-%0,5).

Komşu ülkelerle yapılan elektrik ticaretinin genel olarak istikrarlı seyretmesi, ihracat ve ithalattaki farklı oranlardaki artışların birleşik etkisinden kaynaklanmıştır. Elektrik ihracatı %47,8 oranında artarak 2023'teki 3,3 TWh seviyesinden 2024'te 4,9 TWh'ye yükselmiştir. Elektrik ithalatı ise daha sınırlı bir artış göstermiş; %2,4 artarak 54,6 TWh'den 55,9 TWh'ye çıkmıştır. İthalattaki bu artışta enterkonneksiyon hatlarının rolü önemli olmuştur. Bu bağlantılar sayesinde yalnızca daha uygun fiyatlı enerji ithalatı yapılmamış, aynı zamanda giderek daha değişken hale gelen yenilenebilir enerji üretimi karşısında üretim kaynaklarının ve depolama kapasitesinin paylaşılmasını sağlayan temel bir esneklik aracı da sağlanmıştır.

2024 yılında ülke genelindeki brüt elektrik üretimi 271,7 TWh olarak gerçekleşmiş olup, 2023 yılına göre %3,3 artış göstermiştir (pompalama katkılarında arındırılmış olarak). Bu katkılar 1,5 TWh seviyesinde gerçekleşmiş ve %4,2 oranında azalmıştır. 2024 yılında İtalya'da yenilenebilir enerji kaynaklarından üretimde en büyük artış, doğal katkılardan elde edilen hidroelektrikte kaydedilmiştir (52,8 TWh, önceki yıla göre %30,2 artış; 2023'te %42,7'lik tarihi

bir artış yaşanmıştı). Bu yenilenebilir hidroelektrik kaynağı, toplam üretime %19,4 katkı sağlamıştır. Fotovoltaik üretimde de önemli artış görülmüş (%17,2; 2023'te 30,7 TWh'den 2024'te 36,0 TWh'ye) ve biyoenerjide 17,2 TWh ile %7,4 artış kaydedilmiştir; buna karşın rüzgâr ve jeotermal üretim sırasıyla %5,6 ve %0,8 düşmüştür.

Kurulu brüt üretim kapasitesi dağılımına bakıldığında, 31 Aralık 2024 itibarıyla İtalya'da kurulu toplam jenerasyon kapasitesi 137,6 GW olmuştur; bunun %45,1'i termik santrallerden (62,1 GW), %17,2'si hidroelektrik santrallerden (23,6 GW) ve %36,9'u rüzgar, fotovoltaik ve jeotermal tesislerden (yaklaşık 50,8 GW) oluşmaktadır. Stand alone depolama sistemleri ise 1 GW'ı biraz aşan kapasiteye sahip olup toplamın %0,8'ini temsil etmektedir.

Elektrik tüketimi %2,0 artarak 293,1 TWh'ye ulaşmıştır. Sektör bazında analiz edildiğinde, neredeyse tüm alanlarda artış görülmektedir: ticaret ve hizmetler %4,4, konut %4,1 ve tarım/orman/balıkçılık sektörü %2,1 artmıştır; buna karşın sanayi %1,0 ve enerji sektörü %0,5 düşüş göstermiştir. Ulaşım sektörü ise değişim göstermemiştir.

2024 yılında sanayi elektrik tüketimi, 2023'e göre %0,2 düşüşle yıl boyunca büyük ölçüde sabit kalmıştır. Buna karşılık, hizmet sektörü elektrik tüketimi, IMSER endeksi ile izlenmiş ve yılın tüm aylarında artış göstermiş, yalnızca Eylül ve Ekim aylarında istisna olmuştur; 2024 genelinde endeks, 2023'e göre toplam %4,0 artış kaydetmiştir.

2024 yılında İtalya'da yenilenebilir enerji kaynakları, tüm kullanım alanlarında yaygın olarak kullanılmıştır: elektrik üretiminde (özellikle güneş ve hidroelektrik kaynaklardan üretilen enerjide önemli artışlar), termik kullanımda (başlıca ısı pompalarının artan kullanımı sayesinde) ve ulaşımda (biyoyakıtlar, biyometan ve elektrik enerjisi). Yenilenebilir kaynakların toplam enerji tüketimindeki payı, (AB) 2018/2001 Direktifi (RED II) kapsamında belirlenen muhasebe kriterlerine göre hesaplandığında %19,6 olarak gerçekleşmiş, önceki yıl ile aynı seviyede kalmıştır. 2024 yılında yenilenebilir enerji kaynaklarından (FER) elektrik üretimine katkı açısından, en büyük pay hidroelektrikte (%39) olup, bunu sırasıyla güneş (%27), rüzgar (%17), biyoenerji (%13) ve jeotermal (%4) takip etmektedir. Kurulu tesis kapasitesine bakıldığında ise 2024 sonunda İtalya'da en yüksek kurulu güç güneş enerjisinde (37 GW) olup, bunu hidroelektrik (19,6 GW) ve rüzgar (yaklaşık 13 GW) izlemektedir; söz konusu kaynaklarda bir önceki yıla göre güç artışı sırasıyla %22, %2 ve %5 olarak gerçekleşmiştir.

GSE (Gestore dei Servizi Energetici) tahminlerine göre, 2024 yılında yenilenebilir enerji (FER) elektrik üretim tesislerine yaklaşık 7,5 milyar euro yatırım yapılmış olup, bu 2023 yılına göre artış göstermektedir. Yatırımların büyük kısmı fotovoltaik sektöre (yaklaşık 6,6 milyar avro) ve daha sınırlı olarak rüzgâr enerjisine (727 milyon avro) odaklanmıştır. 2024'te yeni tesislerin tasarımı, inşası ve kurulumu ile ilişkili olarak, yaklaşık 44.000 doğrudan ve dolaylı iş birimi (tam zaman eşdeğeri) "geçici" istihdam yaratmıştır. Mevcut tüm tesislerin sürekli işletme ve bakım (O&M) faaliyetleri ise, 2024 yılında yaklaşık 3,5 milyar avrov harcama karşılığında, yaklaşık 36.000 doğrudan ve dolaylı iş birimi (tam zaman eşdeğeri) istihdam yaratmış; bunların çoğu hidroelektrik zincirine (%31), ardından fotovoltaik (%27) ve biyogaz (%12) sektörlerine ait olmuştur. 2024 yılında elektrik sektöründeki tüm yenilenebilir enerji kaynaklarına yapılan yatırımlar ve O&M harcamalarının ekonomiye sağladığı katma değer, toplamda 5 milyar euroyu aşmış ve özellikle fotovoltaik sektöre yapılan yatırımların artışı sayesinde önceki yıla göre yükselmiştir.

2024 yılında nihai enerji tüketimi bir önceki yıla göre %1 artarak 109.032 ktep seviyesine ulaşmış; 2023'te bu değer 107.949 ktep olarak kaydedilmişti. Sanayi sektöründe enerji tüketimi %4,6 azalmış olsa da diğer sektörlerde nihai enerji tüketimi artış göstermiştir: ulaşım %4,1, tarım %5,1 ve hizmetler %3,7 artarken, konut sektöründe tüketim neredeyse sabit kalmıştır (%0,1). Kullanımda özellikle sanayide katı yakıtlar (%-26,6), konut (%-16,4), sanayi (%-17,7) ve diğer sektörlerde (%-55) petrol ve petrol ürünleri ile sanayide doğal gaz (%-3,8) azalmıştır. Buna karşılık, hizmetlerde (%+14,4) ve ulaşımdaki (%+4,4) petrol ürünleri, hizmetlerde (%+2,6) ve tarımda (%+20,7) doğal gaz, hizmetlerde yenilenebilir enerji ve biyosiviler (%+2,2) ile hizmetlerde (%+4,4), konutta (%+4,1) ve tarımda (%+2,4) elektrik enerjisi kullanımı artış göstermiştir (<https://sisen.mase.gov.it/dqsaie/situazione-energetica-nazionale>).

Diğer taraftan, 2025 yılındaki gelişmeler daha olumsuz yöndedir. 2025'in ilk çeyreğinde (Q1) şebekeye bağlanan yeni kapasite yaklaşık 1,4 GW seviyesinde gerçekleşmiş ve bu değer 2024'e göre %17 düşüş göstermiştir. Bu gerilemenin temel nedeni konut segmentindeki (-39%) ve ticari segmentteki yavaşlamadır. Buna rağmen Temmuz 2025 itibarıyla toplam kurulu güç 40,4 GW eşliğini aşmış, yıl sonunda ise toplam kurulu güç 43.513 MW (43,5 GW) seviyesine ulaşmıştır. Italia Solare tarafından Terna Gaudi verileri esas alınarak yapılan yıl sonu analizinde, 31 Aralık 2025 itibarıyla İtalya'da toplam 2.092.088 adet fotovoltaik tesisin şebekeye bağlı olduğu ve toplam kurulu gücün 43.513 MW'a ulaştığı belirtilmektedir. 2025 yılı boyunca şebekeye bağlanan yeni kapasite 6.437 MW olmuş ve bu değer 2024'e kıyasla %5 düşüş göstermiştir. Covid yılı 2020 hariç tutulduğunda, 2013'ten bu yana ilk kez yıllık bağlantı gücünde azalma yaşanmıştır. Yeni tesis sayısında da belirgin bir gerileme söz konusudur. 2025 yılında 213.200 yeni tesis kurulmuş olup, bu sayı 2024'teki 283.914 seviyesine göre %25 düşüş anlamına gelmektedir. Bu durum, özellikle küçük ölçekli ve dağıtık üretim tarafında yavaşlamaya işaret etmektedir.

Mevcut ulusal fotovoltaik parkının segmentlere göre dağılımı incelendiğinde, kurulu gücün %27'sinin (11.627 MW) konut tipi sistemlerden, %43'ünün (18.850 MW) ticari ve endüstriyel (C&I) sistemlerden, %30'unun (13.036 MW) ise büyük ölçekli santrallerden oluştuğu görülmektedir. Bu dağılım, İtalya'da FV kapasitesinin artık yalnızca çatı uygulamalarına dayanmadığını, C&I ve utility-scale projelerin sistem içinde önemli bir ağırlığa ulaştığını göstermektedir.

2025 yılındaki daralmanın temel nedeni, konut ve C&I segmentlerinde yaşanan yavaşlamadır. Konut tarafında (%-32) özellikle Superbonus teşvikinin uzun etkisinin sona ermesi belirleyici olmuştur. <20 kW ölçekli sistemlerde kurulumlar çeyrek başına ortalama yaklaşık 300 MW seviyesinde dengelenmiş, yıllık bazda ise kurulu güçte %24 düşüş gerçekleşmiştir. Tesis sayısı da azalmış; 2024'te 274.537 olan yeni kurulum sayısı 2025'te 198.667'ye gerilemiştir. Bu durum, hane halkı yatırımlarında teşvik odaklı büyüme döneminin kapandığını göstermektedir. C&I segmenti (20 kW ≤ P <1 MW) de benzer bir eğilim sergilemiştir. Bu segmentte 2025 yılında %21 oranında gerileme yaşanmış, kurulu güç 2.194 MW'tan 1.744 MW'a düşmüştür. Yılın ilk üç çeyreğinde belirgin bir yavaşlama görülmüş, son çeyrekte ise toparlanma yaşanmıştır. Bu dalgalanmanın, yıl içinde açıklanan çok sayıda teşvik çağrısı ve ihale programlarının yarattığı "bekle-gör" etkisinden kaynaklandığı değerlendirilmektedir. Pek çok şirket, yatırım kararlarını net düzenleyici çerçeve ve destek mekanizmalarının açıklanmasına kadar ertelemeyi tercih etmiştir.

Buna karşılık, ≥ 1 MW ölçekli utility-scale segmenti ters yönde bir performans sergilemiş ve %15 büyüme kaydetmiştir. Bu kategoride 2024 yılında 2.910 MW olan bağlantı miktarı 2025'te 3.412 MW'a yükselmiştir. Özellikle son çeyrekte güçlü bir ivme yakalanmış; yalnızca son üç ayda gerçekleşen 1.031 MW'lık bağlantı, önceki üç çeyreğin toplamını aşmıştır. Bu artış, son yıllarda verilen çok sayıdaki izin ve proje geliştirme sürecinin olgunlaşmasının doğal bir sonucu olarak değerlendirilmektedir. Veriler, özellikle 10 MW üzerindeki projelerde belirgin bir hızlanmaya işaret etmektedir.

Bölgesel dağılım incelendiğinde, Lombardia 2025'in üçüncü çeyreğinde 532 MW yeni kurulum ile en yüksek performansı gösteren bölge olmuştur. Bu durum, kuzey İtalya'da sanayi yoğun bölgelerin ve büyük ölçekli yatırımların sektörel büyümede belirleyici rol oynadığını göstermektedir.

Teşvik mekanizmaları açısından, Ulusal Enerji Hizmetleri İdaresi Gestore dei Servizi Energetici (GSE) tarafından 2025 yılı için 1 MW'a kadar olan tesislerde uygulanmak üzere belirlenen Prezzo Minimo Garantito (PMG) 0,0468 €/kWh seviyesindedir. Bununla birlikte, konut segmentindeki "güneş enerjisi patlaması" döneminin sona ermesiyle sektörün odağı artık daha büyük projelere, şebeke esnekliğine ve enerji depolama çözümlerine kaymaktadır.

Uluslararası ölçekte fotovoltaik pazar 2025'in ilk yarısında %64 büyüme göstermiş olsa da İtalya'da büyüme temposu 2023–2024 dönemine kıyasla yavaşlama sinyalleri vermektedir. Bu nedenle önümüzdeki dönemde şebeke altyapısının güçlendirilmesi, bağlantı süreçlerinin hızlandırılması ve özellikle FER X mekanizmasının devreye alınması kritik önem taşımaktadır. FER X düzenlemesinin uygulanması halinde projelerin iç karlılık oranının (IRR) %12,8'e kadar yükselebileceği öngörülmektedir. Bu da özellikle utility-scale ve C&I segmentlerinde yatırım iştahını yeniden artıracak bir unsur olarak değerlendirilmektedir.

Fer X Fonti Energetiche Rinnovabili (Yenilenebilir Enerji Kaynakları) anlamına gelmektedir ve FER1'in devamı niteliğinde yenilenebilir enerji yatırımlarını arttırmaya yönelik bir teşvik sistemidir (<https://sprintenergy.it/giuigno-2025-per-la-prima-volta-il-solare-e-la-principale-fonte-di-energia-dellue/>).

Ortalama Üretici Fiyatları: 2025–2026 döneminde İtalya'da fotovoltaik güneş enerjisi üretim maliyetleri oldukça rekabetçi seviyelere ulaşmıştır. Maliyetler esas olarak tesis ölçeğine (konut-sanayi tipi) ve kullanılan teknolojiye göre değişmektedir.

İtalya'da 2025–2026 döneminde fotovoltaik güneş enerjisi oldukça rekabetçi maliyetlere sahiptir. Konut tipi sistemler, örneğin 6 kWp büyüklüğünde çatılara kurulan sistemlerde, elektrik üretim maliyeti yaklaşık 0,045 – 0,07 €/kWh arasında değişmektedir. Büyük ölçekli santrallerde ise bu maliyet daha da düşerek 0,04 €/kWh'nin altına inmektedir, yani güneş enerjisi endüstri açısından çok ekonomik hale gelmektedir.

Modül fiyatları kaliteye göre farklılık göstermektedir: yüksek verimli paneller biraz daha pahalıyken, düşük maliyetli modüller çok daha uygun fiyatlıdır. Örneğin standart bir modül Wp başına yaklaşık 0,105 €, düşük maliyetli olan ise 0,055 € civarındadır.

Anahtar teslim sistem fiyatları da sistem büyüklüğüne bağlı olarak değişmektedir: küçük bir 3 kWp sistem 5.000–7.000 €, ortalama konut tipi 6 kWp sistem 8.000–12.000 €, 10 kWp sistem 14.000–19.000 € civarında maliyete sahiptir. Sanayi ölçeğindeki 1 MWp sistemlerin maliyeti ise yaklaşık 594.000–675.000 € arasındadır (KDV hariç).

Şebekeye verilen enerji için Ulusal Enerji Hizmetleri İdaresi (Gestore dei Servizi Energetici/GSE) tarafından ödenen fiyatlar da yatırımı geri dönüşünü etkilemektedir. 2025'in ilk çeyreğinde ortalama fiyat 0,137 €/kWh, ayrıca 1 MW'a kadar tesisler için asgari garantili fiyat 0,0468 €/kWh olarak belirlenmiştir.

Ek olarak devlet, 2025–2026 için %50 vergi indirimi (Bonus 50%) sağlamıştır. Bu teşvik sayesinde örneğin 6 kWp'lik bir sistem yıllık ~8.000 kWh elektrik üretmekte ve yıllık tasarruf 1.200 €'yu geçmektedir. Böylece yatırımın geri dönüşü birkaç yıl içinde gerçekleşmektedir.

Özetle:

- İtalya'da hem konut hem de sanayi ölçeğinde güneş enerjisi yatırımları artık ekonomik, güvenli ve teşvikli hale gelmiş durumdadır.
- 2024'te ciddi bir fiyat düşüşü yaşanmış, 2025–2026'da ise bazı segmentlerde fiyatlar stabilize olmuş veya hafif artış göstermiştir.
- Büyük ölçekli projelerde birim yatırım maliyeti önemli ölçüde düşmektedir (ölçek ekonomisi).
- İtalya'da şebekeye verilen elektrik için ödeme mekanizması Gestore dei Servizi Energetici (GSE) tarafından yürütülmektedir.
- LCOE seviyeleri Avrupa ortalamasıyla rekabetçidir. Utility-scale projelerde güneş enerjisi, doğal gaz bazlı üretimden daha düşük maliyetlidir.
- Konut segmentinde depolama sistemleri ile birlikte öz tüketim oranı arttıkça yatırım cazibesi yükselmektedir.
- Fiyatlardaki 2024 düşüşü yatırım maliyetlerini optimize etmiş, 2025–2026 döneminde piyasa dengelenmiştir.

(<https://www.rinnovabili.it/energia/fotovoltaico/prezzi-moduli-fotovoltaici/>)

(<https://www.solareindustriale.it/progetti/impianto-fotovoltaico-1-mw>)

(<https://www.gse.it/servizi-per-te/fotovoltaico/ritiro-dedicato/reqolazione-economica-del-servizio#:~:text=PREZZO%20ZONALE%20ORARIO%202025,8%20centesimi%20di%20euro/kWh.>)

(<https://www.aforenergy.com/it/costo-impianto-fotovoltaico-6-kw-guida-completa-2025/#:~:text=Il%20costo%20impianto%20fotovoltaico%206%20kW%20nel%202025%20rappresenta%20un,%20pochi%20anni%20C3%A8%20garantito.>)

(<https://www.rinnovabili.it/energia/fotovoltaico/prezzi-moduli-fotovoltaici/>)

İtalya'da Nükleer Enerji:

İtalya'da, enerji talebindeki artış, iklim değişikliği ve enerji güvenliği endişeleri nedeniyle nükleer enerji gündemde yeniden yerini almıştır. Ulusal basında konu, 2023 Ekim döneminden beri gündeme gelmektedir. Ernst & Young tarafından yapılan yeni bir çalışma, İtalya'nın nükleer enerjiye olan yaklaşımında bir değişimin işaretlerini taşımaktadır. Çalışma, İtalya'nın nükleer enerjiyi tekrar gündeme almasıyla ekonomik açıdan olumlu sonuçlar elde edebileceğini ortaya koymaktadır. Nükleer enerjinin doğrudan ve dolaylı etkilerini içeren bu çalışmaya göre, 2050 yılına kadar nükleer enerjinin İtalya ekonomisine yaklaşık 45 milyar avro değerinde katkı sağlayabileceği öngörülmektedir. Bu katkının, enerji sektöründeki istihdamı da artırarak yarım milyondan fazla yeni iş imkânı yaratacağı belirtilmektedir.

3 Mart 2025'te İtalya Bakanlar Kurulu, 1987'de yapılan referandumun ardından kapatılan nükleer enerjinin yeniden devreye alınmasına yönelik hukuki çerçevenin oluşturulması amacıyla, hükümete bir dizi yasama kararnameyi çıkarma yetkisi veren bir yasa taslağını onayladı. Bu kararname; ABD menşeli nükleer enerji ürünleri, hizmetleri ve teknolojileri için önemli fırsatlar yaratmaktadır. Bunlar arasında hem küçük modüler reaktörler (SMR) hem de büyük ölçekli santrallerin inşası, tesis ve toplum güvenliği, yakıt üretimi, yakıtın taşınması ve depolanması, atık yönetimi, santrallerin sökülmesi (decommissioning) ve çeşitli profesyonel hizmetler yer almaktadır.

Çevre ve Enerji Güvenliği Bakanı Gilberto Pichetto Fratin'e göre, İtalya'nın elektrik talebi 2050 yılına kadar neredeyse iki katına çıkarak 583 teravat-saat (TWh) seviyesine ulaşacaktır ve "bu artış yalnızca yenilenebilir enerji kapasitesinin artırılmasıyla karşılanamaz." 3 Temmuz 2024'te yayımlanan Ulusal Enerji ve İklim Planı (PNIEC), 2050 itibarıyla nükleer enerjinin ülkenin toplam enerji talebinin %11 ila %22'sini karşılayabilecek bir nükleer enerji programının geliştirilmesini öngörmektedir.

Yasa tasarısı, hükümete nükleer enerji ve buna bağlı sektörlerin geliştirilmesini mümkün kılacak kapsamlı bir mevzuat, reform ve düzenleme çerçevesini oluşturmak için 24 aylık bir süre tanımaktadır. İtalya, hem küçük modüler reaktörler (SMR) hem de daha büyük ölçekli santraller dâhil olmak üzere üçüncü ve dördüncü nesil nükleer reaktörlere yatırım yapmayı planlamaktadır. Tasarı ayrıca; araştırma-geliştirme faaliyetleri, eğitim, füzyon araştırmaları, yakıt üretimi, malzeme yönetimi ve güvenlik alanındaki yeniliklere yönelik yeni yatırımları da kapsamaktadır.

Bunun yanı sıra, nükleer tesislerin ve nükleer atıkların sökülmesi ve bertaraf edilmesine ilişkin düzenlemeler de tasarıda yer almaktadır. Ayrıca, nükleer tesislerin uygulanma süreçlerini denetleyecek ve yetkilendirecek bağımsız bir Nükleer Güvenlik Otoritesi'nin kurulması da öngörülmektedir.

Ekim 2024'te Bakan Fratin, İtalya'da gelişmiş nükleer reaktörler inşa edecek devlet destekli bir şirket için, Enel, Ansaldo ve Leonardo dâhil olmak üzere hem yabancı hem de İtalyan şirketlerle görüşmeler yürütüldüğünü açıklamıştır.

Nükleer enerjiye yönelik bu yönelimi hızlandıran bir diğer önemli unsur ise veri merkezlerindeki hızlı büyümedir. İtalya, Avrupa'daki yaklaşık 1.300 veri merkezinin %12'sine ev sahipliği yapmaktadır. Ülkede veri merkezi sektörü, Kuzey Avrupa ülkelerine kıyasla çok daha yüksek, çift haneli büyüme oranları göstermektedir.

Halihazırda İtalya'da 160'tan fazla veri merkezi faaliyettedir ve 23 şirket, toplamda 83 yeni veri merkezi kurulacağını açıklamıştır. Bu projelerin potansiyel yatırım büyüklüğü 15 milyar avroya kadar ulaşmaktadır. Veri merkezleri, hem yüksek veri işleme kapasitesi hem de sunucu soğutma ihtiyacı nedeniyle son derece enerji yoğun tesislerdir. Yüksek miktarda veri işleyen sunucular hızla ısındığı için sürekli ve güvenilir enerjiye ihtiyaç duymaktadır.

Veri merkezlerinden kaynaklanan enerji talebinin 2024–2028 döneminde iki katına çıkarak 1.000–1.200 MW seviyesine ulaşması beklenmektedir. Bu hızlı artış karşısında, İtalyan elektrik

şebekesinin talebi karşılamakta zorlanacağı ve şebeke altyapısının güçlendirilmesinin kaçınılmaz olduğu değerlendirilmektedir.

Yurt dışında bazı veri merkezleri nükleer enerji ile beslenmektedir. İtalya için de küçük modüler reaktörler (SMR) potansiyel bir çözüm olarak görülmektedir. Ancak bu teknolojilerin, gerekli düzenleyici engeller aşıldıktan sonra, en erken 2030'lu yılların başında devreye alınabileceği öngörülmektedir.

İtalya'da otuz yılı aşkın bir süredir nükleer kaynaktan elektrik üretilmiyor olsa da, nükleer alandaki faaliyetler hiçbir zaman tamamen durmamıştır. Birçok şirket iş modellerini başka sektörlerle yönlendirmek zorunda kalmış olsa da, pek çok firma nükleer alandaki faaliyetlerini sürdürmüştür; bilgi birikimlerini Avrupa ve uluslararası pazarlara taşımış ya da hem nükleer fisyon hem de füzyon alanında kullanılan bileşenlerin üretiminde uzmanlaşmıştır. Avrupa Birliği'nde son dönemde inşa edilen altı fisyon nükleer tesisinden dördü tamamen İtalyan sanayisi tarafından tamamlanmış, diğer ikisinde ise İtalyan şirketler aktif rol üstlenmiştir. Hâlihazırda Birleşik Krallık'ta inşa edilmekte olan Hinkley Point nükleer santralindeki iki ünite için tedarik zincirinde yer alan İtalyan şirketlerinin sayısı 130'un üzerindedir.

İtalyan şirketleri aynı zamanda mevcut nükleer santrallerin işletme desteği ve modernizasyonu alanlarında da faaliyet göstermektedir. Son dönemde öne çıkan müdahaleler arasında, Fransa'daki bazı nükleer santrallerde nükleer kaliteye sahip boru hatlarının yenilenmesine verilen katkılar ile Slovenya'daki Krško Nükleer Santrali'nde, aşırı doğal olaylara karşı ilave güvenlik sistemlerinin sağlanması yer almaktadır.

Nükleer fisyon alanında, yalnızca araştırma kurumları, enstitüler ve üniversitelerde değil, özel sektörde de yurt dışında büyük takdir gören teknik ve bilimsel uzmanlık çekirdekleri varlığını sürdürmektedir. Bu uzmanlıklar hem teknolojik geliştirme hem de endüstriyel tedarik zinciriyle ilgilidir. Özellikle reaktör çekirdeği tasarımı, güvenlik sistemleri ile su ve sıvı metal soğutmalı reaktörlerin davranışını incelemeye yönelik test tesisleri, İtalya'nın güçlü olduğu alanlar arasında yer almaktadır. Bu yetkinlikler, ülkenin günümüzde yürütülen başlıca Ar-Ge projelerine katılımını ve ileri nesil reaktörlerin sertifikasyon süreçlerine dahil olmasını mümkün kılmaktadır.

Özellikle, bu alandaki yapının parçalı olması sonucunda ortaya çıkan bazı kamu-özel sektör ortaklıkları (kimi zaman ulusal sınırların da ötesine uzanan iş birlikleri) oldukça etkili olmuştur. Bu ortaklıklar, kurşun soğutmalı hızlı reaktörlerin geliştirilmesi ya da hâlihazırda piyasada bulunan veya evrimsel nitelikteki su soğutmalı gelişmiş reaktörlerin geliştirilmesi ve sertifikasyonu üzerine yoğunlaşmaktadır.

En başarılı ortaklıkların ortak özelliği, mevcut altyapılardan azami ölçüde faydalanmayı başarmış olmalarıdır. Nitekim bu altyapılar, 1986 yılına kadar İtalyan nükleer araştırmalarının temel referans noktası olma hedefiyle tasarlanmıştır.

İtalya topraklarında ayrıca, nükleer teknolojiler kullanan bazı sanayi faaliyetleri de bulunmaktadır. Bu faaliyetler, hâlihazırda uygulanmakta olan ya da uygulamalı teknolojik araştırma aşamasında olan süreçleri kapsamaktadır. Söz konusu çalışmalar; malzeme ve sistemlerin geri dönüşümünü veya yeniden kullanımını, ya da nihai ve güvenli şekilde bertaraf

edilmesini mümkün kılarak nükleer enerji sisteminin sürdürülebilir bir sistem olarak değerlendirilmesine katkı sağlamaktadır. Bu faaliyetler arasında özellikle nükleer yakıt çevriminin eski tesislerinin ve eski nükleer santrallerin devreden çıkarılması, radyoaktif atıkların yönetimi bulunmaktadır.

Ulusal düzeyde, enerji üretimi dışındaki bazı nükleer faaliyetler de mevcuttur. Bunlar arasında nükleer tıp (tedavi ve teşhis) ile sanayi, metalurji, imalat ve çevre alanlarında kullanılan radyoizotop üretimi, nükleer, elektronik ve havacılık-uzay sanayileri için malzeme, bileşen ve sistemlerin sertifikasyonu, uzay uygulamaları (gezegen üsleri için enerji üretimi), hidrojen üretimi (pembe hidrojen) yer almaktadır.

Nükleer füzyon alanında, araştırma faaliyetlerinin varlığı çok daha belirgindir ve İtalya uluslararası düzeyde ön saflarda yer almaktadır. EURATOM tarafından Avrupa füzyon araştırma ve geliştirme programı kapsamında tahsis edilen kaynakları yöneten EUROfusion Konsorsiyumu içinde İtalya, ayrılan kaynak miktarı ve ülkeye sağlanan finansman açısından ikinci sırada yer almaktadır. Bu durum, yalnızca güçlü bir kurumsal desteği değil, aynı zamanda ülkenin küresel enerji geleceği açısından stratejik öneme sahip bir alandaki bilimsel ve teknolojik mükemmeliyetini de ortaya koymaktadır.

Bunun yanı sıra İtalya, füzyon teknolojilerini tamamlayıcı nitelikteki teknolojilerin geliştirilmesinde de aktif rol oynamaktadır. Bu teknolojiler, araştırma ile ulusal üretim kapasitesi arasında bütünleşik bir yaklaşım sürdürülerek, füzyon alanının ötesinde diğer sanayi sektörlerinde de uygulama alanı bulmaktadır.

(<https://www.trade.gov/market-intelligence/italy-nuclear-energy-industry>)

(<https://public.confindustria.it/repository/2025/07/11114336/documenti-rapporto-nucleare-confindustria-Rapporto-Nucleare-Confindustria-ENEA-2025.pdf>)

4. PAZARDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR VE DİĞER BİLGİLER

İş Kültürü

Akdeniz ülkelerinde olduğu gibi İtalya'da da piyasaya girişte en etkili yöntem yüz yüze görüşme yapmaktır. Ülke genelinde yabancı dillerin yaygın kullanılmaması sebebiyle ikili ticari ilişkilerde tercüman kullanımı gerekebilmektedir. İş çevrelerinde yaygın yabancı dil İngilizcedir. Ülkede bir toplantıya başlarken, bitirirken ya da anlaşmaya varıldığında el sıkışmak yaygındır. Tüm anlaşmalar yazılı hale getirilir ve imzalanır. Kuzey İtalya'da yerleşik firmalar arasında yapılan ticari sözleşme kuralları Güney İtalya'da yerleşik firmalara nazaran daha belirgindir. Kartvizitlerin bir yüzünün İngilizce diğer tarafının ise İtalyanca bastırılması uygun olacaktır. İtalya kültüründe sosyal ve kültürel ilişkiler oldukça ön plandadır. Bu nedenle, iş konuşurken arada sanatsal ve kültürel konulardan da bahsetmek önemlidir.

Akdeniz ülkelerinde her ne kadar randevu saatlerinde küçük gecikmeler yaygın olsa da toplantı zamanına uyulmalıdır. Kartvizit alışverişi yapmak yaygındır ve kartvizitinizin arkasında İtalyanca tercüme olması şık olacaktır. İtalyan iş kültüründe kişisel ilişkiler büyük bir rol oynamaktadır. İtalyanlar tanıdıkları ve güvendikleri kişilerle çalışmayı tercih ettikleri için üçüncü taraf tanıtımları yardımcı olabilmektedir. Ayrıca, ortaklar arasındaki kişisel ilişkiyi derinleştirdiği için, insanların mümkün olduğunca sık yüz yüze görüşmeleri de tercih edilir.

İşletmeler genellikle pazartesi'den cumaya saat 8.30/9.00 ile 17.00/18.00 arasında çalışmaktadır. Öğle arası 1 veya 2 saattir. Ağustos ayında, dini kutlamalarda ve diğer ulusal tatil günlerinde herhangi bir toplantı düzenlenmemesi önem arz etmektedir.

İtalya, tarihi kültürü ve doğal güzelliği turistler için favori bir ülke olması sebebiyle, İtalyanlar yabancılara karşı çok naziktir. İletişim kurmak için doğru dili ve doğru jestleri kullanma yeteneği, özellikle İtalya'da çok önemlidir. Genellikle iş ilişkisi kurulacak kişilerle ilk temas resmi olmalıdır. E-posta gönderilmesi ve ön telefon görüşmesi yapılması önerilmektedir. Son zamanlarda İtalyan şirketleri, işlerini tanıtmak ve bir iletişim ağı oluşturmak için LinkedIn ve Facebook gibi sosyal medyayı yaygın bir şekilde kullanmaktadır. İlk temastan sonra telefon, faks veya e-posta yerine yüz yüze görüşme yapılması tercih edilmektedir.

Para Kullanımı

1 Ocak 2002'den bu yana İtalya'nın resmi para birimi avro (euro-€)'dur. İtalya'da başta büyük şehirler olmak üzere kredi kartları yaygın biçimde kullanılmaktadır. Diğer taraftan, 2023 yılı bütçe kanununda yapılan düzenleme ile nakit kullanım tutarı 1.000 avrodan 5.000 avroya yükseltilmiştir (197/2022 sayılı 2023 Bütçe Kanunu, Bknz. Madde.1 Paragraf 384.; <https://www.gazzettaufficiale.it/eli/id/2022/12/29/22G00211/sg>).

Bu tutar, bir işlemde nakit olarak ödenebilecek maksimum miktarı ifade etmektedir. Bu tutarın üzerindeki ödemeler elektronik veya diğer izlenebilir yöntemlerle yapılmak zorundadır. 2025'te de yasal nakit ödeme limiti hâlâ 5.000 € olarak uygulanmaktadır. Bu limit, 2025 Bütçe Kanunu'nda artırılmadı ve geçerli düzenleme kapsamında nakit ödemeler için üst sınırdır.

Bununla birlikte, kullanım limitindeki bazı istisnalar geçerliliğini korumakta olup perakende ticaret operatörlerine ve seyahat acentelerine ve İtalya'da ikamet etmeyen yabancı vatandaşlar (turistler) için 15.000 Euro'ya kadar Gelir İdaresine bildirimde bulunmak kaydıyla nakit ödeme yapmak mümkündür. 1889/2005 sayılı AB Yönetmeliği çerçevesinde yolcu beraberinde getirilebilecek nakit tutar 10.000 avrodur.

Pasaport ve Vize İşlemleri

Türk vatandaşları için umuma mahsus pasaport hamilleri vizeye tabidir. Diplomatik, hizmet ve hususi pasaport hamilleri ise 180 gün içinde 90 günü aşmamak kaydıyla, anılan ülkeye yapacakları seyahatlerinde vizeden muafır (Vatikan Şehri için de geçerlidir).

Resmi Tatiller ve Çalışma Saatleri

İtalya'da 2026 Yılı Resmi Tatil Günleri:

- 1 Ocak 2026 Yeni Yıl
- 6 Ocak 2026 Aydınlanma (Epifani)
- 5-6 Nisan 2026 Paskalya Bayramı
- 25 Nisan 2026 Kurtuluş günü
- 1 Mayıs 2026 İşçi Bayramı
- 2 Haziran 2026 İtalyan Cumhuriyet Bayramı
- 29 Haziran 2026 Aziz Peter ve Aziz Paul Bayramı (Roma)
- 15 Ağustos 2026 Meryem'in Göğe Yükselişi
- 1 Kasım 2026 Tüm azizler günü
- 7 Aralık 2026 Aziz Ambrose Bayramı (Milano)
- 8 Aralık 2026 Immaculate Conception'ın Bayramı
- 25 Aralık 2026 Noel günü
- 26 Aralık 2026 Aziz Stephen Günü

İtalya'da haftalık çalışma saati toplam 40 saattir. Çalışanların yılda 30 işgünü tatil yapma hakkı vardır. İtalya'da çalışma saatleri genelde aşağıdaki gibidir:

Bankalar: Pazartesi-cuma: Sabah (08.30- 13.30) – Öğleden sonra (14.30-16.00)

Resmi Kurumlar: Pazartesi-cuma: Sabah (09.00- 13.45) – Öğleden sonra (14.30-16.00)

Büyük mağazalarda, süpermarketlerde ve hipermarketlerde öğle tatili uygulaması olmamakla birlikte, tatil günlerinde ve dini bayramlarda özellikle ağustos ayının tamamında öğle tatili uygulaması yapılabilmektedir.

Yerel Saat

Greenwich'e göre İtalya sonbahar ve kış mevsimlerinde (güneş saatine göre) GTM +1 saat ileridedir. İlkbahar ve yaz mevsimlerinde ise yasal saat uygulamasına göre +2 GTM ileridedir.

Sonbahar ve kış aylarında İtalya yerel saati Türkiye'ye göre 2 saat gerideyken, ilkbahar ve yaz aylarında ise saat farkı 1'e inmektedir.

Kullanılan Lisan

Ülkenin resmi dili İtalyancadır. İtalya'da çift dil konuşulan bölgeler ise şöyledir: Valle d'Aosta Bölgesinde Fransızca, Trentino-Alto Adige Bölgesinde Almanca ve Friuli-Venezia Giulia bölgesinde Slovence ve Almanca konuşulmaktadır.

Telefon Kodları

İtalya ile iletişim kurmak için önce ülke kodu +39 ve ardından 9 haneli telefon numarası girilir.

Ulaşım

Sınır Kapıları:

İtalya'da karayolu taşımacılığında 10 ilde kullanılan 13 sınır kapısı bulunmaktadır:

- Aosta (AO) ilinde: Traforo del Gran S. Bernardo, Traforo del Monte Bianco
- Domodossola (VB)
- Ventimiglia (IM)
- Limone Piemonte (CN)
- Luino (VA)
- Como – Ponte Chiasso (CO)
- Tirano
- Tarvisio (UD)
- Gorizia (GO)
- Trieste (TS) ilinde: Ferneti, Rabuiese, Villa Opicina

Ülkedeki deniz, hava ve kara sınır kapıları listesi aşağıdaki linkte bulunmaktadır:

[https://eur-lex.europa.eu/legal-content/IT/TXT/HTML/?uri=CELEX:52017XC0310\(02\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/IT/TXT/HTML/?uri=CELEX:52017XC0310(02)&from=EN)

Havalimanları:

Ülkede yolcu trafiği için toplam 39 havalimanı bulunmakta olup havalimanı bulunan şehirler ve havalimanları aşağıda yer almaktadır:

Alghero, Ancona, Bari, Bergamo, Bologna, Brescia, Brindisi, Cagliari, Catania, Comiso, Crotone, Cuneo, Floransa, Foggia, Cenova, Lamezia Terme, Lampedusa, Milano Linate, Milano Malpensa, Napoli, Olbia, Palermo, Pantelleria, Parma, Perugia, Pescara, Pisa, Reggio Calabria, Rimini, Roma Ciampino, Roma Fiumicino, Salerno, Taranto, Torino, Trapani, Treviso, Trieste, Venezia, Verona. Bunların içerisinde, Uluslararası hub özelliği bulunan havalimanları ise Milano Malpensa, Roma Fiumicino ve Venezia'dır. Stratejik öneme ve uluslararası hub özelliği bulunan havalimanları; Milano Malpensa, Roma Fiumicino ve Venezia'dır. Stratejik öneme sahip havalimanları ise; Bari, Bologna, Cagliari, Catania, Firenze, Lamezia Terme, Napoli, Palermo, Pisa, Torino'dur.

Ülkedeki havalimanları hakkında ayrıntılı bilgilere aşağıda sunulan İtalyan Sivil Havacılık Otoritesinin resmi web sitesi olan (<https://www.enac.gov.it/aeroporti/infrastrutture-aeroportuali/aeroporti-in-italia>) linkinden ulaşılabilir.

Uluslararası Deniz Limanları:

İtalya Ulusal Liman İdarelerine bağlı uluslararası liman sayısı 57'dir. İtalya Ulusal Liman İdarelerine bağlı uluslararası liman sayısı 57'dir; Toplam mal/ton kategorisinde en önemli uluslararası limanlar sırasıyla: Trieste, Cenova, Cagliari-Sarroch, Livorno ve Gioia Tauro'dur. İtalya'da dış ticaretin %36'sı deniz yolu ile %50'si Kara yolu ile %12'si Hava ve %2'si demiryolu ile gerçekleştirilmektedir (<https://www.assoporti.it/en/autoritasistemaportuale/statistiche/statistiche-annuali-complexive/movimenti-portuali-2023/>)

Demiryolu Ağı:

İtalya'da ulaştırma biçimlerine göre ağlar ve ilgili kuruluşlar için ayrıntılı bilgilere ([Italy \(europa.eu\)](http://italy.europa.eu)) linkinden ulaşılabilir. Diğer taraftan İtalya'da 16.700 km üzerinde demir yolu ağı ile 2.000'in üzerinde istasyon kişilerin ve malların sürdürülebilir hareketliliğini sağlamak için faaliyet göstermektedir. Aktif olmayan hatlarla birlikte İtalya'da demir yolu ağı uzunluğu 24.220 km civarındadır. İtalya Uluslararası Demiryolları Birliği'nin de bir üyesidir.

Konaklama

Önemli bir turizm ülkesi olan İtalya geniş bir otel ağına sahiptir. Ülkedeki havalimanları ve otellerde kiralık araç hizmetlerine kolayca erişim sağlamak mümkündür. Aynı şekilde restoran hizmetleri de gelişmiştir. Turistik yerler ile ilgili yararlı bilgilere aşağıdaki resmi linkten erişmek mümkündür:

(<https://www.italia.it/en>)

5. ŞİRKET KURULUŞU VE İŞ YAPMA İLE İLGİLİ BİLGİLER

İtalya yabancı yatırımcılar için cazip bir pazar olmanın yanı sıra, bürokratik süreçlerin yavaşlığı, mevzuatsal birtakım zorluklar ve işgücü maliyetlerinin yüksek oluşu gibi bazı güçlükler ile karşılaşılabilir. İtalyan Mevzuatı uyarınca yurtdışında yerleşik gerçek ve tüzel kişiler tarafından %100 yabancı sermayeli şirket kurmak mümkündür. Yabancıların aynı zamanda mevcut İtalyan firmalarına ortak olmak ya da birlikte ortaklık kurma imkanı da bulunmaktadır.

Şirket Türleri

İtalya’da anonim şirket, limited şirket ve basitleştirilmiş limited şirket kurmak mümkündür. Söz konusu şirket türlerine ilişkin detaylı bilgi aşağıda yer alan tabloda sunulmaktadır.

Şirket Türü	Hissedar Sayısı	Asgari Sermaye	Yükümlülükler
Anonim Şirket (Società Per Azioni/S.p.a)	Asgari 1	50.000 avro	Katıldığı Sermaye Payı ile Kısıtlı olmakla birlikte özel hükümlere tabidir.
Limited Şirket (Società Responsabilit� Limitata/ S.r.l.)	Asgari 1	10.000 avro	Katıldığı Sermaye Payı ile Kısıtlı
Basitleştirilmiş Limited Şirket (Società Responsabilit� Limitata Semplificata/S.r.l.S)	Asgari 1	1 avro-9.999 avro	Katıldığı Sermaye Payı ile Kısıtlı

Kaynak: (<https://www.ice.it/en/invest/starting-business-italy-2>)

Şube Açma:

Şube kuruluşuna ilişkin hususlar, 16 Mart 1942 tarih ve 262 sayılı İtalyan Medeni Kanunu’nun 2508. Maddesinde düzenlenmektedir ve şube tescili bu kanuna göre yapılmaktadır. İtalya’da şube kurabilmek için, kuruluş işlemlerinin noter vasıtasıyla yürütülmesi ve yetkili ticaret mahkemesi ve faaliyete geçilecek bölgede görevli alan ticaret odasına kaydolanması gerekmektedir. İtalyan Vergi Kanunu’nun 162. Maddesine göre kalıcı işyeri tanımı arasında şubeler de yer almaktadır (22 Aralık 1986 tarih ve 917 sayılı KHK Bknz.;

<https://www.normattiva.it/uri-res/N2Ls?urn:nir:stato:decreto.del.presidente.della.repubblica:1986-12-22:917/vig=>).

Kalıcı işyeri veya şube tanımı ise söz konusu kanunda, iş yerinin varlığı ve işyerinin sabit olması ve faaliyetlerin bu sabit yer aracılığı ile yürütülmesi hususlarını kapsamaktadır. Şube, İtalya’da dolaylı bir şekilde faaliyet yürütmek üzere yabancılar tarafından yeni kurulan şirketlerden (subsidiary) ve temsilcilik ofislerinden ayrı bir yapılanmadır.

Bu bağlamda, şube ayrı bir tüzel kişilik olmayıp faaliyetlerinden ana şirket sorumludur. İtalya’da Şubeye ilişkin bilgiler, Ticaret Odası bünyesinde yer alan Şirket Kayıt Birimine (Ticaret Sicili-Registro Delle Imprese) kaydedilmektedir.

Temsilcilik Açma:

İtalyan hukukuna göre temsilcilik için resmi bir tanımlama bulunmamaktadır. Bu nedenle, “OECD Vergi Konularında Karşılıklı İdari Yardımlaşma Sözleşmesi”nin (OECD Convention on

Mutual Administrative Assistance in Tax Matters) öngördüğü gereklilikler kapsamında İtalya'da temsilcilik açmak mümkündür. İtalya'daki yabancı şirketlerin tüzel kişiliği bulunmayan temsilcilik ofislerinin faaliyetleri temelde iki unsura dayanmaktadır. Buna göre temsilcilik ofisleri, yabancı şirket ile şirketin ürün ve hizmetlerini tanıtmak ve diğer ticari olmayan faaliyetler sürdürmelidir. Temsilcilikler, kalıcı ve süreklilik gerektiren bir temsil gerektirmemektedir. Temsilcilik ofisinin açılmasında, yerel ofisin, belli dokümanlarla birlikte, Bölge Ticaret Odası bünyesinde yer alan ekonomik ve idari endekse/sicile -Repertorio Economico Amministrativo (REA-Economic Administrative Index)- kaydolması gerekmektedir. Temsilcilik, vergilendirme açısından sürekli bir yapı olarak görülmemekte ve vergiye konu olmamaktadır (https://www.ice.it/en/sites/default/files/inline-files/quida_db_2024_0.pdf).

Şirket Kurma Prosedürleri

İtalya'da Türk vatandaşları bireysel veya ortaklı şirket kurabilmektedir. Türk girişimcilerin tercih ettiği şirket tiplerinin başında Limited Şirket (Societa con Responsabilita' Limitata /S.r.l) ve Anonim Şirket (Societa per Azioni/S.p.A) gelmektedir. Anonim Şirket (S.p.A) büyük ölçekli şirketler tarafından tercih edilmektedir.

Şirket kurulumu sırasında notere sunulması gereken belgeler:

- Tüm ortak ve yöneticilerin kimlikleri,
- Ortakların vergi kimlik numaraları (Codice Fiscale),
- Ortakların şirket kuruluş akdinde hazır bulunması veya temsil için vekaletname verilmiş olması,
- Şirket unvanı,
- Şirketin merkezi,
- Şirket özsermayesinin ödenmiş olması,
- Şirket yöneticisinin bu görevi kabul ettiğine dair imzalı beyan,
- İtalyanca hazırlanmış şirket tüzüğü/ana sözleşmesi.

İtalya'da şirket kurmak isteyen vatandaşlar, ilk etapta, şirket kuruluş çalışmaları esnasında hizmet alacakları İtalya'daki hukuk bürosunun adresini, geçici olarak, şirketin resmi adresi (domicilio adresi) olarak gösterebilir. İtalya'da yapılan tüm bürokratik işlemler için gerekli olan vergi numarasını (codice fiscale) almak gereklidir. Şirket kuran ve/veya ortak olan kişinin, şirket kurulduktan sonra İtalya'da fiziki olarak sürekli kalma zorunluluğu bulunmamaktadır. Bu durumda şirket sahibi, İtalya'daki herhangi bir hukuk bürosuna muhasebe ve hukuki işlerini yürütme yetkisi veren bir kontrat imzalayıp kurulan şirketin muhasebe kayıtları ve şirket ile resmi makamlar arasındaki ilişkileri/yazışmaları yürütme yetkisini hukuk bürosuna verebilir.

Şirket kurmak ve/veya bir şirkete ortak olan vatandaşlarımız, söz konusu kuruluş işlemleri tamamlandıktan hemen sonra İtalya'da oturma izni almaya hak kazanmamaktadır. (https://www.ice.it/en/sites/default/files/inline-files/quida_db_2024_0.pdf) (<https://www.agenziaentrate.gov.it/portale/web/english/incorporation-and-registration-of-a-company>) (<https://www.impresainungiorno.gov.it/en/web/l-impresa-e-l-europa/setting-up-a-business>) (<https://www.ice.it/en/invest/starting-business-italy>)

Sosyal Güvenlik Uygulamaları

İtalya'da sosyal güvenlik sistemi; emeklilik, maluliyet maaşı ve sağlık, işsizlik ödeneği ve aile yardım hizmetlerini içermektedir. Faydalanılacak tutarlar, genellikle biriken sosyal güvenlik katkı payları ile hizmet süresine dayanarak hesaplanmaktadır. Yöneticiler, proje çalışanları ve kendi hesabına çalışanlar dahil olmak üzere, tüm çalışanlar, İtalyan sosyal güvenlik sistemine dahil olmak zorundadır. Sosyal güvenlik katkıları, "INPS" olarak bilinen İtalyan "Sosyal Güvenlik Kurumu"na (Istituto Nazionale Previdenza Sociale) ödenmektedir. İşçiler Ulusal Kolektif Anlaşmalarınca (NCA- National Collective Agreements) tarafından sağlanan bazı emeklilik fonlarına katılabilmektedir. Yine INAIL olarak bilinen "Ulusal İş Kazaları Sigorta Enstitüsü" (National Institute for Insurance against Accidents at Work) işyerinde gerçekleşen işçi kazalarını ve mesleğe dayalı rahatsızlıklar açısından hemen hemen tüm çalışanları kapsamaktadır.

Diğer yandan, İtalya'da birleştirilmiş tek bir iş kanunu bulunmamaktadır. İş hukuku ile ilgili düzenlemeler, geniş kapsamlı bir şekilde, çok sayıda kanun ve yönetmelik ile düzenlenmektedir. İşveren-işçi ilişkileri ile temel hak ve yükümlülüklerle ilişkin ana kurallar, Anayasa'da ve Medeni Kanun'da (istihdamla ilgili özel düzenlemeler bulunmaktadır) yer almaktadır. Bunun yanı sıra, işten çıkarmaları daha az maliyetli hale getirmeyi ve işe alımlardaki engelleri azaltmayı amaçlayan İşverenler Kanunu'nda da istihdama ilişkin düzenlemeler bulunmaktadır. Yine ticaret birlikleri ve ilgili sektörlerin işveren birliklerince imzalanan "İşçiler Ulusal Kolektif Anlaşmaları" ile istihdama ilişkin kural ve koşulları belirlenmektedir. Bu tür kolektif pazarlık sözleşmeleri, belirli sektörlerde çalışma koşullarının yanı sıra minimum ücret ve maaş derecelerini de belirlemektedir.

Medeni Kanun'da, bireysel istihdam sözleşmeleri çalışanların "kategorilerini" belirlemektedir. Buna göre, 4 tür çalışan bulunmaktadır:

- Yöneticiler (dirigenti),
- Orta yöneticiler (quadrati),
- Beyaz yakalı işçiler (impiegati),
- Mavi yakalı işçiler (operai).

İtalya'da yasal bir asgari ücret oranı bulunmamaktadır. Her bir sözleşme düzeyi için minimum ücretler, genel olarak, ilgili Ulusal Kolektif Anlaşmalarındaki sektör tarafından belirlenmektedir. Yasal ilave ödemeler (bonuslar) ve yasal yardımlar bulunmamaktadır. Bununla birlikte, Ulusal Kolektif Anlaşmaları; kolektif performans bonusları (premi id risultato) ve bireysel performans bonusları ile, ulaşım yardımları ve çağrı üzerine çalışma (on-call work) gibi belli çalışma düzenlemeleri için tazminat öngörebilmektedir. İtalyan kanunlarına göre maaş ödemeleri 13 aylık taksitler halinde yapılmaktadır. İlave 13'üncü maaş (tredicesima) her sene aralık ayı maaşı ile ödenmektedir. Bazı Ulusal Kolektif Anlaşmaları, 14'üncü maaşın haziran ayında ödenmesini öngörebilmektedir. Ulusal Kolektif Anlaşmaları, aynı zamanda, ödeme tarihlerini ve sözleşmeler çerçevesinde hesaplamaların kurallarını da ortaya koymaktadır bildirim süresi, hastalık süresince tazminat vs.).

İtalya'da haftalık çalışma süresi 40 saattir. Ancak, bazı Ulusal Kolektif Anlaşmaları, 40 saatin altında çalışma süresi belirleyebilmektedir. İşçilere asgari olarak haftada en az 1 gün (genellikle pazar günleri) izin verilmesi gerekmektedir. İstisnai ve geçici iş faaliyetleri, işçilerin izin ve resmî tatillerinde çalışmalarını gerektirebilir. Fazla çalışma, haftalık 40 saatin üzerinde çalışılan

saatler olup, haftada 8 saati yılda ise, 250 saati geçememektedir. Ulusal Kolektif Anlaşmaları, fazla çalışma için belli ilave oranlar getirebilmekte ya da ilave ödemeleri, ilave izne çevirebilmektedir. Yöneticiler çalışma saatlerine ilişkin kurallara tabi değildir.

Yasal yıllık izin süresi, yılda 4 haftadır. Aynı yıl içerisinde en az iki hafta izin alınması gerekmektedir. İki haftaya kadar kullanılmayan izinler tahakkuk yılını takip eden 18 ay içerisinde alınması zorunludur. Çalışanlar yalnızca iş akdinin feshedilmesi durumunda kullanılmayan izin yerine ödeme alma hakkına sahiptir. İşçilerin 3 günlük ödemeli hastalık izin kullanma imkânı bulunmaktadır. Hamilelerin ise, doğumdan 2 ay önceden başlamak ve doğumdan 3 ay sonra tamamlamak üzere 5 aylık doğum izni mevcuttur.

Şirketler belli sayıda engelli işçi istihdam etmek zorundadır. 15-35 arası çalışanı olan şirketler 1 engelli, 36-50 çalışanı olan şirketler 2 engelli, 51'den fazla çalışanı olan şirketler %7 oranında engelli işçi istihdam etmek zorundadır. Bu zorunluluğa uymayan şirketler için idari yaptırımlar bulunmaktadır. Ancak, finansal zorluk içerisindeki firmalar, bu zorunluluktan geçici süre ile muaf tutulabilmektedir.

Bankacılık Mevzuatı

İtalya'da bankacılık sistemi düzenlemeleri temel olarak AB mevzuatına dayanmaktadır. Nitekim, Avrupa Birliği'nin işleyişine ilişkin anlaşmanın Kurumsal Hükümler Birinci Başlık altında yer alan Madde 288 kapsamında, "Kurumlar, Birliğin yetkilerinin kullanılması için tüzük, direktif, karar, tavsiye ve görüşler kabul eder." hükmü amirdir. İtalyan bankacılık ve kredi sistemi 1 Eylül 1993 tarih ve 385 sayılı Konsolide Bankacılık Kanunu (KBK) kapsamında düzenlenmiştir. Konsolide Bankacılık Kanunu temel olarak bankacılık alanında kuralları belirleyen ve kredi otoritelerinin yetkilerini tanımlayan temel yasal düzenlemedir. İtalya'da bankacılık alanında kuralları belirleyen otoriteler, CICR-Comitato Interministeriale per il Credito e il Risparmio-Kredi ve Tasarrufların Bakanlıklar Arası Komitesi, Ekonomi ve Maliye Bakanlığı, İtalya Merkez Bankası'dır.

İtalya'da finansal piyasalar ise, 24 Şubat 1998 tarih ve 58 sayılı Konsolide Finans Yasası ile düzenlenmektedir. İtalya Merkez Bankası'nın ve diğer denetim makamlarının organizasyonu, sorumlulukları ve operasyonlarına ilişkin diğer önemli düzenlemeler, 19 ila 29. maddelerde "tasarrufların korunmasına ilişkin yasa" olarak adlandırılan 262/2005 sayılı Kanunda yer almaktadır. Birincil mevzuat kaynağı olarak yukarıdaki kanunlar esas teşkil etmekle birlikte, ikincil mevzuata ilişkin düzenlemeler, İtalya Merkez Bankasının teklifleri ile alınan CICR kararlarıdır. Ayrıca, İtalyan Merkez Bankası ve Ulusal Şirketler Borsa Komisyonu (Commissione Nazionale per le Società e la Borsa (CONSOB)) tarafından yayınlanan kurallar ve düzenlemeler de ikincil mevzuata örnek teşkil etmektedir. Bankaların yatırım hizmetlerini gerçekleştirirken, CONSOB'un düzenlemelerine uymaları gerekmektedir.

Tüm bunların yanı sıra, İtalya'da Bankacılık alanında, AB'nin direktif, yönetmelik ve kararları da yukarıda sıralanan kanunlarla birlikte uygulanmaktadır. Bu kapsamda, 2013/36/AB, 2014/65/AB, 2015/2336 sayılı AB direktifleri temel alınmaktadır. Denetim Otoritesi olarak İtalyan Merkez Bankası, finans araçlarının sağlıklı ve ihtiyatlı bir şekilde yönetilmesini, finansal

sistemin genel istikrarını ve verimliliğini ve ayrıca denetlenen kurumlar tarafından konuyla ilgili hükümlerin yerine getirilmesini gözetir.

İtalya Merkez Bankası, Avrupa Merkez Bankası Yönetim Kuruluna katılımı ile “Eurosistem” para politikası kararlarına katkıda bulunmaktadır. İtalya Merkez Bankası'nın temel işlevi, ekonominin kalıcı gelişimi, mali ve finansal istikrar için gerekli şartları sağlamaktır. İtalya Merkez Bankası, Avro Bölgesinde tek para politikasının kararlarına katkıda bulunur ve Avrupa Merkez Bankası Sistemi'nin bir parçası olarak kendisine atfedilen diğer görevleri yerine getirir. Avrupa Merkez Bankası tarafından alınan kararların, kredi kurumlarıyla yapılan operasyonlar, açık piyasa işlemleri ve tarafların inisiyatifi ve zorunlu rezervin yönetimi yoluyla, ulusal alanda uygulanmasını sağlar. Avrupa Merkez Bankası tarafından belirlenen kurallara uygun olarak döviz işlemleri yapabilir ve kendi para rezervlerini yönetir. Avro sisteminde tanımlanan kotaya dayalı olarak Avro kağıt paralarının üretiminden, dolaşımın yönetiminden ve sahtecilikten sorumludur. İtalya Merkez Bankası düzenleme ve kontrol yetkilerini kullanarak ödeme sisteminin düzenli işleyişini teşvik eder. Para politikası konusunda kendisine atfedilen görevleri ve diğer kurumsal işlevlerin performansını daha etkin hale getirmek için ekonomik-finansal ve yasal alanlarda yoğun bir analiz ve araştırma faaliyeti yürütmektedir.

Şube sayısı dikkate alındığında İtalya'nın en önemli 5 bankası şu şekilde sıralanabilir: Unicredit (2.244); Intesa Sanpaolo (2.060) Banco Bpm (1.311); BPER Banca (1.295); Banca Monte dei Paschi di Siena (1.269) (*Tutte le Banche in Italia per numero di succursali (tuttitalia.it)*).

(<https://www.bancaditalia.it/compiti/vigilanza/intermediari/Testo-Unico-Bancario.pdf>)

(<https://www.normattiva.it/uri-res/N2Ls?urn:nir:stato:legge:2005-12-28;262>)

(<https://www.consob.it/web/area-pubblica/tuf-e-regolamenti-consob>)

İtalya'da Banka Hesabı Açma:

Temel olarak kara para aklamayı önleme mevzuatı ve vergi kaçakçılığının önlenmesi sebebiyle, dünyada bazı uluslararası sistemler kullanılmaktadır. AB ülkelerinde Türkiye'nin de aralarında bulunduğu 100 ülke tarafından CRS – Common Reporting Standards sistemi kullanılmaktadır. Söz konusu uygulamaların temel özelliği, ortak bilgi paylaşımında bulunularak kara para aklama ve vergi kaçakçılığının önüne geçmektedir.

Bu kapsamda, bir ülkede banka hesabı açmak isteyen kişi ve şirketlerin vergisel bakımdan yükümlülüklerinin belirlenmesinde ülkede ikamet edenler (Resident) ve ikamet etmeyenler (Non-Resident) ayrımına göre banka hesabı açılabilmektedir. Resident veya non-resident hesaplar arasında nakit çekme, para yatırma, para gönderimi, kredi kullanımı vb. gibi temel bankacılık işlemleri açısından önemli bir fark olmamaktadır. Ancak, bir non-resident hesabının işlem yapma ücretleri daha yüksek olabilmektedir.

Diğer taraftan, non-resident hesaplar için CRS sistemi herhangi bir kara para aklama veya vergi kaçakçılığı durumunda Bankalara önemli sorumluluklar ve para cezaları yüklediğinden hesap açma işlemlerinde uzun süreler ve sorunlar yaşanabilmektedir. Bu kapsamda, banka hesabı açarken, büyük ve kurumsal bankalar ve bu bankaların büyük ölçekteki şubeleri mevzuat ve uygulama bakımından daha deneyimli personelleri bulundurabileceğinden tercih edilmektedir. İtalya'da non-resident bir banka hesabı açmak için gerekli belgeler bankadan bankaya değişebilmekle birlikte talep edilen belgeler arasında, geçerli bir kimlik (Pasaport),

İtalyan vergi numarası (Codice Fiscale), kara para önleme uyumluluğu, oturma izni, çalışma belgesi veya iş sözleşmesi olabilmektedir.

Genel olarak yüz yüze ilk randevudan sonra kara paranın önlenmesi kapsamında banka tarafından araştırma yapıp belirli bir süre sonra tekrar randevu verilecektir. İtalya'da banka açma süreci bu sebeplerle zaman alabilmektedir. Bu süreçte, uluslararası işlemlere açık kredi kartı ve banka kartı, e-cüzdan uygulamaları gibi alternatiflerin göz önünde bulundurulması gerekmektedir.

Vizeler

Eğitim / Mesleki Eğitim Amaçlı Vize: İtalya'da yapılacak eğitim süresince geçerlidir.

Aile Birleşimi İçin Vize: Verildiği tarihten itibaren bir yıl geçerlidir; yeniden birleşme başvurusunun onaylanmasının ardından sponsor edilen göçmen aile üyelerine verilir.

İş Vizesi (Belirsiz, Sabit Süreli veya Mevsimsel İş Sözleşmeleri): Bu vize türü sadece Bölge İdaresi/Valilik (Prefettura) nezdindeki Göçmenlik Bürosu'ndan (Sportello Unico per l'Immigrazione – SUI) çalışma izni/otorizasyonu alındıktan sonra verilebilir. AB dışında ikamet eden bir vatandaşla iş ilişkisine girmek için, İtalyan işverenler veya İtalya'da yasal olarak ikamet eden yabancılar, çalışacakları bölgedeki Göçmenlik Bürosu'na bir göçmen işçiyi işe almak için bireysel olarak izin başvurusunda bulunmalıdır.

Serbest Meslek Sahipleri İçin Vize: Endüstriyel, mesleki, el sanatları veya ticari sektörlerde faaliyet gösteren serbest meslek sahipleri söz konusu faaliyetlerini (düzenli bir şekilde yürütülen bir faaliyet olmak kaydıyla) için bu vizeye başvurulabilir. Bir şirket veya ortaklık kurmak; kurumsal yönetim pozisyonlarında çalışmak amacıyla bu vizeyi almak isteyen yabancı uyruklu kişiler, bu tür faaliyetlerle ilgili olarak, İtalyan vatandaşları için talep edilen aynı mesleki ve ahlaki gereklilikleri karşılamak zorundadır.

İlgili koşullara uygunluğun doğrulanabilmesi için, ikamet izninin yenilenmesi başvurusunun oturma izninin sona erme tarihinden en az 60 gün önce oturma izni sahibinin ikamet ettiği bölgedeki Polis merkezine (Questura) sunulması gerekmektedir. Daha önce alınmış bir oturma/ikamet izninin türünün dönüştürülebilmesi için yabancı uyruklu bir kişinin önce ikamet ettiği ildeki Valilik (Prefettura) nezdindeki Göçmenlik Bürosu'ndan yetki alması ve daha sonra Questura'daki iznin dönüştürülmesi için başvurması gerekmektedir. Vizeler için İtalya Büyükelçiliği sayfasından ayrıntılı bilgi edinmek mümkündür (https://ambankara.esteri.it/ambasciata_ankara/it/).

Çalışma ve Oturma İzinleri:

İtalyan mevzuatına göre AB dışı ülkelerin vatandaşlarının İtalya'da çalışabilmesi için çalışma vizesi, iş ve oturma izni almaları gerekir. Çalışma müsaadesi için başvurular Bölge İdaresi (Prefettura) nezdindeki göçmenlik masasına yapılması gerekmektedir. Çalışma müsaadeleri İtalya'daki aynı iş sektöründeki istihdam durumu ve her yıl belirlenen yabancı işçi kotaları dikkate alınarak hazırlanmaktadır. Çalışma izni alabilmek için izlenmesi gereken prosedür sırasıyla aşağıdaki gibidir:

- İtalya'daki işveren firma tarafından başvuru formu doldurulması,
- Bölge çalışma ofisleri (Ufficio Provinciale del Lavoro) ve Polis merkezinden (Questura) ön müsaade (nulla osta provvisorio/ mukavatname) alınması,
- İlgili kişinin bulunduğu ülkedeki İtalyan konsoloslukuna çalışma ve oturma vizesi için başvurusu,
- Ülkeye giriş vizesi alındıktan sonra 30 gün içerisinde Oturma izni için (permesso di soggiorno) İçişleri Bakanlığının ilgili birimlerine başvurulması ve aynı zamanda, işe başlanılmasını müteakip 5 gün içerisinde Çalışma Bakanlığı bölge çalışma ofislerine sürekli çalışma izni (permesso di lavoro) için başvurusunun yapılması gerekmektedir.
(https://www.poliziadistato.it/statics/40/0554_italiainregola_english.pdf);
(<https://www.poliziadistato.it/articolo/10617>).

Ayrıntılı bilgilere İtalya İçişleri Bakanlığı'nın internet adresinden ulaşmak mümkündür
(<http://www.interno.gov.it/mininterno/export/sites/default/it/temi/immigrazione>).